

GLASUL BISERICII

REVISTA OFICIALĂ A SFINTEI MITROPOLII A UNGRO-VLAHIEI

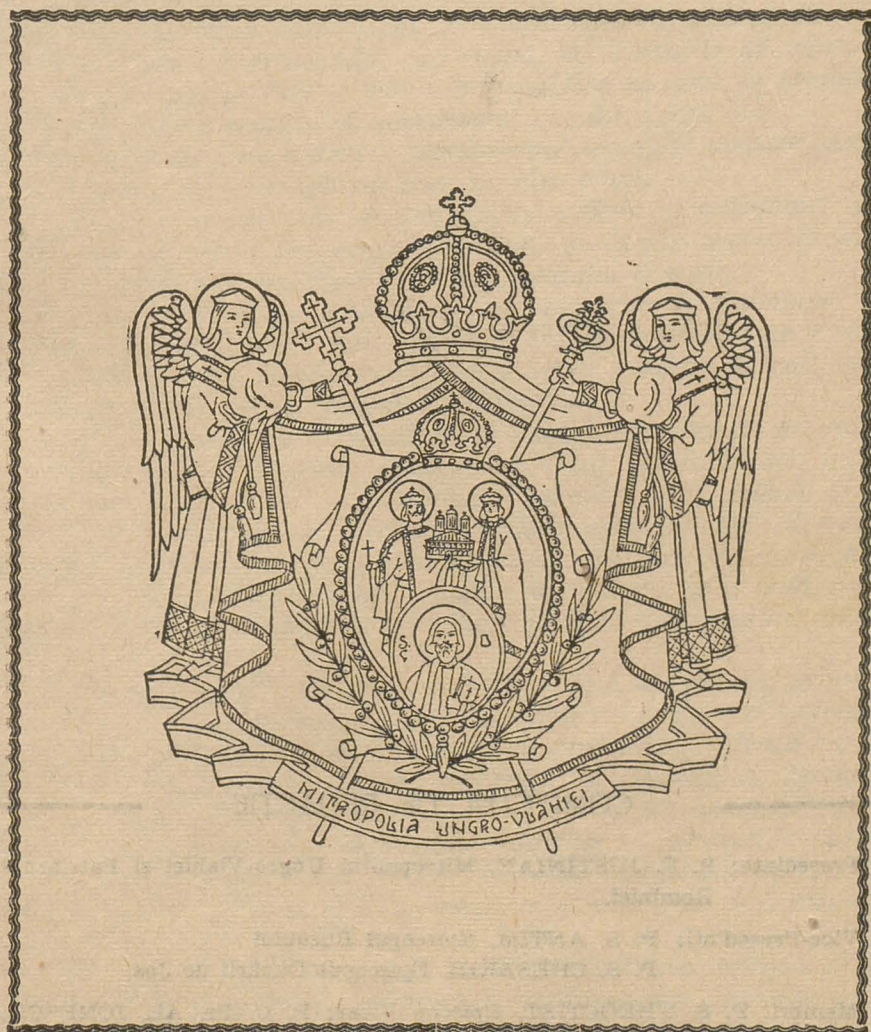
3

MARTIE

GLASUL BISERICII

REVISTA OFICIALĂ A SFINTEI MITROPOLII A UNGRO-VLAHIEI

APARE LUNAR SUB CONDUCEREA UNUI COMITET DE REDACȚIE

Redacția și Ad-ția : Sectorul Social-Cultural al Arhiepiscopiei Bucureștilor
Str. Patriarhiei Nr. 21 — Raionul Nicolae Bălcescu.

COMITETUL DE REDACȚIE

Președinte: P. F. JUSTINIAN, Mitropolitul Ungro-Vlahiei și Patriarhul României.

Vice-Președinți: P. S. ANTIM, Episcopul Buzăului
P. S. CHESARIE, Episcopul Dunării de Jos.

Membri: P. S. THEOCTIST, Episcop Vicar; P. C. Pr. AL. IONESCU, Vicar al Mitropoliei; P. C. Pr. M. BOGOIU, Vicarul Eparhiei Buzăului; P. C. Arhim. IERONIM MOTOC, Vicarul Eparhiei Dunării de Jos.

Redactor responsabil: P. G. Pr. Petre F. Alexandru, Consilier Administrativ al Mitropoliei.

PRIVIRI IN CIMPUL PASTORAL

Problemele de ordin pastoral au fost totdeauna la ordinea zilei în biserică, dar ele devin mai actuale, ca oricând, în vremurile de adinci prefaceri sociale, ca cele pe care le trăim în Republica noastră, în vremea slăbînirii populare, care realizează socialismul cu atît avînt.

Interesul practic pare a deveni fundamentul teologiei noastre, deoarece Biserica este chemată să răspundă unor probleme noi.

Intr-adevăr, prin cursurile de îndrumare socială și misionară și prin conferințele de orientare, preoșimea a răspuns cu deplin succes chemărilor ei pe latura socială sau mai bine zis a apostolatului ei social.

Aruncînd o privire, mai atentă, în cîmpul pastoral, semnalăm de la o vreme încoace, ivirea unor noi curente și inițiative dizolvante pentru unitatea bisericească. Se anunță învățături și unele practice de cult, precum și unele evaziuni din cadrul disciplinei bisericești.

Iată deci că se impune o orientare în cîmpul pastoral de natură logică, de cult și de disciplină bisericească. Fără a abandona interesul practic pe care îl urmărim în Institutele Teologice, prin studiile și disciplinele ce se predau, trebuie însă să acordăm însemnătatea cuvenită învățămîntului teologic. Nouă ne trebuie preoși «instruiți și pioși», și acest lucru este cu puțință dacă întreg învățămîntul teologic se acordă suficient cu misiunea de preot. Ne trebuie o teologie fundată pe o cultură foarte înținsă.

Să dovedim un studiu al predicii creștine de-a lungul veacurilor, precum și studii psihologice pentru o cit mai bună cunoaștere a sufletului omeneș în complexitatea lui înfînită și o mai profundă și aleasă cunoaștere a Sfintei Scripturi, toate acestea sprijinite pe Dogmatică, Morală, Istoria Bisericească și Liturgică. Trebuie să elaborăm un ansamblu de principii clare, care să permită a pune ordine deplină în concepțiile pastorale. O predică cîștigă totdeauna în putere, cînd este întemeiată pe o doctrină solidă. Predicatorul și Catehetul au neapărată nevoie de o doctrină profundă.

Noi știm, că ignoranța religioasă unită cu fanatismul religios duc spre iluminism și la toate urmările posibile ale acestuia, între care uneori chiar la imoralitate. Din lipsa unei culturi și abese pregătiri teologice, am avut în ultima vreme tristul prilej să asistăm la abateri de la credința și disciplina ortodoxă.

Suflete curate, cinstite, vibrante, se lasă amăgite de unele persoane puțin instruite și de cele mai multe ori ostile Bisericii și cad pradă unor grupuri «fantastice». Ce s-ar putea spune despre «grupul» lui Nil Doro-banșu de pildă care înspăimîntă lumea cu iminentul sfîrșit al lumii, el so-

cotindu-se a fi Sf. Prooroc Ilie sau Enoh? Se știe de altfel, că ereziile nu vin din senin, ci ele se nasc din exagerări. Lipsa de cultură teologică unită cu lipsa smereniei și a curăteniei inimii, de care dau dovadă unii preținși teologi sau foști monahi, pot duce la aberații și la alte extravaganțe religioase, care turbură viața liniștită a Sfintei noastre Biserici. Și apoi este bine să se știe, că nu este vorba de speculații teologice, care să fi deschis calea la unele rătăcirii și indisciplinane bisericești ivite în ultima vreme. Este pare-se, vorba de unii exaltați mistici fără o cultură adincă teologică, care iau drept descoperire divină sugestiile sensibilității lor bolnave, erijindu-se în puritani rigoriști și snt de o ură neimpăcată împotriva Bisericii și a tot ceea ce îi contrariază. Pe lângă un oarecare fost ieromonah, care s-a decretat a fi Sf. Ioan Botezătorul sau Sf. Ioan Evanghelistul și altul care se crede Ilie sau Enoh, iată și un preot de mir, care sub biciul mândriei, cutreără eparhiile dîn țară, arogindu-și misiunea de a reforma biserica, socotindu-se un mic Luther. Alții se vor martiri și agenți autorizați ai «Hristosului Euharistic» cu menirea de a împărți Sfintele Taine sau împărțșania săvârșită de unii caterisiți, în tuburi de sticlă sau de metal, înșelind buna credință a multora. Victimele, pînă în cele din urmă constată, cu durere, că au fost prada unor înșelători. Iată apărind pe scenă și așa zișii stilști care fac din calendar o dogmă.

Iluminismul unora poate duce la imoralitate. Primejdia în acest caz este cu atit mai mare, cu cit această imoralitate poate fi acoperită de un misticism fals, strecurind o sensualitate morbidă sub masca sfințeniei.

Se mai constată și o curiozitate bolnăvicioasă de miracol și aceasta, pare a se ivi ori de cite ori se ia, drept principiu și lege, extraordinarul în materie de credință.

Preoții noștri se găsesc în fața unor grele probleme cărora trebuie să le facă față. Aceste probleme snt enunțate prin subiectul conferinței de orientare pe luna aprilie 1957: «Unitatea de credință, ritual și disciplină bisericească».

Biserica este organul viu, care interpretează adevărul revelat și semnalează toate abaterile dogmatice, cultice și disciplinare.

Ginditorul și savantul teolog vor aborda științific, cu metodă și cit mai documentat problemele religioase, dindu-ne în termeni clari și sub o formă plăcută și cit mai atractivă tot ceiace un preot de enorie este ținut să cunoască temeinic și să soarbă din tezaurul ortodoxiei spre a putea păstra unitatea de credință și disciplină bisericească. Literatura patristică va fi farul călăuzitor, iar celelalte studii teologice vor actualiza și împropșăta subiecte mereu cercetate în teologie, dar privite sub aspecte felurite și cu adinc sens religios și o cit mai vie pătrunderă psihologică, încit ele ne vor apărea ca noi.

A gindi ortodox înseamnă să respingem toate curentele de gindire religioase streine de duhul ortodoxiei. Nu putem lua în considerare acea gindire «la modă», care duce la un ortodoxism superficial.

A nu sezisa la timp și a trata cu indiferență diferitele stări dăunătoare unității de credință și disciplinei bisericești înseamnă a comite o mare greșală. Un preot fără studii teologice temeijnice se va lovi brusc de atari probleme și de orizonturi neobservate. Preoții vor ceti și studiia mereu pentru a-și inmulți cunoștințele teologice și de cultură generală pe lângă cele cistigate în Institute. Teama unora că vom avea oarecum mai mult

oameni de studii decît păstori de suflete, în înțelesul obișnuit, nu este înțemeiată. Viața pastorală nu mai pare să fie atît de liniștită ca altădată. Slujba de păstor de suflete este aspră și grea, și în acest chip, și cei ce au predilecție față de studii și alte cercetări teologice vor ști să sacrifice tot ceea ce n-ar fi util cu îndatoririle practice preoțești. Vor ști să acționeze și să sfătuiască și pe alții în toate împrejurările după dreaptă credință.

Aceasta înseamnă că preotului nostru îi este necesară o capacitate de reflexiune, care se cîștigă printr-o îndelungată disciplină de studii, pentru ca astfel să ia cunoștință și să răspundă marilor probleme morale și mai ales sociale ale vremurilor noastre.

Toate studiile și toate cunoștințele teologice să fie aplicate la viața bisericească.

Privind cu atențiune în cîmpul pastoral, am constatat că ne situăm în fața unor probleme destul de importante, ba chiar grave și complexe. Preotului îi trebuie o știință și o educație teologică cît mai temeinică. Îi este necesară o cunoaștere și un înalt sens al unei pedagogii religioase superioare. Nu trebuie să mai stăruim în acele erori pastorale ale trecutului nu tocmai depărtat.

Biserica dorește o cultură și o cît mai aleasă pregătire pentru preoții săi. De aceea, Institutele noastre teologice de grad universitar stau sub directă ei îngrijire. Avem profesori de înaltă și competentă pregătire teologică și în același timp devotați bisericii prin știința și pietatea lor. S-au introdus și unele cursuri noi și poate se vor mai introduce, încă, pentru a putea răspunde unor alte necesități ce vor surveni. Ne bucurăm, că în aceste înalte foruri teologice domnește și o cordialitate religioasă. Studenții se simt mereu sub aripa de mamă a Sfintei Biserici.

Ne-am bucura dacă rindurile noastre vor fi reușit să trezească vreun interes oarecare în jurul unor probleme ca acelea asupra cărora am încercat să atrag o luare aminte. Ca Episcop, ne-am simți mult mîngîiat sufletește dacă preoțimea ar pune la inima ei lucrul pastoral pe această latură.

† ANTIM
EPISCOP AL BUZĂULUI

ÎNDRUMĂRI PASTORALE SCHIȚE ȘI PREDICI

LA DUMINICA LĂSATULUI DE SEC

Creștinismul nu este numai o învățătură care ajunge să fie știută, ci o învățătură care se cere trăită, pusă în practică. În acest sens, el este viață și putere de mîntuire. De aceea, nu e creștin adevărat cel ce se mulțumește să cunoască numai învățătura Domnului nostru Iisus Hristos; creștin este cel ce își face din învățătura Domnului, lege de viață, urmînd întru totul lui Hristos, care n-a învățat decît ceea ce El însuși a împlinit, făcîndu-ni-se pildă fără abatere pentru tot ceea ce ne-a poruncit să facem. Creștinismul este puterea mîntuitoare, dar numai celui ce-și trăiește viața după legea lui Hristos și-și modelează prin aceasta făptura tot mai mult după chipul Domnului. Așa cum un meșter face dintr-un bulgăre de aur, amestecat cu multe materii, o bijuterie strălucitoare, curățindu-l cu ajutorul focului de tot amestecul stein și lovindu-l cu ciocanul pînă ce-i dă forma cugetată, așa face și creștinul din făptura sa un chip frumos, avînd mereu ca model pe Domnul nostru Iisus Hristos, care S-a făcut în acest scop, omul desăvîrșit. Materiile streine care trebuie să le curețe creștinul din sine, sînt patimile care-i urîtesc făptura și care s-au îngroșat în el, prin păcatele săvîrșite. Și cum aceste patimi se mențin în noi și sporesc prin alte și alte păcate, la care ne îndeamnă diferitele poftes de plăceri, curățirea de patimi nu se poate înfăptui decît oprindu-ne de la alte păcate, deci înfrînîndu-ne de la împlinirea poftelor necuvenite. Înfrînarea aceasta de la satisfacerea poftelor necuvenite, care sporește patimile din noi, este ceea ce numim post. Astfel, înțelegem de ce postul este un mijloc principal prin care creștinul își curățește făptura de tot ce este rău și urît în ea, oprindu-se pentru o vreme de a mai hrăni patimile sale prin noi păcate, prin noi împliniri ale poftelor sale ce întrec măsura trebuinții.

Biserica, cunoscînd puterea postului de a curăți firea noastră de patimile cele urite și de a o elibera de slăbiciunile poftelor care ne înlănțuiesc în aceste patimi, nu numai că-l recomandă fiilor săi, ci și rînduiește, pe

lângă anumite zile, și anumite răstimpuri mai lungi în care toți împreună să se dedea la acest exercițiu bărbătesc, prin care să-și curețe făptura de tot ce e rău și să sădească în ea cele bune, modelînd-o mai mult decît în celălalt timp al anului, după chipul lui Hristos. Un astfel de timp mai îndelungat de străduință obștească a tuturor credincioșilor, într-o îndemnare și pilduire reciprocă, în vederea eliberării lor de slăbiciunile poftelor ducătoare la păcate și sporitoare de patimi, este Postul Paștelui, care începe acum și se întinde pînă la luminatul praznic al Învierii Domnului.

Despre însemnătatea acestui Post va fi cuvîntul nostru de astăzi.

Biserica a închinat Duminica de azi, din ajunul acestui Post, în amintirea izgonirii lui Adam din Rai. Aceasta ne dă cheia întregului înțeles al Postului pe care îl începem. Așezînd amintirea izgonirii lui Adam din Rai, nemijlocit înaintea începutului acestui Post, care se deschide ca o ușă de pocăință, Biserica ne pune înaintea starea de nefericire în care e adusă omenirea prin păcate și din care scapă prin Hristos, urcînd calea ostentoare a postului, a înfrînării de la păcate, a pocăinții pentru ele. Ea ne vorbește de Adam. Dar prin Adam, ea ne îndeamnă să ne gîndim fiecare la noi înșine. căci fiecare repetăm, într-un anumit fel pe Adam, înstrăinîndu-ne prin păcate de Dumnezeu și dobîndind mîntuirea prin drumul pocăinții pe care ni l-a deschis Hristos.

Dar să ne oprim o clipă la Adam și apoi să trecem la noi. Izgonirea lui Adam din Rai e starea de plîns în care s-a rostogolit acela, neținînd porunca înfrînării dată lui de Dumnezeu. Preferînd ascultarea de șarpe, ascultării de Dumnezeu, dînd drumul poftei sale în ciuda îndemnului de a o stăpîni, dat de Dumnezeu și călcînd astfel porunca de a nu mîncea din pomul oprit, care a fost primul post rînduit de Dumnezeu, Adam se rostogolește din viața plină și fără de sfîrșit în viața sărăcită și muritoare și din bucuria netulburată și neîntreruptă într-o existență frămîntată de puține plăceri și multe dureri, chinuită în timpul plăcerilor de conștiința necurăției lor și de grija durerilor viitoare, mușcată în timpul durerilor de remușcările pentru plăcerile trecute și umbrită tot timpul de gîndul neliniștit al morții sigure și al iadului veșnic.

Și firea noastră ar fi rămas scufundată în acest întuneric al tristeților și al lipsei de conținut spiritual pe pămînt și al iadului veșnic după moarte, dacă n-ar fi venit Hristos, care, începînd cu postul cel de patruzeci de zile și sfîrșind cu moartea pe Cruce, a eliberat firea noastră de moarte și de iad, de stricăciune și durere, ridicînd-o la viața nemuritoare și la slava dumnezeiască, biruind pe diavolul care voia să-l ispitească și pe El cu mîncare, după asemănarea lui Adam. Neînfrînarea lui Adam a rostogolit firea omenească în nefericirea întunericului și a morții veșnice, înfrînarea Domnului Hristos a ridicat-o la viața netrecătoare și la fericirea fără goluri.

Dar să privim și la lumina altorilde din Scriptură, rezultatele triste ale lăcomiei și roadele binecuvîntate ale postului. Dacă prin neînfrînarea protopărinților a intrat moartea în lume și a împărățit păcatul, pricinuind osînda firii noastre de la Adam pînă la Hristos, prin neînfrînarea urmașilor lui Adam, a venit potopul peste tot pămîntul și peste toți oamenii din vremea lui Noe, pentru că nu mai sălășluia Duhul lui Dumnezeu în ei, ci deveniseră numai trupuri. Datorită neînfrînării locuitorilor din Sodoma, întreaga cetate, cu locuitori cu tot, a fost mistuită de foc din Cer. Lăcomia l-a făcut pe Esau, fiul cel mai mare al lui Iacob, să-și piardă pentru un blid

de linte, drepturile de întâi născut și tot lăcomia le-a pricinuit fiilor preotului Eli o moarte năpraznică. Dimpotrivă, Moise s-a învrednicit să stea de vorbă cu Dumnezeu pe muntele Sinai, iar proorocul Ilie, după un post de patruzeci de zile, să vadă pe Dumnezeu pe munte, trecînd ca o adiere ușoară ce închipuia Duhul lui Dumnezeu, sau harul Lui. Iar cetatea Ninive a scăpat prin postul de trei zile, de pedeapsa înfricoșată ce o aștepta pentru păcatele ei. Toți aceștia, n-au adus prin neînfrînarea sau prin postul lor, nenorocire sau binecuvîntare peste lumea întreagă, ca Adam, sau ca Hristos, dar au adus peste ei înșiși.

Dar Scriptura ne pune aceste pilde sub privire, ca de la ele să ne întoarcem atențiunea spre noi înșine. Ca oameni, am săvîrșit și noi păcate destule. Dar vom rămînea în ele, așezîndu-ne în șirul celor ce s-au pierdut din pricina neînfrînării pînă la capăt, sau ne vom ridica din ele prin post și pocăință, așezîndu-ne în șirul celor ce s-au mîntuit și au primit binecuvîntarea lui Dumnezeu?

Fiecare din noi îl poartă în sine pe Adam cel izgonit din Rai pentru neînfrînare și neascultare de Dumnezeu. Dar fiecare se poate ridica de la starea lui Adam cel dintîi, la starea lui Hristos, a lui Adam cel de-al doilea. Fiecare din noi am încercat sentimentul izgonirii din Rai, prin căutarea cu lăcomie a plăcerilor necumpătate. Dar fiecare din noi poate urca iarăși, urmînd lui Hristos și avînd ajutorul Lui, spre Raiul din care am fost alungați. A fi în Rai, înseamnă a te simți în preajma lui Dumnezeu, în convorbire cu El, a simți adierea blîndă a iubirii Lui, ca Ilie, a auzi glasul Lui vorbindu-ți dulce, cu bunătate părintească. A fi în Rai, înseamnă a te simți neîntinat în cugetări, în doruri, în fapte. Căci numai cel curat simte pe Dumnezeu în preajma lui. A fi în Rai, încă trăind pe pămînt, înseamnă a te simți învăluit de o negrăită pace sufletească cu tine însuși, cu Dumnezeu și cu semenii, de o fericire calmă, egală și par-că fără început și fără sfîrșit. A fi în Rai, înseamnă a te simți, chiar în mijlocul întîmplărilor tulburătoare și schimbăcioase ale vieții, neclătinat de ele, mai presus de ele. A fi în Rai, înseamnă a te simți adunat în cămara ascunsă, liniștită și adîncă a inimii, acolo unde își face simțită Dumnezeu prezența Sa și unde te poți uni cu El, privind la cele din afară, fără să te tulburi și fără să fii ispitit a-ți părăsi acel fericit loc al sălășluirii tale și al sălășluirii lui Dumnezeu, prețuind nesfîrșit mai mult, dulceața lină și curată a acelei împreună petreceri cu Dumnezeu, decît plăcerile violente și de un gust îndoelnic ale simțurilor. A fi în Rai, înseamnă a gusta încă de aici, arvuna vieții și a învierii lui Hristos în tine, căci înseamnă a-L simți pe Hristos însuși în tine, ca izvor al unei vieți noi în tine.

Dar cîți sîntem acolo? Sau, cîți sîntem acolo în mod mai durabil? Cei mai mulți, sîntem aproape necontenit, nu cu Hristos în raiul adevăratei desfătări, ci niște izgoniți din Rai. Ne simțim înstrăinați de la fața lui Dumnezeu, prin păcatele lăcomiei după cele din afară, prin alipirea de suprafața lucioasă și amăgitoare a lucrărilor ispititoare pentru trup. Ne simțim goliți, sărăciți de duhul lui Dumnezeu, de conținutul unei vieți care să ne hrănească sufletul cu adevărat. Ne simțim desbrăcați de vestmîntul de slavă al nevinovăției, cu care să îndrăznim să ne arătăm cu conștiința liniștită lui Dumnezeu și semenilor noștri. Ne ascundem interiorul unul altuia și lui Dumnezeu, în frunzișul rușinii, al unor aparențe înșelătoare. Tînjim de departe, după pomul vieții, fără să ne putem apropia de el și să ne hrănim din el.

Dar, iată Dumnezeu cel atotmilostiv, ne deschide ușa unui drum care urcă spre poarta raiului și spre pomul vieții noastre, a unui drum spre Raiul din care am fost izgoniți. E drumul pe care ni l-a netezit și ni l-a făcut ușor Domnul Hristos, ducînd El mai întîi pe acest drum, firea noastră, pînă la o slavă mai mare decît a avut-o la început, înainte de izgonirea din Rai, pînă la înviere și proslăvire. Acum, Domnul Hristos ne chiamă și pe noi pe acest drum pe care ni l-a deschis și ni l-a arătat cu putință de străbătut de firea noastră. Drumul acesta e ușor pentru noi, căci Domnul însuși, ne sprijinește să-l străbatem, Domnul îl face împreună cu noi. E drumul postului, al înfrînării de la păcatele prin care sporim patimile noastre. E drumul întoarcerii noastre de la poftirea plăcerilor lumești, spre poftirea celor spirituale și dumnezeiești. Dar e și drumul pocăinței pentru păcatele săvîrșite prin poftirea nemăsurată a celor lumești, căci fără această părere de rău a pocăinții, nu avem putere să ne înfrînăm în timpul postului de la poftele ducătoare la păcat.

Fiind un drum care ne duce spre raiul nevinovăției, în care simțeam pe Dumnezeu și din care ne-au scos păcatele, el nu e numai un drum de eliberare de anumite rele, ci și un drum spre o țintă pozitivă, spre dobîndirea celor mai mari bunătăți. E drumul care ne duce pînă la ușa Raiului, unde ne așteaptă viața plină, fericită, nechinuită de griji și poftă necuvenite. Deocamdată, prin post ni se deschide ușa drumului de pocăință, al regretului pentru păcate, arătat cu fapta, în exercițiul ostenitor al înfrînării de la obișnuințele păcătoase. Dar drumul ce ni se deschide miine, duce la ușa vieții adevărate, care începe încă din existența pămîntească. De vom străbate cu stăruință acest drum al pocăinții, vom ajunge la ușa Raiului, cînd — prin taina spovedaniei — vom primi iertare de păcate și apoi, ne vom uni cu Domnul Hristos cel înviat în Sf. Împărtășanie, primind în noi viața Lui, eliberată pentru totdeauna de moarte!

Căci nu ne putem întîlni înăuntrul nostru cu Domnul cel înviat, decît săvîrșind și noi pînă la capăt, drumul curățirii, urcînd muntele Căpățîni, pe care l-a urcat El, purtîndu-și crucea. Numai acolo sus, ni se deschide ușa Raiului și întîlnim pe Domnul înviat. Numai biruind tot ce e josnic, tot ce e egoist în noi, urcînd deasupra lor, prin suportarea ostenelilor acestui drum al înfrînărilor, ne vom putea învrednici de învierea cu Domnul, în lumina înălțimilor. În lupta cu răul din noi, în aceasta constă postul, acest exercițiu la care ne chiamă Biserica, crucea pe care trebuie să o purtăm și pe care trebuie să răstignim omul păcatului din noi, pentru a învia omul cel nou și nemuritor, după chipul lui Hristos și din puterea Lui. Și exercițiul acesta se prelungește vreme de șapte săptămîni, pentru că orice exercițiu trebuie prelungit vreme mai multă, pentru a slăbi prin el, anumite obișnuințe ale firii și a sădi în ea altele.

Dar viața la care urcăm prin această străduință de desobișnuire cu păcatul, e nu numai un dar mai presus de înțelegere, ce ne vine din vistieria bunătății dumnezeiești; ea e și o sănătate trupească și sufletească naturală, un echilibru redobîndit al vieții noastre. Putem înțelege aceasta, dacă ne gîndim că postul la care ne chiamă Biserica acum, nu e numai un exercițiu de înfrînare de la lăcomia după plăcerile trupesti, ci și un exercițiu de slăbire a patimilor sufletești, în care dezechilibrul vieții noastre apare cu și mai multă claritate. Căci sîntem chemați nu numai la lupta împotriva necumpătării trupesti, ci și la lupta împotriva a tot felul de necumpătare sufletească. O astfel de necumpătare sufletească este mînia, o alta e ura

împotriva aproapelui. Sufletul cuprins de ele, s-a descumpănit cu totul, și-a pierdut echilibrul și măsura, s-a golit de liniște și de drăptă judecată, e într-o adevărată stare de febră. Tot așa este ținerea minți a răului suferit de la cineva: aceasta nu mai dă pace sufletului, îl ține în întregime sub stăpînirea ei, i-a luat orice libertate pentru alte gînduri și îndatoriri. Cei stăpîniți de aceste patimi, sînt ca niște oameni beți, sau care se dedau cu ușurință beției! De ei spune proorocul Isaia: «Vai, celor ce se îmbată fără vin» (Is. 28, 1). Sînt oameni chinuți, bolnavi, ajunși incapabili de vreo treabă de om treaz, din pricina fierberii care este în ei. Sînt oameni ce se povîrnesc ușor într-o parte, oameni în care toată energia sufletească e prinsă în slujba patimii ce se mișcă în ei, ca o împărăteasă atotstăpînitoare și care folosește toate puterile omului, numai spre răul lui și al altora.

Postul fiind o înfrînare și de la aceste patimi și aducînd o slăbire a lor, sufletul e ajutat prin aceasta, să-și redobîndească echilibrul și libertatea, pentru o viață bogată, largă, liniștită, puternică și folositoare lui și altora.

Aceasta se vede și din faptul că înfrînarea de la ură, de la mînie, de la ținerea minți a răului, de la invidie, înseamnă îngăduință, înțelegere, iertarea semenilor, bunăvoință față de ei, prietenie și iubire. Ea alungă întunericul și sporește lumina. Postul ne luminează întreaga făptură; de aceea, chiar în exercițiul lui, nu trebuie să ne arătăm întunecați la față, ci tot mai luminați, ca unii ce ne eliberăm treptat de strînsoarea balaurului rătățuții, lăcomiei și egoismului.

Astfel, timpul postului trebuie să ne fie nu numai prilej de tăiere de la noi a ceea ce e rău, ci și prilej de cultivare a ceea ce e bun. În felul acesta, postul e un mijloc de tămăduire a bolilor noastre sufletești, un mijloc de însănătoșire. Și cu siguranță este și mijloc de tămăduire sau de prevenire a unor boli trupești. Astfel, viața mai presus de fire pe care ne-o dăruiește Dumnezeu, — datorită postului — se unește organic cu sănătatea naturală pe care o pricinuieste postul. Viața de la Dumnezeu nu este contrară vieții naturale, ci se leagă cu aceasta, se adăogă la aceasta. Precum Dumnezeu voiește ca viață să avem, tot așa voiește ca și sănătate să avem. Un om mîntuit, înseamnă și un om sănătos: la minți, la voință, la simțire și, în afară de unele excepții, și la trup. Fără îndoială postul îl ținem pentru Dumnezeu, pentru viața mai presus de fire a învierii. Numai urmărind această viață prin post, el ni se face și mijloc de sănătate sufletească și trupească naturală. Din viața mai presus de fire, se revarsă în noi puterea vieții echilibrate, naturale. Postul trebuie să fie însoțit de pocăința pentru păcate, de dorința mîntuirii. Dar aceste simțiri sînt îndreptate spre Dumnezeu, sînt susținute de gîndul la Dumnezeu. Un post din care lipsește gîndul la Dumnezeu, poate să fie un regim, dar nu un post adevărat. Și regimul nu se susține decît cu puterile mărginite ale omului și nu are decît efecte mărginite și trecătoare. În nici un caz, el nu servește la mîntuire și la acea sănătate care se adapă neconținut și tot mai bogat din viața mai presus de fire și fără sfîrșit a lui Hristos.

Să pornim deci la exercițiul de înfrînare la care ne invită Biserica, pentru cele șapte săptămîni, chemînd pe Dumnezeu în ajutor, și să stăruim în acest exercițiu, însoțindu-l tot timpul, de rugăciune către Dumnezeu, ca să ne ierte păcatele trecute și să ne învrednicim a ne face părtași, de Domnul cel înviat.

Să repetăm în vremea lui, neconținut, împreună cu Biserica: «Sînt cîmpriș de desnădejde, aducîndu-mi aminte de faptele mele, Doamne, cele vrednice de toată osînda; că iață, neuitîndu-mă la cinstitele Tale porunci, Mîntuitorule, mi-am cheltuit viața mea. Pentru aceasta mă rog, curățîndu-mă cu ploile pocăinții, luminează-mă prin post și prin rugăciuni, ca un îndurat, și nu Te scîrbi de mine, Făcătorule de bine și Prea Bunule».

Preot D. STANILOAE

LA DUMINICA A V-a DIN POSTUL MARE

În grija și străduința de a ne ajuta să urcăm treaptă cu treaptă scara desăvîșirii, Sfînta noastră Biserică a orînduit ca, prin rostul pericopei evanghelice, ce s-a citit astăzi, să primim învățătură și îndemn spre a pași spre ultima și cea mai înaltă treaptă a viețuirii creștinești.

În duminicile anterioare, am fost îmbliați și călăuziți să ne curățim de patimi, lepădîndu-ne de egoism. Dar după această lucrare negativă, prin arătarea celor nouă căi, care duc la fericire, ce s-a făcut duminica trecută, iar astăzi, prin îndemnul de a sluji semenilor noștri cu toată rîvna, sîntem învățați să ne desăvîșim viața cu o activitate pozitivă.

Căci a ne feri de păcat și a ne elibera de sub robia patimilor, este desigur necesar în primul rînd, dar nu-i de ajuns.

La această lucrare pregătitoare, trebuie să adăogăm îndată una constructivă, care constă din a sădi, în locul patimilor, desrădăcinate în sufletul nostru, virtuțile creștine, prin care să realizăm binele și să ne creștem ființa pînă la statura bărbatului desăvîșit, care este Hristos.

Este tocmai ceea ce învățăm din episodul fiilor lui Zevedei.

Încă neluminați deajuns asupra caracterului duhovnicesc al Impărăției propoveduite de Hristos și încă necurățiți pe deplin de dorința după stăpînire și de ambiția după înțietate lumească, Iacob și Ioan cer Mîntuitorului să le încredințeze cele mai înalte ranguri în Impărăția Sa, «să stea unul de-a dreapta și altul de-a stînga întru Slava Sa». (Marcu, X, 37). Ei se bizuiau pe legătura de rudenie pe care o aveau cu Iisus. Cu alte cuvinte, ei cereau o favoare, întemeiați pe alte considerente, decît vrednicia personală.

Dar ei cereau tocmai ceea ce Mîntuitorul respinsese prin întreită ispitire din pustie. (Matei, IV, 3-10).

Din felul cum îl muștră Iisus, care le zice: «nu știți ce cereți», reiese că dorința lor după înțietate avea la bază neștiința.

De aceea, Mîntuitorul ia prilej din această împrejurare, ca să ne lămurească pe toți cum putem obține înțietatea adevărată în creștinism.

Pentru aceasta, Mîntuitorul ne învață că trebuie să împlinim trei condițiuni: mai întii, trebuie să avem chemare de la Dumnezeu. «Șederea de-a dreapta și de-a stînga Mea — zice Mîntuitorul — nu atîrnă de Mine s-o dau, ci ea este pentru aceia pentru care a fost pregătită». (Marcu, X, 40). În al doilea rînd, trebuie să fim gata de suferință, de jertfire, «de a bea

paharul pe care-l beau Eu și de a vă boteza cu botezul cu care mă botez Eu». (Marcu, X, 38). În sfârșit, să devenim slujitori ai semenilor întru cele bune, din iubire și întru smerenie, potrivit cuvintelor lui Iisus: «cel care va vrea să fie mare între voi, să fie slujitorul vostru; și cel care va vrea să fie cel dintii dintre voi, să fie robul tuturor» (Marcu X, 43-44). Astăzi, vom vorbi tocmai despre această înălțare a creștinului prin slujirea semenilor.

Acest fel de a înțelege înțietatea este cu totul nou și chiar radical opus mentalității obișnuite a oamenilor. Din experiență, multă lume a învățat, desigur, că nu poți ști să poruncești cum trebuie, dacă înainte n-ai deprins să te supui; că nu știi să ceri servicii de la alții, pînă nu ai servit și tu. Dar aceasta, ca o stare tranzitorie, numai ca un mijloc. Prezentarea ca o funcțiune ideală a slujirii altora nu poate fi acceptată ușor de omul obișnuit. El este deprins să vadă pe cei cu posturi înalte poruncind și slujindu-li-se, dar nu slujind ei pe alții.

O astfel de înțietate nu-i pare în nici un caz îmbietoare. Această împotrivire se explică mai întii prin aceea, că astfel de oameni nu înțeleg că aici nu-i vorba despre o slujire a altora din silă și pe nedrept, de o robie forțată, ci de o slujire de bună voie, cu toată inima. Din dragoste.

Apoi, ea se explică prin aceea, că mulți oameni au devenit incapabili să aprecieze valoarea atitudinilor altruiste, din pricina egoismului prea înrădăcinat din ființa lor.

Desigur, că iubirea de sine este o virtute creștină, dar numai cînd este subordonată iubirii față de Dumnezeu, care trebuie să fie mai presus de orice și armonizată cu iubirea față de aproapele, care trebuie să fie deopotrivă cu iubirea de sine. Dar cînd iubirea de sine depășește limitele prescise de legile morale, cînd ea crește în dauna iubirii lui Dumnezeu și a aproapei, atunci ea devine izvorul tuturor păcatelor și rădăcina tuturor patimilor.

Căci toate acestea nu sînt decît chipuri diferite, sub care se arată același egoism, crescut prin patimi în proporții monstruoase și cu urmări atît de dăunătoare asupra altora.

Omul egoist, nu numai că nu slujește altora, dar el silește pe alții să-i slujească. Astfel, prin îmbuibare și beție, răpește bunurile semenilor; prin desfrînare, îi înjosește sub nivelul animalelor și-i învrăjbește; prin mînie, se răsbună pe semeni pentru egoismul păgubit sau ofensat; prin lăcomia de avuție, strînge bunuri numai pentru el și exploatează pe alții; prin trîndăvie, profită de munca altora, furîndu-i într-un mod sau altul; prin invidie și trufie, ajunge să urască pe aproapele, căruia îi dorește și-i face rău, numai ca să nu umbrească cumva orgoliul lui nesăbuit.

Ce rezultă de aici, decît că la temelia tuturor patimilor, care aduc asupra oamenilor, stă egoismul? De aceea, nu-i de mirare că Mîntuitorul cere cu atîta stăruință să ne lepădăm de noi înșine, să distrugem egoismul. «Dacă voiește cineva să vină după Mine, — spune El — să se lepede de sine, să-și ia crucea în fiecare zi și să mă urmeze; fiindcă oricine va voi să-și scape viața, o va pierde; iar cine își va pierde viața pentru Mine, o va mîntui». (Luca, IX, 23-24).

Numai după extirparea acestui cancer al egoismului, putem întreprinde cu izbîndă lucrarea de renaștere a creștinului. Dar, prin mimicirea egoismului, n-am făcut totuși decît treaba pe jumătate; mai este nevoie ca creștinul să-și schimbe radical centrul de gravitate al vieții și activității lui, de la sine, spre Dumnezeu și spre semeni.

Această orientare total diferită a concepției și programului de viață este cu puțință numai datorită virtuții teologice a iubirii, care constituie substanța, temeiul și obârșia tuturor virtuților și a viețuirii creștinești.

Iar, în chip mai cuprinzător și concret, iubirea creștină activează prin ceea ce Mântuitorul a numit slujirea semenilor. Intr-adevăr, a se pune în slujba aproapelui din iubire pentru El și cu smerenie, înseamnă a împlini toate poruncile creștine și încă în gradul cel mai înalt.

Iar servirea aproapelui, departe de a însemna o înjosire, este tocmai cea mai mare vrednicie.

Mântuitorul depășește mentalitatea lumii păgâne, axată pe egoism, care vede în autoritate o tiranie și în putere numai orgoliu și mijloc de aservire a altora. În creștinism, autoritatea devine ceea ce trebuie să fie, și anume servire, iar stăpânirea, devotare spre binele obțesc. Acesta este înțelesul cuvintelor Mântuitorului: «Oricare va vrea să fie mare între voi, să fie slujitorul vostru; și oricare va vrea să fie cel dintâi între voi, să fie robul tuturor». (Marcu, X, 43-44).

Caracterul desinteresat al slujirii semenilor este esențial creștinismului. Astfel, Mântuitorul ne poruncește de a nu iubi numai pe cei ce ne iubesc, ci și pe vrăjmașii noștri și de a le face bine. (Matei, V, 46-48). Iar Sf. Apostol Pavel ne îndeamnă: «nimeni al său să nu caute, ci fiecare al altuia» și «fiecare dintre voi să se uite nu la foloasele lui, ci la foloasele altuia». (I, Cor., X, 24 și Filip, II, 4), pentru că «dragostea nu caută ale sale». (I, Cor. XIII, 5).

Temeinicia și posibilitatea acestei conduite este garantată de însuși chipul în care s-a înfăptuit opera răscumpărătoare a lui Hristos. «Căci Fiul Omului n-a venit ca să i se slujească — spune Iisus —, ci El să slujească și să-și dea viața răscumpărare pentru mulți» (Marcu X, 45). În scopul acesta, El «s-a desbrăcat pe Sine însuși și a luat chip de rob, făcându-se asemenea oamenilor». (Filip, II, 7).

Slujim aproapelui, pentru că-l prețuim ca pe un fiu adoptiv al lui Dumnezeu și-l iubim ca pe un frate; căci cel mai oropsit dintre oameni este totuși «un frate mai mic» al lui Hristos; slujindu-l, slujim deci lui Hristos. De aceea, ni se cere ca «orice faceți, din suflet să faceți, ca Domnului». (Col. III, 23).

Servind comunității, avem cinstea de a fi colaboratori cu Hristos la realizarea Impărăției lui Dumnezeu.

Purtând sarcinile unii altora (Gal. VI, 2), făcând tuturora toate, ca măcar pe unii să-i dobîndim, (I, Cor. IX, 22), cum ne învață Sf. Ap. Pavel, ne onorăm cu misiunea divină de a fi slujitori ai lui Dumnezeu, spre binele semenilor. (Rom. XIII, 4).

Slujirea altora, apoi, nu ne înjosește și nici nu ne păgubește în mici un fel; dimpotrivă, numai prin ieșirea din temnița egoismului nostru isbutilm a răzbi la adevărata libertate și a trăi o viață cu adevărat omenască, rodnică și fericită. Căci egoismul ne închircește, ne sărăcește, ne izolează de semenii și atragem ura tuturor, și ca atare, el este departe de a ne satisface ambiția noastră după întietate.

El nu poate face din ceilalți oameni decît aserviți și asupriți, deci protivnici și nenorociți, dar niciodată frați, prieteni și fericiți, cum reușește să facă cel care le slujește.

Egoismul este și semn de sărăcie. Puținul pe care-l au egoiștii nu le ajunge nici lor, pofta lor fiind nesățioasă. Cine nu-i în stare să slujească,

înseamnă că nu are nimic de dat, e sărac, neputincios, nedesăvârșit. Geniul adevărat este tocmai acela care se revarsă spre folosința celor de jos.

Slujirea comunității în duh creștin este cea mai însemnată funcțiune și cea mai înaltă vrednicie. Iar cea mai înaltă funcțiune publică implică și cea mai mare răspundere pentru binele obștesc și slujirea tuturor. Faptul că funcțiunile publice se numesc «slujbe», sau «servicii» și cel mai înalt funcționar de Stat e numit «ministru», care însemnează «slujitor», arată cât de nedespărțite sînt cuvintele «întîietate» și «slujire» în folosul obștesc.

Dar dacă a sluji oamenilor înseamnă a le face cât mai mult bine cu putință, din dragoste pentru dînșii, mai este nevoie să știm acum în ce fel putem să le slujim cu real folos pentru ei.

Chipurile în care noi putem sluji semenilor noștri sînt, fără îndoială, foarte multe și felurite, dar ele sînt arătate pe scurt în așa numitele fapte ale milosteniei creștine.

Astfel, sîntem în slujba vieții trupești a aproapelui: cînd hrănim pe cel flămînd, cînd adăpăm pe cel însetat, cînd îmbrăcăm pe cel gol, cînd cercetăm pe cei în necazuri și nevoi și pe cei bolnavi, cînd găzduim pe călători și cînd îngropăm pe cei săraci și singuri.

Slujim vieții sufletești a aproapelui, cînd întoarcem pe cei rătăciți la calea adevărului și pe cei păcătoși pe drumul virtuții, cînd învățăm pe cei meștiutori și nepricepuți, cînd dăm sfaturi bune celor ce au nevoie de ele, cînd ne rugăm lui Dumnezeu pentru semenii noștri, cînd mîngîiem pe cei întristați, cînd nu ne răzbunăm pe cel ce ne-a făcut rău, ci răsplătim răul cu binele și însfîrșit, cînd iertăm greșalele altora.

Îdar pentru a putea ajuta pe alții, nu-i deajuns să dorim și să voim; trebuie să avem și cu ce. De aceea, trebuie să muncim fără preget, spre a produce cât mai multe și mai de calitate bunuri materiale și sufletești, de care au nevoie semenii noștri și a fi pregătiți suficient, spre a fi capabili de a le fi de ajutor.

Pentru ca ajutorarea altora să fie, apoi, efectivă, trebuie să pornească din dragoste sinceră, nu din interes personal și să fie făcută cu smerenie. Dragostea și smerenia sînt cele mai sigure și mai ușoare căi de pătrundere pînă în inima semenilor. Ele ne feresc de a jigni pe cei pe care-i ajutăm și înlătură multe obstacole, pe care lipsa dragostei curate și trufia le ridică în calea săvîrșirii binelui.

Dacă slujirea aproapelui este obligatorie în deosebi pentru slujitorii Bisericii, pentru ierarhia bisericească și pentru toți cei ce dețin funcțiuni publice, ea este o datorie pentru orice creștin, după măsura puterii fiecăruia. Că este o condiție cerută tuturor, rezultă din felul în care se va face judecata de apoi, cînd vom fi întrebați dacă am făcut bine celor mai mici ai lui Hristos, slujirea semenilor fiind hotărîtoare pentru mîntuirea sau pierderea noastră veșnică. Înfăptuirea acestei porunci a fost urmărită cu deosebită râvnă de toți Sfinții creștini. Preocuparea de a servi cât mai mult pe aproapele a stat la temelia uriașelor înfăptuiri de folos obștesc, ca: azile, spitale.

Desigur, că nimeni niciodată nu va izbuti să egaleze chipul în care a slujit oamenilor. Mîntuitorul Hristos, care, din dragoste nemărginită și cu smerenie desăvîrșită, și-a dat viața pentru mîntuirea tuturor oamenilor de pretutindeni și de totdeauna.

Totuși, cu toții avem datoria să ne străduim de a imita pe Mîntuitorul Hristos, desigur nu cu ambiția de a ne identifica, ci numai de a ne asemena cît mai mult cu El.

*

Dacă ne cercetăm cu nepărtinire inima și viața, ne dăm seama că aproape toți sîntem stăpîniți de duhul iubirii de sine peste măsură, de egoism. Persoana proprie este, pentru mulți din noi, idolul cel mai scump, căruia îi sacrificăm totul, pe Dumnezeu și pe semenii.

Dar în loc de a sili pe alții să slujească plăcerilor și intereselor noastre, trebuie să ne convingem de a sluji noi altora, bineînțeles, nu pașimilor, ci nevoilor și necazurilor lor.

Căci, ne amăgim amarnic crezînd că, urmărindu-ne aprig numai interesele noastre proprii, am putea cîștiga fericirea și înălțarea noastră adevărată; viața astfel trăită este stearpă, fără rost și nefericită.

Numai dăruindu-ne altora, viața și activitatea noastră capătă sensul adevărat și deplin și devin rodnice, înălțătoare și folositoare tuturor.

Experiența atîtor sfortări neizbutite, atîtor speranțe dezamăgite și atîtor prăbușiri morale ne dovedesc ceea ce Mîntuitorul ne-a învățat lămurit, și anume, că mîntuirea și fericirea nu pot fi obținute decît atunci cînd, eliberați de lanțurile egoismului, reușim să ne consacram toată rîvna și strădania slujirii semenilor, cu iubirea și smerenia cu care i-a slujit Hristos.

Din cuvîntul Evangheliei de astăzi, învățăm să nu rîvnim și să nu urmărim demnități și onoruri, care să ne satisfacă numai ambiția noastră deșartă, ci pe acelea în care să fim în stare de a sluji cu cît mai mult folos pentru alții.

Să nu căutăm a obține înalte funcțiuni prin favoruri, ci numai prin vrednicie proprie.

Iar în funcțiunile în care ne aflăm, să nu scăpăm din vedere niciodată că sîntem chemați de Dumnezeu ca să lucrăm cu rîvnă cît mai aprinsă, pentru a îndeplini cît mai bine slujba noastră în folosul cît mai multor semenii.

Numai atunci vom împlini voia lui Dumnezeu, cînd vom ajuta pe cît mai mulți să se mîntuiască, să ducă o viață cît mai îmbunătățită și fericită.

Străduindu-ne să facem numai bine altora în locul pe care-l ocupăm, ne vom învrednici să fim chemați la posturi și mai înalte, ca acela care a înmulțit talanții și căruia Stăpînul i-a spus: «Bine, slugă bună și credincioasă, peste puține ai fost pusă, peste multe te voi pune; intră întru bucuria Domnului tău. (Matei, XV, 21).

Asistent CONST. C. PAVEL

LA DUMINICA TOMII

Sînt opt zile de cînd glasul clopotelor chemau în miez de noapte pe credincioșii noștri să vină în biserici, pentru a cînta imnul biruinței vieții asupra morții: «Hristos a înviat din morți, cu moartea pre moarte călcînd și celor din mormînturi viață dăruindu-le».

Sînt azi opt zile de cînd, spre seară fiind, am sărbătorit arătarea Mîntuitorului către zece din ucenicii Săi, adunați și închiși într-o casă, de frica iudeilor. Sînt azi opt zile de la marea și luminata zi a Invierii Domnului. Acum o săptămînă, Biserica a sărbătorit minunatul și mîntuitorul fapt al Invierii, pentru astăzi ea, Biserica, să sărbătorească în cazul apostolului Toma, biruința convingerii și a credinței, asupra îndoielii sale. Căci prăznuim astăzi, în prima duminică după Sfintele Paști, cum toți o știm, Duminica Tomii.

Binecredincioși creștini! Faptul istoricește petrecut al îndoielii și întăririi în credință a lui Toma, vă este tuturor cunoscut. A devenit populară și clasică expresia de «Toma necredinciosul!»

Era în ziua Sfintelor Paști, seara. Toți ucenicii stau închiși într-o casă, plini de teamă și de desnădejde. Teamă de iudeii care-i urmăreau și desnădejde că Domnul lor, Viața lor, Stăpînul lor, nu mai era cu ei. Iată însă că, ușile fiind încuiate, deodată apare în fața lor Insuși Domnul Hristos și le spune: «Pace vouă!». Bucurie mare a cuprins pe Sfinții Apostoli. Toma, însă, nu era cu ei în acele momente. Întîmplarea simplă a făcut că el n-a fost cu ei în clipa în care Domnul Hristos li S-a arătat? N-a fost oare în planul Său dumnezeiesc ca el să lipsească de la această primă arătare a Sa după Inviere în fața ucenicilor adunați la un loc? Și după ce Mîntuitorul pleacă, încredințînd pe ucenicii Săi, că El este, că nu este o arătare, un duh, Toma vine și el și află de la aceștia că Domnul venise și li se arătase.

Îndată începe în sufletul acestui apostol al Domnului Hristos acea luptă de scurtă durată, care se termină cu de toți cunoscuta exclamație: «De nu voi vedea în mîinile Lui semnul cuielor și de nu voi pune degetul meu în semnul cuielor și de nu voi pune mîna mea în coasta Lui, nu voi crede».

Iată cuvintele care au fost ca Sfîntul Apostol Toma să fie numit «Toma necredinciosul».

După opt zile, a opta zi de la Inviere, ucenicii erau iarăși adunați în aceeași casă și tot cu ușile încuiate. De data aceasta și Toma era cu dînșii. Deodată, Domnul Hristos apare iarăși în mijlocul lor și le adresează acelaș cuvînt: «Pace vouă!». Apoi, adresîndu-se lui Toma, îi zice: «Adă-ți degetul încoace și vezi mîinile Mele; adă-ți mîna și o pune în coasta Mea, și nu fii necredincios, ci credincios».

Domnul Hristos care cunoaște inimile și gîndurile tuturor, știa că Toma avusese un moment de ezitare, de îndoială, de nesiguranță, că Domnul S-ar fi arătat, sau cel puțin, un moment de tristețe, de părere de rău că n-a văzut și el pe Domnul înviat. Și de aceea, lui direct i se adresează, spunîndu-i cuvintele de mai sus. Toma, înțelegînd că Invățătorului mustră ușor momentele lui de clătinare, îi răspunde: «Domnul meu și Dumnezeuul meu!». Era în aceste cuvînte, recunoașterea slăbiciunii sale din ziua Invierii; era renunțarea la planul și gîndul său de a crede că Domnul a înviat, numai după ce va pipăi rănile și semnul cuielor; era încredințarea că

Domnul Insuși este Cel ce sta de față și-i vorbea; era în cuvintele acestea, exprimarea celei mai curate bucurii de a vedea și el pe Domnul. Era întărirea pe care o capătă cel care a trecut prin clipe de slăbiciune și îndoială; era recunoașterea și mărturisirea că Invățătorul lui era Insuși Domnul lui.

Și Domnul Hristos, la mărturisirea apostolului care primea miruirea credinței definitive și tari în dumnezeirea și Învierea Sa, tot blînd îi răspunde: «Pentru că M-ai văzut, Tomo, ai crezut; ferice de cei ce nu M-au văzut și au crezut!».

Acesta este faptul istoric al clătinării și al întăririi în credință a apostolului Toma. Și spuneam mai înainte că poate a fost planul dumnezeiescului Răscumpărător ca Toma, unul din cei apropiați ai Săi, să nu se bucure odată cu ceilalți apostoli de scularea Lui din morți. A voit Domnul Hristos — ca prin amînarea împărțării lui Toma din potirul bucuriei revederii Domnului Înviat, prin sbuciumul acestuia de o săptămînă, datorit faptului că nu s-a învrednicit să vadă pe Domnul și Stăpînul său — să întărească lumea de mai tîrziu, de ieri, de azi, de mîine, făcînd dovada că El a înviat din morți și că fără a-L vedea, datori sîntem să credem Învierii Sale.

Drama sufletului apostolului Toma este drama acelor suflete creștine, cărora le lipsește siguranța că Domnul Hristos a înviat și că El a biruit moartea. Este drama sufletelor creștine care se găsesc ani întregi, ori o viață întreagă, într-o lungă și sbuciumată săptămînă a așteptării găsirii certitudinii faptului Învierii, a unei certitudini care cu cît se cere mai completă prin pipăiri simțuale și satisfaceri mintale cu fel de fel de raționamente și argumente, cu atît se depărtează de la aceste suflete. Drama sufletului lui Toma apostolului închipuie, sintetizează și precede toată drama sufletelor care leagă motivul nesiguranței și al îndoielii lor, de lipsa de probe vizibile și pipăibile pentru a-și întemeinici credința lor. Iar muștrarea Domnului Hristos făcută apostolului Său, este muștrarea adresată de El tuturor creștinilor de peste veacuri.

Și totuși, binecredincioși creștini, nu poate astăzi nimeni, nici un creștin să se sprijine pe îndoiala lui Toma, un apostol al Domnului, pentru a justifica îndoiala sa în adevărul Învierii Domnului. Nu putem spune decît servindu-ne de un limbaj sărac că Toma a fost un necredincios. Era la el nu credință și nici îndoială cu privire la dumnezeiasca minune a Învierii, ci mai degrabă altceva. Era, dacă vreți, teama ușoară a omului care iubește, care se simte bine într-o atmosferă, într-o situație, sub stăpînirea unui gînd, sau unei vești, într-un moment nevisat și nebănuit de el, teama omului care de fericire, de bucurie fiind prins și plin, are impresia, gîndind la raritatea și măreția momentului sau faptului pe care-l trăiește sau de care aude, că trăiește într-o lume de vis. Are impresia că visează și că ceea ce-i încîntă sufletul și-l înalță, n-ar fi ceva real, consistent, ci ceva ireal, aparținînd lumii visurilor și visărilor. Ți-e teamă că la un moment dat să nu te trezești și să observi că totul a fost vis ce s-a spulberat. Și dacă unii preferă ca bucuria lor să fie chiar vis și s-o trăiască chiar numai ca pe un vis, alții, de teamă ca ea să nu dispară, ca orice vis, lăsîndu-i triști și neconșolați, se întrebă, se controlează spre a vedea dacă visează sau trăiesc real marea bucurie de care sînt cuprinși. Unii dintre aceștia era și apostolul Toma.

Domnul său pe care-L știe în mormînt, Domnul său pe care-L iubea, Domnul său care nu mai era ca ei și pe care-L dorea, a înviat? A scăpat

el, Toma, și ceilalți ucenici de chinul ce-i stăpînea de cîteva zile? Să fie Domnul iarăși cu el și ei? Să trăiască ei și de aci înainte aceeași viață lîngă Domnul lor, lăsîndu-se în voia Lui și rătăcind cu El prin pustiuri și prin munți și grădini, ori pe mare, unde uitau că trăiesc și unde își scaldau sufletul și-i încălzeau la curvîntul dulce și plin de mireasmă al Fiului lui Dumnezeu? Este posibil? Este adevărat? Nu este vis? Da, este prea frumos să fie așa! Aș vrea Doamne, aș vrea să fie așa, dar mi-e teamă, mă îndoiesc să nu fie un vis care se spulberă îndată. Aș vrea să fie adevărat faptul Invierii Tale, căci este nespus de frumos, dar nu vreau să mă încînt cu trăirea scurtă a unui vis, pentru ca apoi mai mare să-mi fie durerea, de aceea, vreau să Te văd eu, să Te pipăi eu, să văd eu semnul cuielor, să mă conving, să trăiesc cu adevărat realul unui fapt, nu frumosul unui vis.

Iată ce se va fi petrecut într-o clipită în sufletul și mințea Sfîntului Apostol Toma.

Cît este de departe, binecredincioși creștini, această stare și atitudine sufletească, de aceea ce în deobște lumea numește îndoiala și chiar necredința Sfîntului Apostol Toma!

Și dacă Domnul n-a lăsat să treacă neobservat drama sufletului apostolului Său, este, poate, că a voit să ia motiv să mustre în el, în Toma, pe creștinii care mai tîrziu cu adevărat vor căuta probe pentru a crede în învierea Sa, precum să ia motiv de binecuvîntare, pentru cei ce peste veacuri, neputînd să mai pipăie ca Toma, semnul cuielor și rănilor Sale, vor crede Învierea Sa.

De la Paști pînă astăzi am trăit cu toți un răstimp care se numește săptămîna luminată. În văzduh, în acest timp, peste tot și pretutindeni plutește duhul, mireasma și minunea Invierii Domnului. Simți sărbătoarea pretutindeni, o trăiești. Și se încheie în acest răstimp cu Duminica Tomii.

Prin reîmprospătarea în memoria tuturor a acestui episod din viața Apostolului Toma, au avut prilejul astăzi, iubiți frați, toți fiii Bisericii noastre să se întărească încăodată în convingerea pe care trebuie s-o avem, că Domnul Hristos a înviat, cu toate că noi, ca fii buni ai Bisericii, nu avem nevoie de probe, de argumente pentru a ne întemeia credința în Învierea Mîntuitorului. Domnul Hristos însuși însă a voit și a făcut ca cei ce în veacuri vor avea momente de clătinare în credința lor slabă, să găsească în cazul Apostolului Toma cea mai puternică probă pentru a-și întări credința în Învierea Sa!

Pentru toți aceștia, Apostolul Toma a primit lecția cea mai înaltă și tot pentru ea, Domnul Hristos i-a dat acestuia argumentul cel mai puternic, care nu suferă nici critică și nici desmintire: invitația de a-I pipăi rănilor și semnul cuielor.

Pentru noi și pentru toată lumea, pentru ca toți să avem siguranța că Domnul Hristos a înviat, Toma a dorit în ziua Invierii să vază pe Domnul și să-I pipăie rănilor.

Pentru noi și toți fiii Bisericii Sale, Domnul Hristos S-a arătat a opta zi lui Toma, arătîndu-i rănilor și semnele răstîgnirii Sale.

Pentru a servi tuturor argumentelor pentru întărirea în credința sculării Sale din morți, El S-a arătat de atîtea ori după Învierea ucenicilor, a vorbit cu ei, a mîncat cu ei, i-a invitat să-L pipăie spre a se convinge că El este «Căci Duhul nu are carne și oase, precum El avea».

Să ne rugăm ca Dumnezeu să lumineze sufletele noastre ale tuturor, precum a luminat pe Toma, pentru ca nimeni din credincioșii Bisericii noastre să nu treacă prin momentele de criză ale îndoielii și necredinței.

Să luăm îndemn de la Apostolul Toma și toți să răspundem Domnului, din tot sufletul: «Domnul meu și Dumnezeul meu!». Căci dacă a ajuns clasică și proverbială așa zisa «necredință a lui Toma», trebuie să ajungă tot atât de populară și mărturisirea sa, în urma încrederii și siguranței ce a căpătat, privind pe Domnul Inviat.

Să ne pătrundem toți de fiorii bucuriei pe care a simțit-o acest Apostol văzînd pe Domnul, să-L privim și noi aievea cu ochii sufletului și credinței noastre și să ne umplem inimile de bucurie sfîntă, cîntînd cu toată ființa mărturisirea credinței noastre în Invierea Sa: «Hristos a înviat din morți, cu moartea pre moarte călcînd și celor din mormînturi viață dăruindu-le».

Să ne stăpînească pe toți cuvîntul Domnului, adresat lui Toma: «Pentru că M-ai văzut Tomo, ai crezut; ferice de cei ce nu M-au văzut și au crezut». Să fim și noi din acești fericiți care — neavînd puțința ca apostolii să vedem cu ochii trupului pe Domnul Inviat — să credem totuși cu tărie, în Invierea Sa, pe baza experimentării făcută de apostoli și mai ales de Toma și pe baza cuvîntului Domnului și al Scripturii Sfînte.

Și mai presus de toate, Dumnezeu să ne ajute ca Sfînta Sa Inviere în care credem, cu tărie, să ne lumineze sufletele și să ni le întărească, spre a putea trăi aici o viață cu adevărat creștină, cu care să ne învrednicim ca în rînd cu apostolii, sfinții și toți cei ce au mărturisit pe Domnul și au făcut voia Sa, să ne bucurăm dincole, de fericirea cea nespusă, de a privi în veci lumina sfîntă a Tronului Dumnezeiesc. Amin!

Pr. P. F. ALEXANDRU

DIN CUGETĂRILE SFINTILOR PĂRIŢI DESPRE POST *)

«Postul este începutul și temeliala a toată lucrarea duhovnicească. Oricare ar fi virtuțile pe care le zidești pe temeliala postului, ele vor fi toate nesdruncinate și neclătite, ca unele ce au fost întemeiate pe piatra cea tare. Iar cînd vei înlătura această temelie, adică postul, și în locul lui vei pune îmbuibarea pintecelui și alte poftes necurvioase, a tunci toate virtuțile vor fi zdruncinate și spulberate de cugetele cele rele și de un noian de patimi, și așa precum se împrăstie nisipul de vînt, — tot așa se prăbușește întreaga lucrare a virtuții». (Cuv. Simeon Noul Teolog).

«Postul este respingerea a tot ce deslăță gustul, este stingerea aprinderilor trupesti, stîrpirea cugetelor viclene, eliberarea de vise urile, curăția rugăciunii, făclia sufletului, paza minții, nimicirea aspririi inimii, ușa umilinții, smerită suspinare, înfrîngere îmbucurătoare, oprirea vorbirii multe, pricina tăcerii, păzitorul ascultării, ușurătatea somnului, sănătatea trupului, izvorul lipsei de patimi, deslegarea păcatelor, ușile Raiului și fericirea cerească». (Sf. Ioan Scărarul).

«Dacă Eva ar fi postit și n-ar fi gustat din pom, noi acum n-am fi avut nevoie de post. «Fiindcă nu cei sănătoși au nevoie de doctor ci cei bolnavi». (Mt. 9, 12). Noi

Culegeri și traduceri după texte rusești.

sințem vălămați: să ne vindecăm prin pocăință, iar pocăință fără post nu există». (Sf. Vasile cel Mare).

«Ai văzut ce face postul: boalele le vindecă, rănilor le usucă, gonește dracii, îndepărtează gândurile rele, iar inima omului o face curată. Chiar și atunci când cineva este ținut de duhul cel necurat — se știe, — că acest neam, după cuvîntul Domnului, se alungă numai prin post și rugăciune». (Sf. Atanasie cel Mare).

«Scopul postului este împărțirea neprihănită. Pentru această părinții ne-au pus înaintea curgerea postului și ne-au dat vremea pocăinții, pentru ca noi, curățîndu-ne și spălîndu-ne, să ne apropiem de Sfînta Taină. De aceea și eu acum, cu glas tare chem, mărturisesc, cer și rog — ca nu cumva cineva să se apropie cu conștiința necurată și întințată de această Sfîntă Cină, fiindcă cine va face așa, aceasta va fi pentru el nu împărțire, ci osîndă, nîncă și sporirea pedepsei». (Sf. Ioan Gură de Aur).

«Sînt mulți oameni care se pregătesc pentru lupta postului, ca și pentru lupta cu o fiară sălbatică: Dau frîu îmbuibării îngreiuindu-se peste măsură și întunecîndu-se și așa întîmpină nevoița blîndă și liniștită a postului. Și dacă eu te-aș întreba: «Pentru ce te duci astăzi la baie?» — tu îmi vei răspunde: «Ca să întîmpin cu trupul curat postul». Iar dacă te voi întreba: «Dece te îmbeți?» Tu și de data asta îmi vei răspunde: «Fiindcă mă pregătesc ca mine să intru în post». Și atunci, nu este oare vrednic de osîndă faptul că întîmpini acest prea lăptos post cu trupul curat, dar cu sufletul întinat și turmentat?» (Sf. Ioan Gură de Aur).

«Pentru postirea adevărată nu este de ajuns numai înfrînarea de la mîncare: adevăratul post este îndepărtarea de la rău, înfrînarea limbii, înfrînarea minții, lepădarea poftelor, defăimării, minciunii, călcării jurămîntului». (Sf. Vasile cel Mare).

«Posturile aspre devin nefolositoare, atunci cînd după ele urmează o întrebuițare prisositoare a mîncărilor, care adesea sînt tot una cu urita patimă a îmbuibării». (Cuv. Ioan Cassian Romanul).

«Cuvine-se nouă să procedăm așa! Să nu străbătem fără noimă săptămînile postului, ci să ne cercetăm conștiința, să ne ispitim cugetele și să purtăm socoteala ce am reușit să facem într-o săptămîină, în alta... Tot așa să vedem ce lucru nou ne încumetăm să atingem în alta, care urmează, și care sînt patimile de care ne-am îndreptat. Dacă noi nu ne vom îndrepta în acest timp și nu vom dovedi o astfel de grijă pentru sufletul nostru, atunci nu vom avea nici un fel de folos dela postul și nevoița căreia ne supunem». (Sf. Ioan Gură de Aur).

«Să stăruim a înfrînge mînia prin post, prin lacrimi și tînguiuri, după cum Insușul Domnul aceasta o cere... Daniil vrînd să placă lui Dumnezeu, se ostenea prin nevoițele postului». (Sf. Ciprian al Cartaginei).

«Să înlăturăm necumpătarea, căci aceasta strică mult sănătății și tăriei corpului nostru. Nu vedeți oare că pe urma meselor copioase și îmbuibărilor necumpătate nasc nenumărate boli? De unde vin amețelile? De unde pornesc durerile de cap? De unde vin alte nenumărate metehne? Nu din necumpătate oare? După cum un vas prea încărcat se afundă și în grabă se înecă, tot așa și omul care se dedă îmbuibării și îngreuiării cu pătură: se rostogolește spre bezna și-și înecă mîntea, iar în cele din urmă cade la pat ca un cadăvru viu, care de cele mai multe ori este capabil să producă ceva rău, iar binele nu poate să-l facă într-o măsură mai mare decît îl fac doar morții». (Sf. Ioan Gură de Aur).

«Cuvine-se dar, să cîntărim felul hranei trușești, cu starea forțelor și tăria corpului: cînd trupul este zdravă, să-l săturăm cît îi trebuie, iar cînd începe a slăbi, să-i reducem încuțiva hrana Celui ce se nevoiește, nu i se cuvine să slăbească cu trupul ci să rămîină în puterea care-i trebuie pentru nevoița, pentru ca măcar prin nevoițele fizice să-și curețe în măsură potrivită și sufletul». (Fericit. Diadoh).

«Postește pentru că ai greșit postește ca să nu mai păcătuiești; postește ca să cîștigi tîgî tot binele postește ca să nu pierzi aceea ce tu ai reușit să cîștigi...» (Sf. Ioan Gură de Aur).

«Trebuie să fim cu luare aminte ca prin înfrinarea cea peste măsură în mîncări să nu zdruncinăm sănătatea noastră trupească, să nu lenevim trupul și să nu-l facem nepăsător față de preocupările cele mai însemnate. Cred că pecetea celei mai bune chiverniseli în această privință este să urmărim rînduielilor statornicite» (Sf. Vasile cei Mare).

«În ce privește felul postirii, nu este potrivit să urmărim aceiași rînduială și măsură în toate... Felurile trebuie să fie: timpul, felul și calitatea hranei. Aceasta, pentru că nici starea timpurilor nu este de o potrivă. La fel, nu e potrivire, nici după vîrstă, nici după gen. Postirea însă la toți trebuie să aibă aceeași măsură de înfrîngere a trupului, pentru înfrinarea inimii și întărirea duhului». (Cuv. Ioan Cassian Romanul).

«Trebuie să postim temperat și să-i dăm trupului ajutorul cel mai trebuincios, dar așa fel, încît în alegerea mîncărilor să nu ne conducă pofta, ci rațiunea, care să stăbilească cu toată vigoarea numai necesitatea. Într-o astfel de rînduire sufletească a postirii, cel ce mîncă, petrece într-o cucernicie a cugetelor, cu nimic scăzută decît a celui ce nu mîncă, și care, voit face — nu numai o neconținută postire, ci și o abstenență totală, o nemîncare. Cel ce îngrijește de trup însă, merită laudă, ca unul din economii cei mai buni». (Sf. Vasile cel Mare).

«După cum păsările toate pofte greoaie nu pot sbura la înălțimi, tot așa și se întîmplă și celui ce îndeplinește toate poftele trupului: îi va fi cu neputință să se ridice spre cele înalte». (Sf. Ioan Scărarul).

«Este post trupesc, dar este și post sufletesc. Postul trupesc se înțelege atunci cînd postește pîntereje, oprindu-se de la mîncare și băutură; postul sufletesc însă este o înfrînare a sufletului de la toate cugetele cele rele, fapte și cuvinte. Un pustnic bun este acela care se ferește de rău. Și dacă dorești — creștine —, ca postul să fie pentru tine folositor, atunci, postind trupește, postește și sufleteste și postește întotdeauna». (Sf. Tihon Zadonschii).

«Celui ce postește, îi trebuie o înfrînare în ale mîncării, mai întii de toate însă, trebuie să se abțină de la păcate... Eu l-ași numi de o mie de ori mai fericit pe cel ce mîncă, decît pe cel ce postește nemîncînd, și face nedreptate. Săm aceasta, nu pentru ca să se desliințeze postul, ci pentru ca să chem la bunăcuviință. Căci, nu mîncarea este un rău, ci păcatul». (Sf. Ioan Gură de Aur).

«După cum mîncarea îngreiază corpul, tot așa postul întărește sufletul, făcîndu-l ușor și căpabil să se ridice la înălțimi, să cugete despre cele de sus și să le așeze pe cele cerești, mai presus decît fericirea și plăcerile vieții». (Sf. Ioan Gură de Aur).

«Cine mîncă și nu poate să postească, acela să împartă milostenie cu prisosință, să facă rugăciuni stăruitoare, să dovedească o rivnă evlavioasă pentru ascultarea cuvîntului lui Dumnezeu, fiindcă la aceasta nu ne stingherește nici decum slăbiciunea trupească... Să se înmăce cu dușmanii, să gonească din sufletul său orice țineri de minte a răului!... Îndeplinind aceasta, el va săvîrși adevăratul post, așa după cum îl cere de la noi Domnul». (Sf. Ioan Gură de Aur).

«După cum sarpele nu poate să lepede de pe sine pielea cea veche, decît trecînd printr-o strîmtoare, tot așa și haina cea ponosită a omului celui vechi, dacă nu vom trece prin calea cea strîmă și îngustă a postului și umilinții». (Sf. Ioan Scărarul).

Cu postul, întotdeauna trebuie unită rugăciunea... Și rugăciunile se săvîrșesc cu luare aminte, anume în timpul postului, tîndcă sufletul, atunci este mai sprinten, nu se îngreiază cu nimic și nu este apăsător de păgubitoare sarcină a plăcerilor». (Sf. Ioan Gură de Aur).

«După cum pentru ochii sănătoși, pofta de lumină este naturală, tot așa pentru posul petrecut în cumpătare, este naturală pofta rugăciunii (Cuv. Isaac Sirianul).

După cum pasărea nu poate zbura fără ajutorul aripilor, tot așa și postul nu poate decurge fără cele două aripi, rugăciunea și milostenia. Privește la Corneliu, cum el prin post stăpînea aceste două aripi. De aceea el a și auzit glasul cel din Cer, care a fost către dînsul: «Cornelie... rugăciunile tale și milosteniile tale s-au suit, ajungînd înaintea lui Dumnezeu» (Fapt. 10, 3—4) (Sf. Ioan Gură de Aur).

«Postul își împrumută tăria de la milostenie... Dacă tu postești fără să faci milostenie, atunci postul tău nu mai este post. Un atare om este mai rău decât nesățiosii și bețivii în acea măsură, în care cruzimea este mai rea decât luxul». (Sf. Ioan Gură de Aur).

«Postul este mama gândului smerit, isvorul oricărei înțelepciuni; postul este mama tuturor bunătăților, învățătorul curățeniei și al oricărei virtuți». (Sf. Ioan Gură de Aur).

«Postul este ca și un doctor al sufletelor noastre: unui creștin îi smereste trupul altuia îi stăpânește mîna de la uzul alungă somnul, pe altul îl trezește spre o cît mai mare binefacere; unuia îi curăță mintea și o face slobodă de cugetele rele, altuia îi leagă limba nestăpînită, prin frica lui Dumnezeu, că și cu un Iriu, și o stăpînește, ne mai îngăduindu-i să rostească cuvinte netrebnice și urite; altuia însă, îi oprește ochii ca să privească încolo și încoace și să fie iscoditori asupra ceea ce face unul și altul. Postul deci, pe oricine îl predis pune să tie cu luare aminte asupra sa însuși». (Cuv. Simeon, Noul Teolog).

«Infrînarea în nîncăruri, făcută în văzul tuturor, nu o iubește Duhul Domnului; infrînarea însă folosită pentru înrobirea uneltirilor trupești, o iubește Domnul, fiindcă aceasta din urmă, priu infrîngerea trupului, rînduiește sfințenia». (Sf. Vasile cel Mare).

«Constrîngeți pîntecele prin infrînare și-ți vei îngradi prin aceasta gura; fiindcă limba își ia puterea de la mulțimea mîncărilor». (Cuv. Ioan Scărarul).

«Cel ce este îmbrăcat cu armele postului, acela în toală vremea se înflăcărează cu rîvnă. Fiindcă și rivnitorul Ilie, cînd s-a înflăcărat cu rîvnă pentru legea lui Dumnezeu, a preceăat această lucrare cu poș». (Cuv. Isaac Siriănul).

«După ce ne imbuibăm, duhul nesațitului se îndepărtează și trimite asupra noastră duhul desfrînării, înștiiuțindu-l pre el în ce stare ne găsim și zicîndu-i: «Du-te și-l tulbură pe cuiare; pîntecele lui este supra săturat și de aceea tu nu vei avea mult a te trudi cu el». Acesta venind, suride și legîndu-ne prin somn miinile și picioarele, de aici înainte face cu noi tot ce vrea». (Cuv. Ioan Scărarul).

«Cine slujește pîntecelui și cu toate acestea voiește să învingă duhul desfrînării, acela se aseamănă unuia care aținge locu cu untdelemn». (Cuv. Ioan Scărarul).

«Dacă vă vor întreba: «de ce postiți necăjindu-vă pe voi înșivă, atunci răspundeți: pe calul înfuriat, pe care nu-l poți stăpîni în Iriu, îl potolești numai prin foame și sete». (Fericitul Augustin).

«Cînd un conducător de oști vrea să cucerească o cetate dușmană, atunci el cercetează posibilitățile de a opri apă și a împiedeca aprovizionarea, pentru ca dușmanul, silit de foame și de sete, să capituleze; așa se petrec lucrurile și cu poftele trupești, ne învăț Sfinții Părinți, care le-au învins și ei în acest fel». (Fericitul Augustin).

Pr. PAVEL GROSU

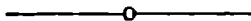
DUMINICALE

DUMINICA IZGONIRII LUI ADAM

Mt. VI 14—21

*Nu v-adunați comoară pe pământ,
Unde o strică molia, rugina ;
Nu v-adunați comorile ce sînt
Pîndite de cei ce urăsc lumina.
Comori de fapte să vă strîngeți, sus,
Comori de rugi și de milostivire ;
Comorile de suflet, care nu-s
Nici cînd primejduite de răpire.*

*Trudesc mereu pînă tîrziu în seară ;
De gîndul trudei mă trezesc în zori ;
Orice-mppliniri mai mult mă-avîntă iară —
Dar cui i-adun comori peste comori ?
Ce pun în traista sufletului meu,
Merinde pentru marele lui drum ?
Ce voi avea la judecată eu
Din tot ce strîng setos și dîrz acum ?*

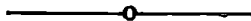

DUMINICA I-a DIN POST (A ORTODOXIEI)

In, I, 43—51

*«Fiindcă-am spus că te văzusem stînd
«Cu Filip sub smochin, de-aceea crezi.
«Amin, amin zic ție : în curînd
«Mai mari decît acestea ai să vezi.
«Vedea-vei cerul care s-a deschis
«Și îngerii lui Dumnezeu suind
«Și toate cele cîte s-or fi zis
«Plinindu-se, pe Fiu adevêrînd».*

Cînd se-implinesc mărunte prevestiri,
 Le spunem proorociri și ne-nchinăm,
 Dar biruința peste-mpotriviri
 De veacuri parcă nici n-o observăm.
 Mai mult ca îngeri suie tot mereu
 Spre ceruri: sfinții Lui, biruitori.
 În lupta lor e Insuși Dumnezeu,
 În fața cărui nu-s învingători.

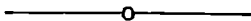

DUMINICA A II-a DIN POST

In. X, 7—16

...Și-a zis Iisus acestea.: «Eu sînt Ușa,
 Prin care-ajunge-veți la mîntuire;
 Cei ce pe alta vin, lasă cenușa,
 Căci furi sînt și-au venit spre jefuire.
 Eu sînt Păstorul cel Bun, care viața
 Și-o pune pentru oi, iar cel năimit,
 Cînd lupul cel dintîi și-arată fața,
 O să le lase pradă, negreșit»...

Păstor sînt, Doamne, pus peste comori
 De suflet — și voi da, știu bine, seamă:
 Le voi fi apărat de prădători,
 Sau le-am lăsat și m-am ascuns de teamă?
 Unde le-am dus: pe strunga stîinii Tale
 Ori pe meleaguri largi de rătăcire?
 Străin mă simt și-mi vor fugi din cale?
 Gătit sînt pentru ori și ce jertfire?

DUMINICA A III-a DIN POST (A CRUCII)

Mc. VIII, 34 IX, 1

«Cel care vrea-va să-mi urmeze Mie,
 «Să-nceapă lepădîndu-se de sine;
 «Să-și iee crucea lui și, pe vecie,
 «Pe orice drum să vină după Mine.
 «Că cel care va vrea să-și mîntuiască
 «Sufletul său, și-l pierde — iar cel care
 «Va vrea să-l piardă, are să cunoască,
 «Cu Mine slava vieții viitoare».

*Ia-mi, Doamne, tot : ia-mi ochilor vederea
 Și limbii graiul care Te-a hulit ;
 Zdrobește tot ce-mi începuse vrerea
 Și-mplintă-n piept cuțit după cuțit.
 Să-mi rupă cîinii carnea de pe oase ;
 Orice dureri pînă-n adînc mă scurme ;
 Mă răstignească ceas de ceas, Hristoase —
 Dar să mă știu mereu că Ți-s pe urme !...*

DUMINICA A IV-a DIN POST

Mc. IX, 17—32

*«Ajută-ne, de este cu puțință!»
 Rugatu-L-a îndureratul tată.
 «Toate se pot, de poți avea credință»,
 I-a zis Iisus — și el strigă îndată :
 «Cred, Doamne — ajută necredinței mele!»
 Și-a poruncit Iisus... Și a ieșit
 Afară duhul chinurilor grele —
 Și sufletul din fiu s-a liniștit.*

*Duh mut se zbate, Doamne-n gînd ades
 Și sufletu-i frămînt și-nvolburare —
 Ajută-mă, că tot n-am înțeles
 Că nu-i credința îndeajuns de tare.
 Cred, Doamne, îmi ajută necredinții,
 Destramă-mi orice semn de întrebare ;
 Dă-mi crez de stîncă, cum avură sfinții
 Și gîndului divina-nseninare.*

Pr. IL. DIONISIE

COMEMORĂRI

COMEMORAREA RĂSCOALELOR DIN 1907

FREȚIMEA ORTODOXA ȘI LUPTA ȚĂRANIMII

Adâncile contradicții de clasă din România de la începutul celui de-al XX-lea veac, concepțiile feudale ale celor mai mulți dintre marii proprietari de pământuri, din care doar o mică parte erau în mâinile celor ce-l munciau, a celor cinci milioane de țărani, au dus la declanșarea răscoalelor țărănești din martie 1907.

Starea de spirit a țărănimii noastre, care de mai bine de 80 de ani începuse să-și manifeste tot mai hotărît nemulțumirea față de condițiile feudale de viață ce-i erau impuse, era din ce în ce mai agitată și se canaliza spre o luptă organizată.

Nemulțumirile țărănimii — a cărei conștiință politică a început să se trezească în Rusia încă din zorii veacului al XIX-lea, sub influența decembriștilor, — s-au răspândit și în țara noastră. Programul acestei mișcări, care prevedea desființarea iobăgiei și improprietărea țărănimii cu pământ, din moșiile latifundiilor, a fost seducător și pentru elementele progresiste din principatele române, care au început să le agite. Ideile încolțeau în inimile țăranilor, care nu erau însă organizați politiceste. Și la noi ca și în Rusia, lupta pentru dreptatea poporului începea să se dea, fără ca poporul să fie asociat și el luptei, acești revoluționari ce aparțineau marii aristocrații, vădind un fel de teamă față de o revoluție a maselor populare.

Tudor din Vladimiri și-a asociat însă din primul moment în răscoala sa populară, țărănimea iobagă și liberă, cea dintii pentru a scăpa de robie și a căpăta pământ, cealaltă, din ură contra latifundiilor ce le cuceriseră pământurile în decursul timpului.

Cu această ocazie, Biserica Ortodoxă din cele două principate — în Moldova prin Mitropolitul Veniamin Costachi, iar în Țara Românească prin Episcopul Ilarion al Argeșului, dă un sprijin prețios mișcărilor pornite.

La Iași, bătrînul mitropolit primește cu toată bunăvoința trupele lui Alexandru Ipsitanți, în februarie 1821, pe care îl ajută cu provizii și cu zece mii de lei, din caseta Mitropoliei. Episcopul Ilarion al Argeșului,

trecut de partea lui Tudor, contribuie la redactarea proclamațiilor acestuia către țară. Desigur că acești ierarhi, care exprimau sentimentele clerului român și ale poporului nostru ortodox, nu adoptaseră această atitudine numai pentru că voiau să scape de exploatarea clericilor greci — care se infiltraseră în înalta ierarhie bisericască și exploatau direct, sau prin interpuși, — moșiile închinat, — ci pentru că erau și cu tot sufletul lor alături de suferințele maselor largi ale poporului.

Mișcarea revoluționară din Moldova, de la 1848, s-a manifestat de sus în jos, fără energie și a fost înăbușită de Domnitorul Mihalache Sturza, tocmai pentru că nu se sprijinea pe masele poporului și în special pe țărănime. La adunarea ținută la 27 martie, la Hotelul Petersburg din Iași, a luat parte și mitropolitul Moldovei, Meletie Brandaburul. Dacă boierii participanți au reușit să treacă în cele 35 de puncte ale memoriului, — pe care voiau să-l prezinte Domnului — prin comisia alcătuită cu mitropolitul în frunte, «sfința păzire a Regulamentului (Organic) în tot cuprinsul său și fără nici o răstilmăcire», n-a lipsit totuși nici enunțarea revendicării principiale a țărănimii.

În Țara Românească, unde rămăsese tradiția revoluționară de la 1821, revoluția din 1848 a fost mai organizată, intrucit la ea a luat parte tot poporul, nu numai o pătură de intelectuali progresiști, ca în Moldova. În fruntea Bisericii se afla Mitropolitul *Neofit*, care era sub influența marii boierimi. El a căutat să aplaneze conflictele dintre marii latifundiași și organizatorii revoluției, în special pentru a împiedica vărsările de sînge între frați. Cu totul pe față și plin de hotărîre, a luptat însă clerul de mir și mai cu seamă preoțimea satelor. Preotul Iancu Șapcă, din Celeii Romanâșilor, a primit din partea comitetului revoluționar, sarcina de a merge la Islaz, împreună cu Eliade Rădulescu, Cristian Tell, Ștefan Gulescu și colonelul Nicolae Pleșoianu, spre a răscula țărănimea olteană. În timp ce ceilalți conducători aveau alte misiuni. Astfel, la 9/21 iunie 1848, revoluția începe la Islaz, cu binecuvîntarea Bisericii, rostită prin gura preotului Șapcă, care deschide marea adunare a țărănilor, cu o rugăciune improvizată: «Izbăvește, Doamne, și mîntuie pe tot omul care suferă, ridică și însuflețește pe acest popor care moare, ca să facă să trăiască pe asupritorii lui. Scapă-l de abuzul clăcii, de ticăloasa iobăgie, de podvoada drumurilor și a șoselelor, de acele munci ale țaraonilor».

Preoțimea nu s-a mulțumit nici acum numai cu manifestări platonice și luări de atitudine formale. Unii clerici se află în fruntea delegațiilor de țărani, spre a duce tratative cu boierii, în comisiile înființate de guvernul de sub președinția mitropolitului Neofit. Cînd în ziua de 18/30 iunie colonelii Ioan Odobescu și Solomon au încercat lovitura contra-revoluționară, arestînd pe membrii guvernului, printre cei care au ridicat populația Bucureștilor, venind în ajutorul guvernului, a fost și preoțimea bucureșteană, în frunte cu preotul Ambrozie. «O mulțime imensă, în fruntea căreia trecu Ana Ipătescu, înconjură armata și încearcă să pătrundă în locul în care se găsea guvernul. Colonelul Solomon ordonă să se tragă în mulțime. Ana Ipătescu, cu două pistoale în mîni, incurajă mulțimea și se avîntă în fruntea ei, în timp ce preotul Ambrozie, denumit de atunci Popa Tun, se aruncă asupra tunurilor, spre a le stinge jîtitele». (Acad. M. Roller, Istoria R. P. R., p. 341).

Cind guvernul convoacă la 9/21 august, *Comisia Proprietății*, compusă din 17 delegați ai moșierilor și 17 ai țăranilor, sub președinția lui Alecu Racoviță și vice-președinția lui Ion Ionescu de la Brad, pentru a elabora proiectul de lege al improprietării clăcașilor, din deputații țăranilor făcea parte și preotul *Neagu Benescu*, de la Rîmnicul Sărat. Acesta a combătut energic, alături de ceilalți reprezentanți ai țăranimii, propunerile proprietarilor cu privire la suprafața și prețul terenurilor.

Nici clerul ardelean nu a rămas în afara mișcărilor anului 1848. Ba dimpotrivă, lupta lui a fost și mai dîră și mai organizată. Episcopii Andrei Șaguna și Lemeny, prezidară adunarea de la Blaj, din 3/15 mai, la care au participat peste 40 de mii de țărani iobagi. Rezoluția adoptată în acea zi, a fost lărgită în ziua următoare cu noi puncte de revendicări, care erau cerute imperios de masele țărănești, printre care: — înlăturarea iobăgiei, dijmelor, fără despăgubiri, — egalitatea națională a rominilor cu celelalte naționalități conlocuitoare;

— folosirea limbii romine și reprezentare proporțională politică și administrativă;

— independența Bisericii Romine ardelene și egalitatea în drepturi cu celelalte Biserici;

— gardă națională și școli rominești, elementare, secundare și universitare.

Reforma agrară, împreună cu celelalte acte politice realizate de guvernul lui Kogălniceanu, prin adunarea convocată la 6 decembrie 1864, cum a fost *Legea de Autocefalie a Bisericii Ortodoxe Romine*, obligativitatea învățămîntului primar, introducerea noilor coduri de legi, au fost desigur hotărîtoare pentru organizarea noului stat român și consolidarea unirii țărilor romine.

La 43 de ani mai tîrziu, în primăvara anului 1907, suferințele și răbdarea țăranilor ajung la marea scadență. Preludiul acestei răscoale au fost mișcările din 1888 și 1889, atît în Muntenia, cit și în Moldova, iar măsurile legislative și administrative luate de guvernele burgheze, care se succedau, n-au rezolvat nimic din această problemă centrală a Statului Român, care era problema țărănească. Activitatea tot mai intensă a mișcării muncitorești, organizarea sindicatelor, publicațiile științifice și politice ale scriitorilor socialiști și progresiști, deci un complex de cauze politice, economice și psihologice, au creat în masele țărănești, o stare de spirit revoluționară, chiar dacă n-a fost orientată ideologic.

Prima revoluție burghezo-democratică rusă din 1905, a avut de asemenea o influență covârșitoare asupra acestei stări de spirit din țara noastră și organizarea muncitorimii în sindicate, începută de I. C. Frimu la 21 februarie 1905 și continuată în prima jumătate a anului 1906, a fost elementul organizatoric esențial în lupta contra burgheziei și capitalismului. Muncitorimea industrială, meseriașii, intelectualii progresiști, duceau lupta de concentrare a forțelor proprii, fără să subestimeze importanța maselor țărănești. Această muncă de lămurire n-a fost suficient organizată, iar destrămarea partidului socialist, prin trădarea «generoșilor», a dus la o totală delăsare propagandistică. Dar erau oare masele țărănești complet neglijate și lăsate în ignoranță? Se poate susține cu tărie și de-

monstra, că intelectualii satelor, preoții și învățătorii, legați de popor, ieșiți din popor, și-au înțeles în mod just menirea. Cu unele excepții care au format în lumea satelor clientela și cozile de topor ale politicianismului, preoțimea și învățătorimea a fost în mijlocul țărânimii, cu povățu și cu fapta.

Presă noastră periodică și cotidiană, ca și studiile publicate de specialiști, au analizat amplu și documentat cauzele răscoalei țăranilor din 1907. Unele adevăruri crude și rezultatul științific al cercetărilor făcute asupra acestor tragice evenimente, sînt și vor fi și în viitor, rostite nu numai din respect pentru adevăr, dar și din conștiința exprimării unor realități politice, fenomen care a fost posibil numai în anii puterii populare, cînd astfel de manifestări nu mai pot fi considerate ca «subversive», astfel cum erau sub vechile regimuri.

Deși «clasa muncitoare, mișcarea muncitorească, a dat un sprijin plin de simpatie luptei țărânimii», totuși pregătirea ei ideologică nu a fost decît anemică făcută. «Lipsită de claritate ideologică, mișcarea muncitorească nu era în stare să înrădăcineze în masele țărânimii, conștiința intereselor ei, să-i arate ce căi să urmeze, să închege alianța muncitorilor și țăranilor, în așa fel ca lupta să cuprindă nu numai satele, ci și orașele». (*50 de ani de la răscoalele țărânești din 1907*, «Scinteia», I—III—1957).

Este cunoscut că în trecut, pînă după cel de-al doilea război mondial, un mare număr de preoți erau și învățători. Astfel, cu prilejul unui congres al învățătorilor, ținut la București în timpul expoziției din 1906, la care au participat și numeroși preoți, aceștia, împreună cu frații lor de muncă și de misiune, ceilalți învățători și institutori congresiști, au luat cunoștință de apelul ce le-a fost adresat de mișcarea socialistă muncitorească.

Apelul arată lupta corpului didactic din alte țări, care s-a organizat în sindicate, simțindu-se solidari cu toți muncitorii, pentru a face să dispară rușinosul regim al exploatării omenești. «De mult — spune apelul, — institutorul rus și-a cîștigat recunoștința poporului său. E mai bine de jumătate de secol, de cînd el deside mizeria și persecuțiile, închisoarea, exilul, spînzurătoarea, în numele acestei solidarități strînse, care îl leagă de poporul muncitor. Necesitatea sforțărilor comune spre a ajunge la ameliorări generale, i-a făcut totdeauna pe institutorii ruși să moară, oarecum sub ochii noștri, pe baricade, alături de muncitori și țărani. Glorie lor, glorie memoriei lor! Fie ca suvenirul eroic al acestor martiri ai cauzei noastre comune, să planeze asupra noastră, institutori și învățători din România, cînd vă veți aduna împreună! Indepărtați-vă un moment privirea de la fasturile și pompele mincinoase făcute cu scop de a ascunde propria voastră mizerie și aceea a poporului român, — întocmai după cum monumentul funebru ascunde cadavrul putrezit, — și îndreptați-vă atenția într-acolo, spre nordul rusesesc unde din unirea poporului și a putericii Federațiunii a institutorilor ruși, se va naște, în mijlocul suferințelor sîngeroase și crude, o viață nouă și mai bună».

Aceste cuvinte profetice ale manifestului; au avut desigur un ecou puternic în rîndurile învățătorilor și preoților care au luat parte la congres și l-au răspîndit și comentat cu ceilalți colegi și frați ai lor de acasă. Manifestul se termină astfel: «Institutorii francezi sînt cu energie par-

tizani ai păcii. Ei au ca deviză: război războiului!» («România Muncitoare», Nr. 2 din 17 septembrie 1906).

Paleativele la care au recurs guvernării noastre după nefericitele evenimente, de la care poporul român comemorează astăzi trecerea unei jumătăți de secol, sînt cunoscute. «După represiunea ordonată de liberali și executată de organele represive conduse de regele Carol, toate guvernele care au urmat pînă la 2^a august 1944, au aruncat vâlul tăcerii asupra sîngerosului an 1907.

Inecate în sîngele a peste 11.000 de țărani, de către sălbateca represiune a burgheziei și moșierimii, sate întregi fiind rase cu tunul de pe fața pămîntului, răscoalele țărănești au arătat marile energii revoluționare din sînul țărănimii». (Gh. Gheorghiu-Dej, în *M. Roller, op. cit.* pg. 487).

În lungul șir al intelectualității înaintate care a fost cu cuvîntul și cu sufletul alături de țărînimea romînă acum o jumătate de secol, stă și clerul romîn ortodox. O dovadă peremptorie în sprijinul acestei revendicări de cinste, stau acuzațiile fățișe aduse în parlament și în presa partidelor conservator și liberal de atunci. Într-o broșură publicată de Raymond Netzhammer, arhiepiscopul romano-catolic, se aduce pe față clerului romîn acuzația că a instigat țărînimea și a participat la răscoale. În cele două dosare masive ale Ministerului Cultelor de atunci, aflate la Arhivele Statului din București (*Dos. 824, vol. I și II, Min. Cultelor, și Instrucțiunii Publice, 1907*), sînt adunate rapoartele anchetelor făcute de chiriarii, de protopopiate și de organele guvernamentale asupra atitudinii și vinovăției clericilor noștri. În paginile «*Revistei Biserica Ortodoxă Romînă*», s-au publicat atît îndemnurile Bisericii la potolirea represiunii care a urmat — cit și la vajnica apărare a celor schingiuiți de organele represive, făcută de preoțimea noastră, în multe cazuri cu sacrificii de sînge. («*Biserica Ortodoxă Romînă*», anul XXXI, 1907—1908, pg. 99, 181, 566, 786—804). De asemenea în cele 31 de dosare ale Ministerului de Justiție aflate tot la Arhivele Statului din București, sînt numărate pagini de mărturii patetice, făcute de către preoțimea satelor noastre, în apărarea fiilor ei sufletești, trași la răspundere în fața anchetatorilor. Acuzatorii strigau: «Propaganda socialistă, preoții și învățătorii sînt vinovați de răscoale!» Acuzații răspundeau cu fruntea sus: «nu! voi și neomenoasa voastră exploatare ați dus țărînimea la desnădejde și desperare!»

În fața mitralierelor, tunurilor, baionetelor și schingiuirilor victimelor și acuzațiilor, combativitatea n-a scăzut. Procesul moral, politic și istoric rămînînd deschis în fața generațiilor viitoare — și istoria și-a dat verdictul său, cu patru decenii mai tîrziu, e drept, dar și l-a dat cu hotărîre.

REDAȚIA

PENTRU APĂRAREA PĂCII

LUCRĂRILE MARII ADUNĂRI NAȚIONALE

Între 16 și 23 martie a. c., au avut loc lucrările primei sesiuni a celei de-a treia Legislaturi a Marii Adunări Naționale, cel mai înalt organ al Puterii de Stat în țara noastră.

În primele zile ale sesiunii, s-a procedat la validarea mandatelor deputaților Marii Adunări Naționale, cum și la întocmirea și votarea Regulamentului de funcționare a Marii Adunări.

Din cei 437 deputați, 324 (mai bine de 74%) sînt muncitori și țărani muncitori, iar 113 (aproape 26%), intelectuali, strîns legați de popor prin activitatea și conduita lor. Dintre aceștia 6 sînt slujitori ai diferitelor culte din Țara noastră. Din punct de vedere al naționalităților, 370 sînt romîni, iar 67 maghiari, germani, evrei, ruși și alte naționalități. În ce privește vîrsta, 57 deputați sînt între 23—30 ani, 138 între 30—40 ani, 136 între 40—50 ani și 86 peste 50 ani.

În ce privește vrednicia și atașamentul față de viața cea nouă ce se creiază în Țara noastră, 11 deputați sînt eroi ai muncii socialiste, iar 266, decorați cu diferite ordine și medalii ale Republicii Populare Romîne, deținători ai titlului de laureați ai Premiului de Stat și altor distincții.

Cu drept cuvînt a spus Președintele Marii Adunări Naționale, Deputatul Constantin Pîrvulescu, că: «Se cuvine să subliniem componenta cuprinzătoare și reprezentativă a Marii Adunări Naționale, în cadrul căreia stau laolaltă, tineri și vîrstnici, fructași ai muncii socialiste din fabrici, uzine și de pe ogoare, cărturari, reprezentanți ai vieții noastre intelectuale, expresie vie a superiorității democratismului și socialismului».

După votarea Regulamentului de funcționare a fost ales Biroul Marii Adunări Naționale, a fost ales după aceea Prezidiul Marii Adunări Naționale, în frunte cu Dr. Petru Groza; a fost votată Legea pentru modificarea și abrogarea unor articole din Constituția Republicii Populare Romîne, Legea cu privire la stabilirea numărului de Ministere, precum și denumirea lor.

A fost ales apoi, Guvernul Republicii Populare Romîne.

Președintele Consiliului de Miniștri, D-l Chivu Stoica, a dat citire declarației Guvernului, cu privire la politica internă și externă a Țării noastre.

S-a votat Legea Bugetului de Stat pe anul 1957, Legea pentru ratificarea Decretelor emise de Prezidiu între sesiuni și Legea pentru Organizarea Staturilor Populare; în fine, Mareă Adunare Națională a comemorat împlinirea unei jumătăți de veac de la răscoalele țărănești, din 1907.

S-au desbătut așadar, o mulțime de probleme deosebit de importante pentru viitorul Țării noastre.

Declarația Președintelui Consiliului de Miniștri cu privire la politica internă și externă a Republicii Populare Romîne constituie un document politic de cea mai mare însemnătate pentru toți cetățenii Patriei noastre, căci ea precizează luminosul și bogatul

program de activitate, al Guvernului, program ce tinde către îmbunătățirea continuă a condițiilor de viață ale poporului nostru.

În cuprinsul ei se arată că sarcina centrală a guvernului este îndeplinirea programului pe care Frontul Democrației Populare l-a prezentat la alegerile din februarie 1957 și că acest program este elaborat pe baza hotărârilor celui de-al doilea Congres al P. M. R., cum și ale Plenarei Comitetului Central din decembrie 1956.

Declarația Președintelui Consiliului de Miniștri este un rodnic bilanț al realizărilor din trecut și un cuprinzător program de viitor.

La tribuna Marii Adunări Naționale și-au spus cuvântul — cu privire la această declarație — foarte mulți deputați, exprimându-și profunda lor adevărată adeziune la programul enunțat prin Declarație, iar votul unanim, prin care deputații au adoptat Rezoluția de aprobare a acestei Declarații, constituie o mărturie vie a voinței poporului nostru, de a păși mai departe spre noi succese în construirea vieții celei noi, în făurirea unei vieți mai bune pentru cei mulți.

Între Deputații care au luat cuvântul la Tribuna Marii Adunări Naționale, au fost și reprezentanți ai Cultelor.

«Cu câteva săptămâni în urmă — a spus I. P. S. Mitropolit Iustin Moisescu, Mitropolit al Moldovei și Deputat în Marea Adunare Națională — spre sfârșitul lunii ianuarie, făceam popas în satul Flămânzi din raionul Hîrlău. Plecasem acolo să stau de vorbă cu alegătorii și în adevăr am vorbit multe cu ei. Bătrini cu plete albite de vreme și cu chipuri brăzdate de suferințe din tinerețe, mi-au vorbit despre lupta lor dreaptă din anul 1907. Femei și bărbați în floarea vârstei, mi-au amintit de roadele bogate ale ogoarelor lor pe care le muncesc acum cu mașini și tractoare.

Privind pe eroii luptelor din 1907, care și-au cerut respectarea dreptului lor firesc de a trăi din rodul muncii lor, pe dinaintea ochilor mi-a trecut fugărîntreg trecutul de jertfe ale poporului nostru pentru dreptate socială, pentru libertate, pentru independență națională și pentru un trai mai bun.

Întorcîndu-mi apoi ochii spre tinerii din satul Flămânzi, care îmi vorbeau de hotărîrea lor neclintită de a smulge naturii bogățiile ei, am văzut aveau pe toți dălturorii orînduirii celei înalte în scumpa noastră Patrie, pe eroii muncii socialiste, pe fruntași în producție și în general pe toți ostenitorii din fabrici și uzine, din biblioteci și laboratoare, de pe întinsul mînos al Țării noastre dragi.

Climatul nostru în care se desfășoară viața sub toate aspectele ei înalte, în orînduirea democrat-populară a creat și pentru cultele religioase din Țara noastră, cele mai prielnice condiții de organizare și funcționare, potrivit cu învățăturile dogmatice și rînduiele lor canonice tradiționale.

Sub oblăduirea legalității populare, în deplină libertate, noi trăim lăuntric și ne manifestăm convingerile religioase în lăcașurile noastre sfinte.

În însăși învățătura de credință a Bisericii noastre Ortodoxe, care structural este favorabilă progresului, noi găsim temeiul adînc moral din care isvorăsc principiile înalte ale organizării unei vieți sociale înaintate. De aceea, noi sprijinim cu tărie toate acțiunile întreprinse de cîrmuirea Statului, pentru zidirea vieții celei noi a poporului nostru.

Pentru apărarea Păcii în lume, Biserica noastră și-a spus de mai multe ori cîntecul ei răspicat: noi nu ne temem de războiul Apărătorii Păcii sînt astăzi mai puternici decît aștătorii la război. Pacea însă este o lege a firii; condiția progresului este însăși temeiul vieții. De aceea noi nu vom conțeni să o propovăduim cu cuvîntul și cu fapta, străduindu-ne să strîngem în jurul nostru pe toți clericii și credincioșii, făcîndu-ne astfel cu toții, părtași la cea mai frumoasă luptă a oamienilor din toate vremurile — Lupta pentru apărarea Păcii.

Cu conștiința de împlinire a unei înalte datorii, ca Ierarh al Bisericii Ortodoxe și Deputat în Marea Adunare Națională, îmi exprim aci întreaga adeziune la Declarația Guvernului Țării noastre, tîgăduind să sprijin trecerea ei în faptă, pentru înscăunarea Păcii trainice în lume, pentru propășirea scumpei noastre Patrii, Republica Populară Romînă».

«Ascultînd Declarația Guvernului Patriei noastre scumpe, care privește deslășurarea vieții noastre obștești, ca Deputat al Marii Adunări Naționale, vin în fața Domniei Voastre să spun și eu cuvîntul ca slujitor al Bisericii Romano-Catolice, a clarat Monseniorul Pop Iosif, deputat în regiunea Oradia.

În Țara noastră, viața se desfășoară într-un ritm nou; principiile dină care se călăuzește viața obștească sînt înalte și profund omînești. Între acestea, este și cauza

apărării Păcii. Ne îndeplinim o datorie poruncită de conștiință, slujind această cauză a Păcii care este cauza vieții, a luminii, a progresului.

În continuare, vorbitorul a declarat: «Fiii acestei Patrii binecuvîntate, putem fi în diferite tabere ideologice, dar în iubirea de Țară, în iubirea de popor am fost, sintem și vom fi pururea împreună.

Vom pune deci umăr lingă umăr pentru realizarea mărețelor planuri anunțate de D-l Prim-Ministru Chivu Stoica. Conducătorii Patriei noastre — nu vreau să le fac complimente — însă după ce am avut onoarea să-i cunosc, simt că trebuie să mărturisesc că ei sînt bărbați cu mare bunăvoință, înțelegători și iubitori de oameni, ceea ce ne îndreptățește să sperăm că dorințele noastre juste vor fi satisfăcute.

Speranțele cetățenilor care ne-au trimis aici sînt că acești conducători aleși de Marea Adunare Națională vor asigura Patriei noastre un strălucit viitor. Așa să fie!»

«Sînt fericit că în calitate de Deputat de naționalitate maghiară, ales din încrederea poporului și ca Episcop al celei mai mari Biserici maghiare, pot saluta în limba mea maternă, Marea Adunare Națională, a spus Em. Sa Vasarhelyi Ianoș, Episcop al Bisericii Reformate și Deputat din regiunea Cluj. Poporul spune că Deputatul trebuie să fie ochiul, glasul și inima poporului. Așa concep și eu mandatul meu de Deputat în această Mare Adunare. În viitor, vreau să liu ochiul, inima și glasul poporului».

În continuare, D-sa a spus: «Noi îl asigurăm pe D-l Dr. Petru Groza, că vom munci cu toții pentru viitorul fericit al Patriei noastre, pentru cauza Păcii și a socialismului și îi dorim să vadă, în putere și sănătate, realizate pe deplin idealurile pe care le poartă în inimă.

Salut Guvernul, salutați pe conducătorii eminenti ai Partidului, salut pe Presedintele Consiliului de Miniștri, și pe ceilalți conducători ai Statului, pentru minunatul program ce ni l-au trasat și pentru a cărui realizare, vor munci din răspuneri și populația și Biserica noastră.

După învățătura reformatorului nostru, Calvin, menirea Bisericii este să fie școala iubirii de pămînt, să crească pentru Țară oameni cinstiți, muncitori, în spiritul dragostei frățești.

Noi, trăim aci, în Patria noastră România, și asigurăm Guvernul că umăr la umăr cu frații noștri Romîni, vom munci pentru realizarea visului minunat al socialismului, pe care nimeni nu l-a exprimat mai frumos, ca merele poet Petöffi — acea lume în care din cornul belșugului, fiecare poate deopotrivă, să ia, — la masa dreptății, fiecare poate deopotrivă să stea, iar lumina spiritului lucește în tereastră fiecărei case. Noi am dat mîna cu frații noștri romîni și-i asigurăm că în munca de construire a Patriei, nu va fi nici o deosebire între Romîni și Maghiari.

Și încă un cuvînt, în calitate de cel mai vîrstnic cap al bisericii mele: Simt datoria să subliniez că, în anii trecuți, Ministerul Cultelor a rezolvat totdeauna cu înțelepciune problemele Bisericilor. În spiritul înalt al legilor noastre, noi am putut desăvîrșit o muncă rodnică în slujba păcii. Sînt convins că și în noua formă de organizare, vom găsi toate condițiile necesare pentru activitatea noastră. Chemarea Bisericilor este ca, posedînd bine valorile ce le sînt încredințate, să slujească cu cinste binelui obștesc. Noi ne oferim serviciile cu încredere, Țării și Guvernului.

Salut cu dragoste, Marea Adunare Națională!»

După cum am mai arătat, Declarația Guvernului a fost adoptată în unanimitate, cu entuziasm, de către Deputații Marii Adunări Naționale.

Cu același viu interes, au fost dezbătute și aprobate, Legea Bugetului de Stat pe anul 1957, cum și Legea de Organizare și Funcționare a Sfaturilor Populare, care asigură Sfaturilor Populare, o mai mare răsundere și inițiativă, în antrenarea și mai largă a maselor, la conducerea treburilor obștești.

Lucrările Marii Adunări Naționale au luat sfîrșit în ziua de 22 martie a. c.

Pr. Al. I.

STUDII ȘI RECENZII

VECHIUL TESTAMENT ȘI CATEHIZAȚIA RELIGIOASĂ CREȘTINĂ

Cînd pronunțăm numele Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, noi mărturisim în același timp, într-un sens precis, și Vechiul Legămînt. Și aceasta din motivul că «Hristos» înseamnă «Unsul», Împăratul așteptat atît de mult de poporul ales și pe care cei vechi L-au dorit, L-au chemat și au nădăjduit în venirea Lui. Aceasta este deosebirea esențială între comunitățile creștine din primele veacuri și cele iudaice, că cele dintîi mărturiseau despre acest Iisus din Nazaret cu îndrăzneală că El este Fiul lui Dumnezeu, Mîntuitorul așteptat, a cărui venire Vechiul Testament o proorocea cu certitudine.

Apostolul Pavel exprimă nespus de frumos acest lucru la începutul Epistolei a doua către Corinteni cînd zice că: «Toate făgăduințele lui Dumnezeu își găsesc în El al lor da și amin», ceea ce înseamnă că El este Mesia a cărui venire o propovăduiește Vechiul Testament. În acest sens Vechiul Legămînt este începutul împărăției dreptății și a păcii pe care avea s-o întemeieze Mîntuitorul «la plînirea vremii». De aceea marea însemnătate pe care o are Vechiul Testament pentru mîntuirea noastră. Și accentuăm acest lucru, din motivul că în unele confesiuni creștine — și chiar în Teologia ortodoxă — s-a vînturat ideea că Vechiul Testament n-ar avea nici o însemnătate pentru creștinism și deci nici pentru educația religioasă a credincioșilor Bisericii creștine. Obiecțiile care se aduc de obicei sînt următoarele: Vechiul Testament este străin de mentalitatea creștină, este o carte depărtată, dintr-o altă zonă geografică, dintr-o altă lume culturală și creația altei rase.

Toate aceste obiecțiuni sînt complet străine de spiritul creștinismului. Ele își au obirșia într-o greșită înțelegere a creștinismului, și în faptul că cei care reprezintă asemenea idei, așează în centrul operei de mîntuire exclusiv pe omul evlavios. Acesta devine măsura tuturor lucrurilor, așa că educația religioasă și Sf. Scriptură sînt privite numai din spre om și nu din spre Dumnezeu.

Dar aceia care fac educația religioasă, nu trebuie să uite că, în acțiunea pe care trebuie s-o ducă la bun sfîrșit, nu este vorba despre o religie în general, ci despre un proces ce se întîmplă între trei factori deopotrivă de importanți: credinciosul — preotul. — Cuvîntul lui Dumnezeu. Și acest lucru înseamnă că mai ales factorul ultim este deosebit de important în procesul de educație religioasă. Prin aceasta nu voim să spunem că problemele pedagogiei și ale metodiceii, ale didacticei și ale psihologiei pedagogice nu mai au nici o importanță. Dar acestea trec pe planul al doilea; pe planul întîi trebuie să fie Evanghelia lui Hristos, așa dar Revelația lui Dumnezeu în Iisus Hristos. Este «vestea cea bună» despre venirea Mîntuitorului lumii, despre întruparea Aceluia care este «drumul și adevărul și viața». Este cel ce vine de sus și nu este din lumea aceasta (Ioan III, 31; VIII, 23). Acesta trebuie să fie centrul educației religioase. Asupra acestui adevăr ne lămurim dacă comparăm lumea diferitelor religii cu ceea ce se întîmplă în Vechiul Testament. Datorită muncii de albine a unor generații de savanți, noi cunoaștem foarte bine orizontala religiilor umane. În Biblie însă se întîmplă ceva cu totul nou,

ceva ne mai auzit, ceva ce se află în afară de orice posibilitate omenească: în mijlocul acestei amestecături de religii omenești se descoperă Cuvintul lui Dumnezeu. Acest fapt constituie conținutul Descoperirii biblice: marea minune a verticalității divine! Este minunata faptă a lui Dumnezeu pentru mântuirea neamului omenească: Revelația lui Dumnezeu. Această faptă divină este ceea ce face ca Vechiul și Noul Testament să fie Scriptura Sfântă. Acela care nu privește Vechiul Testament din acest punct de vedere, nu-l va înțelege niciodată.

Numai cine recunoaște dimensiunea dumnezeiască în Vechiul Testament, va putea înțelege rolul pe care l-a jucat poporul evreu în descoperirea adevărului absolut. Nu este vorba aici despre rasa generală care a ajuns la ideea monoteismului (Eșire XXXI, 18,) ci Israel reprezintă locul în care Dumnezeu își spune Cuvintul Său în lumea omului. «Pentru că niciodată proorocia nu s-a făcut din voia omului, ci oamenii cei sfinți ai lui Dumnezeu au grăit purtați fiind de Duhul Sfânt» (II Petru I, 21). Acela care a ajuns la această idee nu va cădea în eroarea despre care am vorbit mai sus. Fiindcă în centrul Bibliei nu se află preamărirea omului. «Pentru Mine face-voi ție, că numele Meu se necinstește și slava Mea altuia nu o voi da» (Isaia XLIII, 11). Greșită este și atitudinea acelor care caută în Vechiul Testament numai exemple morale, tipuri etice. Această din motivul că Biblia nu descrie numai tipuri ideale de oameni, ci oameni cum sint aceștia în realitatea vieții. Ea ne relatează despre oameni reali și despre Dumnezeu tot așa de real — care a creat lumea și ne-a mântuit din sclavia păcatului. Ceea ce ne istorisește Biblia nu sint invenții ale fanteziei (Ier. XXIII, 32), ci ea pune, din mijlocul vieții și a existenței umane, problemele mari ale acesteia: viață și moarte, vină și destin, părinți și copii, bărbat și femeie, creație și cădere în păcat, ura și iubirea, iubirea de patrie și ascultarea de Dumnezeu, înțelepciunea umană și misterele lumii, rugăciune și jertfă, singe și pline, binecuvântare și blestem, bucurie și suferință. Din acest motiv această carte bătrână va fi mereu tinăra.

Nu este mult de cînd anumiți teologi protestanți, influențați de o anumită doctrină politică, ce diviniza singele și rasa, propovăduiau un creștinism străin cu totul de Vechiul Testament. Repulsia acestora față de Vechiul Legământ își avea obârșia în convingerea că acesta stă de strajă la granița dintre Creator și creatură, om și Dumnezeu, pentru ca aceasta să nu fie trecută de semeția gândirii omenești și omul să se așeze în locul lui Dumnezeu. Odată înlăturat Vechiul Testament, acești teologi și filozofi puteau în voie să declare sus și tare că Dumnezeu este identic cu eul omului. Dar scris este în Cartea Sfântă: «Că nu sint gîndurile Mele ca gîndurile voastre, nici căile Mele ca și căile voastre, zice Domnul; ci cît este cerul de departe de pămînt, așa sint de departe căile Mele de căile voastre și cugetele Mele de cugetele voastre» (Isaia L, 8-9).

Pentru înțelegerea Vechiului Legământ este necesar să recunoaștem ideea centrală a acestuia: **Soli Deo gloria**. Desigur, cu această idee nu se înlătură orice greutate pe care le întîlnim în explicarea Vechiului Testament, care are anumite particularități. Una dintre acestea este că Biblia nu caută să ne prezinte biografii celebre. Că așa stau lucrurile să nu ne gîndim decît la Ilie Proorocul. El apare așa deodată, parcă ar fi crescut din pămînt, cu o misiune pe care a primit-o de la Dumnezeu. Despre obârșia și viața lui nu ni se spun decît foarte puține lucruri și nici despre chemarea lui. În felul cum Sfînta Carte ne vorbește, sau nu ne vorbește, despre profet, ea vrea să arate că aici nu este vorba despre o mărime omenească ci despre voia și slava lui Dumnezeu. «Și s-a sculat proorocul Ieremia ca focul, și cuvîntul lui ardea ca o făclie», zice Sirah.

Sau un alt exemplu este acela care ni se istorisește în Cartea lui Isaia în cap. 40, unde este vorba despre un om al lui Dumnezeu, despre care noi nu știm aproape nimic și care totuși vorbește în numele lui Iehova. Din acest motiv el a și fost numit «Deuteroisaia». Acest om este numai «glasul celui ce strigă în pustie» și de aceea el dispăre înapoia a ceea ce el are să spună: «Așa vorbește Domnul, Regele Israelului, și Mîntuitorul Său, Domnul Savaot».

O altă caracteristică a Vechiului Testament este că el nu trebuie privit ca un tratat de psihologie. În el se vorbește, este adevărat, despre multe drame sufletești și mai ales despre dramatica întîlnire dintre Dumnezeu și cel viu, care încearcă inima omului, și omul chinuit de spaima păcatului. Dar, cu toate acestea, putem să spunem că Biblia nu are un interes psihologic. Și spunem acest lucru cu toate încercările pe care le-au făcut savanții în ultimii 50 de ani de a ajunge înapoia fenomenului psihologic al trăirii profetice ca să înțeleagă și menirea acesteia. Rezultatele la care au ajuns aceștia n-au putut depăși unele presupuneri geniale, analogii și paralele.

La fel putem spune că Biblia n-are un interes estetic, căci în ea nu este vorba despre frumusețe. Desigur, cei care o cunosc temeinic știu că ea este plină de frumuseți¹⁾. Imagini idilice și tablouri grandioase se găsesc în Biblie, scene și cintece, imnuri și cuvântări de o forță și finețe nespūsă. Și de aceea nu e nici o minune că poeți și pictori, artiști plastici și muzicieri de geniu, s-au inspirat din nescatele comori de frumuseți ale Bibliei, și au creat opere de artă nemuritoare. Dar, cu toate acestea, în Sf. Scriptură nu este vorba despre frumusețe, ci despre marea dramă a mîntuirii omului și despre preamărirea lui Dumnezeu. «Ție, Doamne, Ție se cuvine maiestatea și puterea, mărirea, victoria și mulțumirea. Căci totul ceea ce este în cer și pe pămînt, este al Tău. A Ta, Doamne, e împărăția» (I Cr. 29; Mt. VI, 13).

După aceste considerații putem să fixăm cîteva importante principii metodice.

Preotul catehet să păstreze și să respecte proporțiile biblice. Așa dar, el să aibă respect nu numai față de lucrurile pe care le relatează textul biblic, ci și față de acelea pe care el nu le spune. Catehetul poate să facă mai intuitiv textul biblic, întrebînd imagini intuitive, exemple, analogii, etc., dar să nu-l falsifice. Și mai ales să nu-l modernizeze. În Sf. Scriptură este vorba despre istoria mîntuirii neamului omenesc și de aceea distincția temporală și spațială, cît și diferențele culturale, să nu fie negate. Această distanță să nu fie nici neglijată, dar nici exagerată.

O mare primejdie ce amenință învățămîntul biblic este și aceea a sărăcirii acestuia. De dragul de a face intuitive istorioarele biblice și întîmplările despre care ne relatează Sf. Scriptură a Vechiului Legămînt, uneori acestea devin simple imagini cotidiene. Avraam, acest «cavalier al credinței», cum îl numește un teolog, e transformat într-un unchi cum se cade, care călătorește, iar noaptea pascală, mișcată de rezonanțe apocaliptice, devine o simplă solemnitate de adio. Există apoi primejdia de a face din profeți un fel de profesori sau învățători, care predică anumite concepții mai mult sau mai puțin abstracte. În realitate aceștia n-au predicat teorii seci și nici idei morale sau religioase, ci ei au fost mărturisitori ai realității, sfințeniei și ai milei lui Dumnezeu, care le-a aținut calea. «Leul va răzni și cine nu se va spăimînta? Domnul Dumnezeu a grăit și cine nu va prooroci?» (Amos III, 8). Aceasta este imaginea Dumnezeului Vechiului Legămînt. «Și a zis Domnul: nu vei putea vedea fața Mea, că nu va vedea omul fața Mea și să fie viu» (Eșire XXXIII, 20). «Sfînt, sfînt, sfînt e Domnul Savaot». Această suveranitate și sublimitate copleșitoare pe care o preamărește Vechiul Testament, poate să ne determine și pe noi creștinii să nu gîndim și să vorbim despre Cel Prea Înalt fără respect. «Fiindcă Dumnezeu nostru este foc mistuitor» (Evrei XI, 29). De aceea grija catehetului de a nu neglija contururile mari ale Vechiului Testament. Oamenii, mările, munții, pustiul, focul, furtunile și cutremurele despre care vorbește Biblia îi pot spune acestuia multe lucruri. Lucrul acesta l-a recunoscut pînă și Nietzsche, cînd scrie: «În Vechiul Testament, cartea despre dreptatea divină, există oameni, lucruri și năzuințe spre un scop atît de înalt, că scrierile grecești și indice nu-i pot opune nimic acestuia...; gustul față de Vechiul Testament este o piatră de încercare (Prüfstein) pentru ceea ce e «mare» și «mic».

Trebuie să ne ocupăm aici mai ales de tratarea profeților. O anumită interpretare a Bibliei ne-a obișnuit cu ideea că profeții sînt mijlocitorii profetiilor mesianice și nimic mai mult. Destinul profetului, se spune, este să facă profeții. În realitate acești trimiși ai lui Dumnezeu au altă menire. Ei sînt propovăduitorii lui Dumnezeu și, ca atare, ei apără printre contemporanii lor poruncile, voia și onoarea lui Dumnezeu. Profetii nu sînt, deci, geniile poporului ales, ci trimiși ai eternului Împărat și numai întrucît El îi legitimează sînt și autorități.

O altă problemă este aceea a paralelelor cu istoria religiilor. Paralelismul acesta este recomandabil dar nu trebuie supraestimat. El are scopul de a arăta cît este de superior conținutul Vechiului Testament față de celelalte religii orientale.

Mult mai important este principiul după care în tratarea Vechiului Testament trebuie să se accentueze mereu și mereu legătura acestuia cu Noul Testament. Două lucruri sînt importante aici: Vechiul și Noul Testament aparțin laolaltă. Dar deși cele două părți ale Sf. Scripturi stau într-o strînsă legătură ele se și deosebesc. Vechiul și Noul Testament aparțin laolaltă din motivul că ele sînt istorie a mîntuirii neamului omenesc. Sau, cum zice Apostolul Pavel, în

1. Vezi: P. Deheleanu, *Frumuseți literare în Sf. Scriptură*, Arad 1946.

introducerea Epistolei către Evrei: Fiindcă există unul Domnul Dumnezeu, care vorbește atît în Vechiul cît și în Noul Legămînt, în aceasta constă aici o unitate. Dar fiindcă în multe feluri și în multe chipuri de demult Dumnezeu a vorbit în Vechiul Legămînt prin profeți, în timp ce în Noul Legămînt prin însuși Fiul Său, există o deosebire între acestea. De aceea Vechiul Testament nu trebuie tratat așa cum l-ar trata un evreu sau un savant oarecare, care vor să-l înțeleagă fără cheia care este dată în Hristos. Catehetul trebuie să expună această carte ca fiind prima parte a Bibliei creștine. În Sf. Evanghelie de la Luca, cap. 24 se spune că după Înviere Mîntuitorul le-a deschis ucenicilor perspectivele înțelegerii Sf. Scripturi. De aceea și catehetul și predicatorul trebuie să urmeze mereu liniile de la Vechiul Testament către împlinirea neotestamentară. De la istoria creației lui Adam cel nou, de la istoria ispitirii în rai, care s-a sfîrșit cu căderea, la cealaltă, care s-a sfîrșit cu victoria, de la haosul graiurilor la turnul Babilonului la minunea vorbirii în limbă în ziua Rusaliilor, de la promisiunea făcută lui Avraam: «În tine se vor ferici toate neamurile pămîntului» la porunca Mîntuitorului către ucenici: «Drept aceea mergînd, învățați toate neamurile», de la încheierea Legămîntului, în care «Legea a fost dată prin Moise», la Legămîntul în care harul și adevărul au devenit prin Iisus Hristos, de la cina cruzării la cina împăcării, de la interzicerea idolatriei la cuvîntul Mîntuitorului despre «rugăciunea în duh și adevăr», de la jertfele după rînduiala lui Aaron la jertfa unică după rînduiala lui Melchisedec, care se va săvîrși în eternitate, de la profeții la împlinirea acestora: Natural că e valabil și raportul invers: de la Noul Testament la Vechiul Testament.

Așa de important este Vechiul Testament pentru credința și educația creștină încît, trebuie să spunem că o înțelegere și o explicație a Noului Testament, fără a avea în vedere Vechiul Legămînt, sînt imposibile. Ba ceva și mai mult, întreaga cultură apuseană este îmbibată de valori ale Vechiului Testament. Să ne gîndim numai la operele nemuritoare ale lui Michel Angelo și Rembrandt; la «Faust» al lui Goethe; la «cantatele» lui Bach, la «Mesias» de Händel; la «Creația» de Heyden și la «Requiemele» create de Brahms și de Mozart. Fără de Vechiul Testament cultura noastră nu poate fi înțeleasă. Noi ne mîrginim aci la educația religioasă a credincioșilor.

Și aici trebuie să subliniem faptul important că fără Vechiul Testament nu este posibilă nici înțelegerea Noului Testament și anume a întregului Legămînt Nou, nu numai a Evangheliei de la Matei și Epistolei către Evrei. Mîntuitorul zice precis în această privință: «Scriptura (Vechiul Testament) este aceia care mărturisește despre Mine» (Ioan V, 39). Scriptura Vechiului Testament n-a fost numai reazimul Său propriu ci și arma Sa în luptă cu diavolul și cu dușmanii Săi. Adevărurile descoperite de acesta au fost argumentele pe care El le-a întrebuițat împotriva fariseilor și învățătorilor de Lege din acel timp.

Dar mai trebuie să accentuăm aici și adevărul că Vechiul și Noul Legămînt nu stau numai într-o relație strînsă, după cum am arătat mai sus, ci ele se și completează reciproc. În Vechiul Testament găsim idei pe care Noul Testament nu le conține, și aceasta din motivul că creștinătatea n-a posedat niciodată numai Noul Testament. În Evanghelii și Epistolele Apostolilor se presupun anumite adevăruri din Vechiul Testament, care sînt afirmate de autorii acestor scrieri sfinte. Așa este adevărul despre Dumnezeu Domnul și Creatorul lumii. Aceasta este voință vie și un Eu personal, care vorbește omului și lucrează împreună cu acesta în har, pentru a-l îndrepta și a-l face să-l realizeze voia Lui în lume. Concepția această despre Dumnezeu, ce a fost descoperită omului în Vechiul Testament, este preluată de către Noul Testament. Și în această Dumnezeu este un Domn atotputernic, un Rege sfînt și nu o entitate anonimă sau o simplă idee. Evanghelia ne descoperă nemărginita iubire a acestui Dumnezeu, dar ea face mereu acest lucru în așa fel ca noi să înțelegem că El este Împăratul veacurilor, cel nesticăcios, nevăzut și prea înțelept (I Tim. I, 14-17).

Cea dintîi pagină din Sf. Scriptură a Vechiului Testament ne vorbește despre Dumnezeu Creatorul. Într-un mod intuitiv și nespus de simplu ni se relatează adîncul adevăr despre creația lumii, pe care noi îl mărturisim în articolul întii al Crezului. «La început a creat Dumnezeu cerul și pămîntul», «Doamne, Tu ești Tatăl nostru; noi sîntem lut — Tu ești olarul nostru și noi toți sîntem opera mîinilor Tale» (Isaia LXIV, 8). Pentru creștinii relatarea biblică despre creația lumii este un adevăr de nezdruccinat. Ea nu poate fi combătută și nici înlocuită. «Prin credință pricepem că s-au întemeiat veacurile cu cuvîntul lui Dumnezeu, de s-au făcut din cele nevăzute, cele ce se văd» (Evrei XI, 3), zice slăvitul Apostol Pavel. Despre Creatorul atotputernic este plin Vechiul Testament. Să ne gîndim

numai la cuvântările profeților, la rugăciunile psalmilor, la cuvântările din cartea Iov și la cartea Înțelepciunea Fiului lui Sirah. «Mai înainte ca să fie creați munții, pământul și lumea, ai fost Tu, din eternitate în eternitate». Peste tot acolo unde este înălțurat Vechiul Testament, amenință primejdia confundării creaturii cu Creatorul²⁾. «Începutul trufiei omului este a părăsi pe Dumnezeu, și a-și întoarce inima sa dela Cel ce l-a făcut» (Sirah X, 12). Aici se întâmplă fenomenul despre care ne avertizează Apostolul Pavel, cînd zice că «oamenii au transformat adevărul lui Dumnezeu în minciună și au onorat și slujit mai mult creaturii decît Creatorului» (Rom. I, 25).

De aceea, pentru mîntuirea noastră, ne sînt trebuincioase cele 10 porunci. Unii au fost de părerea contrară, fiindcă ziceau că cele zece porunci, date acum trei mii de ani, nu mai pot obliga pe oamenii moderni, care trăiesc în împrejurări cu totul schimbate de cele de mai demult. Sau, zic alții, unele dintre acestea sînt perimate³⁾. Dar pe care dintre acestea s-o ștergem? pe prima, poate? Dar atunci am ajunge la situația că fiecare am avea Dumnezeul nostru, Dumnezeuul conceput după gustul nostru sau, ne-am întoarce la cei 30.000 de zei care populau Pantheonul Romei, ori ne-am cufunda în fără-de-legi mai jos decît dobitoacele. Sau pe a doua și a patra? Acest lucru ar însemna surparea autorității dumnezeiești. Și acolo unde nu mai este teamă de Dumnezeu, nu mai este nici autoritate omenească. Sau pe a treia? Oamenii au încercat acest lucru și au ajuns la adevărate dezastre. Medicii și economiștii, deopotrivă, mărturisesc binecuvîntarea repausului duminical și sublimitatea învățaturii creștine că și cei bogați sînt obligați să lucreze și cel sărac are drept la odihnă. Dar, totodată, ce binecuvîntare e, că duminica trebuie s-o sfințim cu ascultarea Sf. Liturghii și cel puțin în aceste clipe se înalță spre Dumnezeu sufletul omesc copleșit de atîtea griji cotidiene. Sau pe a șaptea și a zecea? Ștergerea acestor porunci dumnezeiești ar avea ca urmare dezlănțuirea unui război de exterminare printre oameni și popoare, ca între fiarele sălbatice. De aceea, dacă voim ca prin educația religioasă să realizăm în sufletele credincioșilor desăvîșirea creștină și să-i facem moștenitori ai împărăției lui Dumnezeu, trebuie să ne întoarcem în predicile și catehezele noastre, de la ordinele și legăturile pur omenești la eternele porunci date omînilor pe Muntele Sinai. În acestea este exprimată pentru totdeauna, pentru toate rasele și popoarele, voința sfințită a lui Dumnezeu: «Eu sînt Domnul Dumnezeuul tău...». «Ți s-a spus ce este bine și ce voiește de la tine Domnul Dumnezeuul tău, și anume să ții cuvîntul lui Dumnezeu, să dovedești iubire și să fii smerit în fața Dumnezeuului tău» (Mi. VI). În Legea aceasta a lui Dumnezeu se hotărăște destinul fiecărui credincios. «Iată, eu dau înaintea voastră astăzi binecuvîntare și blestem. Binecuvîntare, de veți asculta poruncile Domnului Dumnezeuului vostru, — iar blestem de nu veți asculta poruncile Domnului» (V Moise XI, 26-28). Acest lucru trebuie să-l învețe credincioșii noștri. De altfel, însuși Mîntuitorul ne-a învățat acest lucru. Tinărului care se apropiase de El și i-a zis: «Învățătorule bun, ce să fac ca să moștenesc viața de veci?», Mîntuitorul i-a răspuns: «...de voiești să intri în viață, ține poruncile» (Mat. XIX, 17).

De mare importanță pentru credincioși sînt și învățăturile despre păcat, pe care le găsim în Vechiul Testament. Deși expusă într-o formă simplă, dar intuitivă, istoria despre căderea în păcat a primilor oameni este nespus de adevărată și reală: porunca lui Dumnezeu dată lui Adam de a nu mîncă din «pomul cunoștinței binelui și răului», șaptele diavolului, trezirea plăcerilor păcătoase, creșterea acesteia fără de margini, fapta neascultării, chinul conștiinței, rușinea, căderea și pedeapsa. Și apoi celelalte istorii despre alți oameni păcătoși: Cain și Iacob, Saul și Ahab, familii și chiar popoare întregi căzute în păcate. Toate acestea sînt modele, de la care credinciosul poate învăța cum sînt oamenii și cum n-ar trebui să fie. Și mereu el aude leit-motivul biblic: «Copilul meu, fugi din fața păcatului ca din fața unui șarpe».

De mare trebuință ne sînt nouă, acelor care sîntem chemați să facem educație religioasă în mijlocul credincioșilor noștri, și adevărurile cu privire la

2. Cum au făcut teologii protestanți influențați de luciferismul filozofiei idealiste și așa ziiși «creștini germani» influențați de nazism.

3. Unii moralisți ai sec. al XIX-lea reprezentau ideea că Decalogul este cu totul perimat și că filozofii au datoria să întocmească unul nou, care să corespundă concepțiilor omului acestui veac. Acela care a apărat Decalogul de aceste năzuințe blasfematorice, a fost W. Wundt.

poporul evreu, rugăciunile Vechiului Testament, pe care le cuprind Psalmii, cit și făgăduințele făcute despre venirea Mântuitorului neamului omenesc.

Despre poporul evreu ni se istorisește cum a crescut acesta de la începuturile familiei și triburilor, la un popor puternic. Cum a ales Dumnezeu acest popor pentru ca să-și realizeze voia Sa în lume și cum l-a pregătit ca în mijlocul lui să se nască Mântuitorul nostru. Cum a fost scos din robie, așezat în jurul templului sfânt și cum acesta, plin de sine, devine nerecunoscător, cum se îmbolnăvește și se vindecă iarăși. L-a vindecat Cuvîntul Domnului, care vindecă totul (Înț. XVI). Cea mi mare minune pe care a avea s-o trăiască Israel, este descrisă în cap. 37 Tezechil: «Și a grăit Domnul către mine, zicînd: uscatu-s-au oasele noastre, pierit-a nădejdea noastră, și ne-am stins. Pentru aceea proorocește, și zi: acestea zice Domnul... Și voi da duhul Meu întru voi, ca voi să trăiți iarăși». «Nu fac aceasta de dragul vostru, voi din casa lui Israel, ci pentru numele Meu sfînt, pe care voi l-ați necinstit printre păgînii la care voi ați ajuns» (idem, XXXVI).

Indispensabile ne sînt și rugăciunile Vechiului Testament: Psaltirea a fost în toate timpurile cartea de rugăciuni a Bisericii noastre Ortodoxe. Ca de la un izvor nesecat s-au adăpat generațiile creștinătății din Duhul Sfînt, care pulsează în imnurile și stihurile psalmilor. Cartea aceasta sfîntă, din care comunitatea creștină învață să-L laude pe Dumnezeu, să I se închine și să-L preamărească, din care chiar și Mîntuitorul a luat rugăciunea pe care o spune în clipa morții pe Cruce, trebuie să le devină credincioșilor noștri o comoară sfîntă.

Indispensabile ne sînt, în sfîrșit, și proorociile despre venirea Salvatorului neamului omenesc: despre Fiul Omului, care va veni pe norii cerului, se va naște într-o peșteră din Fecioara Maria (Isaia VII, 13), va aduce lumină mare poporului «ce umbla întru întuneric» (idem, IX, 2), va fi împăcarea popoarelor și lumină neamurilor (idem, XLIX), va suferi umilinte (idem L, 7) și moartea pe Cruce pentru a mîntui neamul omenesc (idem, LXII, 3-7; LXI, 1). Mîntuitorul este împlinirea acestor proorcii. În fiecare post al Crăciunului ne amintim de aceste făgăduințe biblice, care ne dau convingerea că și noi creștinii așteptăm și nădăduim ca, prin Mesia cel binevestit, să ne mîntuim. Cum zice Apostolul: «Nu, că acum am luat, sau acum sînt desăvîrșit; ci gonesc după el, că doar voi și ajunge întru care sînt și ajuns de Hristos Iisus. Fraților, eu încă nu mă socotesc să fiu ajuns; ci numai una fac, cele dinapoi uitîndu-le și la cele dinainte întinzîndu-mă, la semn alerg, la răsplătirea chemării celei de sus a lui Dumnezeu întru Hristos Iisus» (Filipeni III, 12-14).

Tocmai ca niște credincioși ai Mîntuitorului, care cunoșteau temeinic comoara chemării cerești, noi sîntem în devenire, ne aflăm pe drumul ce duce la desăvîrșirea creștină, spre care trebuie să alergăm din răsuputeri. Și în această situație ne este necesar Vechiul Testament, tocmai fiindcă nu ne aflăm încă pe înălțimea Noului Testament, ci sîntem numai pe drumul care duce de la Legămîntul Vechi la cel Nou, de la Lege la har, de la Adam la Hristos, de la presimțirea copilului la certitudinea bărbatului, de la pofta naturală de răzbunare la iubirea față de vrăjmași, de la «tu trebuie» la «fericiți sînt», de la nostalgia «cînd mă voi bucura să privesc pe Dumnezeu față de la față» la împlinirea «noi am văzut splendoarea Sa». Comunitatea acelor care au așteptat pe Cel ce trebuia să vină în toată splendoarea Sa în lume și comunitatea celor care se împărtășesc cu sfînt Trupul și Sîngele lui aparțin laolaltă.

De aceea, certitudinea noastră de nezdruccinat: atîta timp cît va exista o educație creștină, ea trebuie să se fundamenteze pe Sf. Scriptură, așa dar pe Vechiul și Noul Testament, fiindcă aici ni se descoperă Dumnezeu însuși.

Prof. Diac. NICOLAE BALCA

POSTUL MARE *)

Fericitul Ieronim¹⁾ și Leon cel Mare²⁾ plasează origina Postului de 40 de zile, sau Postul Mare, în «Tradiția Apostolică».

Cei mai mulți dintre istoricii moderni nu împărtășesc opinia celor doi părinți apuseni. Ei socotesc, că practica Postului de 40 zile nu a apărut decât în veacul al IV-lea. Cadrul acestui articol nu ne îngăduie să arătăm evoluția acestei teze, nici să o supunem unei analize critice cuvenite. De altfel, opinia că postul pre-pascal de 40 zile ar începe doar în secolul IV, nu schimbă în nici un chip adevărata lui origine³⁾.

Originea unei practici sau alteia în Biserică nu poate fi stabilită printr-o simplă clasificare cronologică a câtorva documente disparate, provenite din vremuri trecute. Fără a pomeni de vasta tradiție nescrisă, — adeseori tăcută dar totuși vie

*) Articol al Arhiepiscopului E. Kovalevsky — «Le Carême» — publicat în revista «Ombier Saint Irénée» a Bisericii Ortodoxe din Franța, numărul 3 (februarie-martie) 1957). Pentru importanța lui, am socotit utilă darea lui pe românește, pentru cititorii noștri.

1. Nos unam quadragesimam, secundum traditionem apostolorum, toto orbe jejunamus (Ep. XLI n. 3, ed Marcellam, P. L., t. XXII, col. 475).

2. Ut apostolica instituiti quadraginta dierum impleatur (Serm. VI, In Quadrag., c. II, P. L., t. LIV, col. 633)

3. Indicăm, pentru cei ce se interesează de aspectul criticii istorice, câteva puncte de reper:

A. Este absolut indispensabil să facem deosebire limpede între postul total de una, două sau trei zile, înainte de Paște, și Postul Mare care nu e decât o înfrinare și abținere limitată.

B. Documentele cunoscute, care stau la baza acestei discuții, sînt următoarele:

a) Canonul 5 al Sinodului de la Niceea (325). Acesta vorbește despre τεσσαράκοντη (quadregesima), ca despre o datină universal cunoscută și deloc modernă. Sublinierea aceasta ne duce, cel puțin, în veacul al III-lea.

b) Nu se ține deajuns seama de riturile baptismale ale Bisericii primare, cu îndelungata pregătire a catehumenilor, prin învățătură și post. Vom reveni asupra problemei, în cursul acestui articol.

c) Scrisoarea canonică a Sfântului Dionisie cel Mare al Alexandriei (264) către Vasilide, în care se vorbește despre postul pre-pascal de șase zile (postul din Săptămîna Mare), indică existența a diferite datini, deși nu se face aluzie la un post prelungit.

d) Din contră, inscripția din Muzeul Latran (de la începutul veacului al III-lea) de pe celebra statuie a Sfântului Hippolit, papă al Romei (om de tradiție ioanică și nu un reformator, cum socotesc unii) este deosebit de turburătoare pentru teza modernă. Ea sună astfel: «Postul trebuie întrerupt duminică» — ceea ce presupune un post de mai multe săptămîni.

e) Omilia lui Origen asupra Leviticului, în care el vorbește despre Postul Mare de patruzeci de zile; Funk, însă, susține că aceasta ar fi o interpolare a lui Rufin.

f) În sfîrșit, textul semnificativ al Sfântului Irineu, citat de Eusebie (Istoria Bisericii, V, P.G. t. XX, col. 501). Sfîntul Irineu menționează că obiceiurile datelor pascale și posturile variază, dar că unitatea Bisericii rămîne. El scrie: «Unii socotesc că ar trebui să postească o zi, alții două zile, alții trei zile, iar alții în sfîrșit acordau postulul lor o durată de patruzeci de ore» (?!). Că nu a existat și nu va exista niciodată o practică unică în Biserică în ceea ce privește postul, e un lucru neîndoișor; că cele patruzeci de ore enigmatice nu însemnează, în textul Sfîntului Irineu, patruzeci de zile, cum ar fi voit Rufin, lucrul acesta e cu puțință, pentru că puținii oameni au puterea să postească integral timp de patruzeci de zile, după exemplul Mîntuitorului. Cu toate acestea, noi putem admite, de asemenea, că Eusebie (textul grec) s-a putut înșela, și că Rufin a reconstituit textul inițial, deoarece anturajul Sfîntului Irineu era mai apt să postească decât acela al lui Eusebie, iar cele «patruzeci de ore» plasate după una-două-trei zile, indică un spor de râvnă și nu o îndulcire, o ușurare. Dar ceea ce ne interesează în acest text al Sfîntului Irineu, este atașamentul creștinilor din secolul al II-lea față de numărul 40 pentru postul pre-pascal.

și tenace, anevoie sesizabilă de critica istorică, și în care vestigiile palpabile arheologilor nu sînt decît picături de apă în imensitatea oceanului, — înseși documentele din veacul I-ii pot prezenta doar un interes accidental, fără valoare apostolică, în timp ce altele, mult mai recente, se dovedesc a fi din tradiția primitivă.

Nu trebuie să confundăm, însă, evenimentele din vremea apostolică, cu tradiția apostolică. Penticostaștii, de pildă, care caută să reinvie harismele survenite după pogorîrea Duhului Sfînt, reconstituind timpurile apostolice, nu sînt deloc rădăcinași în Tradiție; ei apar ca un produs specific al timpurilor moderne, dimi-tindu-se la Reforma veacului al XVI-lea.

Tradiția apostolică — a celor doisprezece — nu reprezintă o dată istorică, ci plenitudinea și împlinirea adevăratei tradiții universale.

Postul de 40 zile — ca perioadă de purificare, de reinnoire, de cercetare, de luptă duhovnicească, de înfrîinare înainte de ziua revelației, a nașterii din nou, a învierii — își are rădăcinile adînc înfipte în tradiția umanității. Într-adevăr, el a fost practicat atît de poporul Vechiului Testament, cît și de popoarele vechilor religii. Cercarea sufletului, timp de 40 zile după moarte, pe care o aflăm în tradiția Bisericii Ortodoxe, cu cele 40 de liturghii pentru cel răposat, era cunoscută la egipteni și la orientali. Cele 40 de zile petrecute pe pămînt de Hristos cel înviat, înainte de Înălțarea Sa la Cer, pecetluiește această tradiție. Cele 40 zile de purificare a unei mame, încununată cu sărbătoarea «Întîmpinării Domnului» fac parte din datinile multor popoare⁴⁾. Durata de timp poate varia: 40 ani, 40 zile, 40 ore (vezi textul Sfîntului Irineu, nota 3), sau chiar repetarea de 40 ori a unei rugăciuni, de pildă: «Doamne miluiește» de 40 ori, în cultul ortodox, — dar numărul de 40 nu variază, păstrînd totdeauna aceeași semnificație duhovnicească precisă.

Logosul divin ne vorbește în multe rînduri și în diferite chipuri despre pregătirea și certarea quadagesimală.

Patruzeci de zile și patruzeci de nopți, Dumnezeu a curățit și reinnoit pămîntul, prin apele potopului, înainte de a încheia legămîntul cu Biserica lui Noe (Genesa VII, 12-17).

Patruzeci de ani, poporul lui Israel — în drumul său către pămîntul făgăduinții — este călăuzit de Domnul prin pustie (Deut. II, 7; XXXIX, 5) și hrănit cu mană cerească (Exod XVI, 33).

Patruzeci de ani în plus va sălășlui poporul răzvrătit în pustie, după porunca Celui Etern: «Veți purta pedeapsa pentru păcatele voastre, patruzeci de ani, zice Domnul» (Numeri XIV, 33, 34).

Patruzeci de zile și patruzeci de nopți, Moise a rămas pe Muntele Sfînt, departe de ai săi și aproape de Dumnezeu, pentru a primi tablele legii (Exod XIV, 18; XXXIV, 28).

Proorocul Amos (II, 10), proorocul Neemia (IX, 21) și psalmistul (Ps. 95, 10) comentează patruzecimea Exodului.

Patruzeci de zile și patruzeci de nopți, fără mîncare și fără băutură, a mers Pie proorocul pînă la Horeb, muntele Domnului, spre a asculta graiul lui Dumnezeu și porunca Lui (III Regi, 8-10).

«Patruzeci de zile mai sînt și Ninive va fi distrus» — a proclamat proorocul Ionă, ascultînd porunca Celui Etern, dar «atunci nimivitenii au crezut în Dumnezeu, au ținut post și s-au îmbrăcat în sacul căinței», patruzeci de zile, și Dumnezeu, mi-lostivindu-se de ei, i-a iertat (Ionă III, 4-10).

Toate aceste texte sacre și datinile quadagesimale ale Vechiului Testament, se reunesc în cele patruzeci de zile de post și ispitire în pustie a Domnului nostru Iisus Hristos (Matei I, 13, Luca IV, 21).

Este de trebuință să arătăm aici că, cele patruzeci de zile de post ale Mîntuitorului, în opoziție cu tradiția universală și cu exemplele biblice — nu precedă evenimentului glorios al Botezului Său și al manifestării divinității Sale, ci îl ur-

4. Pietatea rusă și cu deosebire cea moscovită, din veacurile XIV și XV, ar putea fi definită ca o pietate a penitenței, sau «pietate a numărului 40». Se obișnuia să se ceară la patruzeci de preoți să officieze patruzeci de liturghii, în patruzeci de zile, pentru un răposat, sau pentru depunerea vreunei juruințe. Moscova pravoslavnică se mîndrea că posedă de 40×40 de biserici («sorok-sorokov»), de 40×40 sfeșnice de luminări pe care pietatea bisericilor le aprindea în fața Sfintei Treimi. Noi nu știm dacă la Moscova existau într-adevăr 1.600 de bise-rici, dar expresia însăși cuprinde și indică o mentalitate bine conturată.

mează. Această excepție de la regula generală se explică ușor: Noe, Moise, Ilie, Israel și alții ca aceștia, nu sînt decît creaturi, pentru care cei patruzeci de ani, sau patruzeci de zile reprezintă un urcuș către Dumnezeu prin purificare și pocăință. Logosul întrupat, Dumnezeu adevărat și om adevărat, om însă fără de păcat, nu are nevoie de urcușul purificator, ci mărturisește doar despre pogorirea Sa, despre smerenia Sa, despre kenoză Sa.

Pregătirea pentru botez și botezul creștin reflectă în mod fidel botezul Domnului, nu numai prin ritul afundării în numele Sfintei Treimi, ci și prin contextul evanghelic. Lupta cu diavolul și postul în pustie sînt inseparabile de botezul Domnului și organice unite cu el. De aceea, în slujba botezului, regăsim întreita lepădare de satana și exorcismele. Catehumezii primelor veacuri — pentru solemnitatea botezului lor — se pregătesc timp de patruzeci de zile, prin post și învățatură. Așa dar, botezul creștin reproduce într-adevăr botezul lui Hristos, ca într-o oglindă, conformindu-se legii reflectării: fidel și opus. Hristos se botează și postește; omul postește și se botează. Hristos se pogăară, omul se înalță. Botezul nostru reia aici ritmul biblic: postul și lupta împotriva ispitei precede evenimentul glorios.

În creștinismul primar, postul quadragesimal era timpul de pregătire a catehumenilor pentru botez; iar botezul se săvîrșea în Sîmbăta Mare, pentru că el este moartea și învierea noastră în Hristos Iisus (Rom. VI, 34; Col. II, 12, X, 2; Gal. III, 27).

Ceremoniile religioase ale Postului Mare exprimă elocvent, până în zilele noastre, această lucrare pregătitoare, — mai accentuat în ritualul așezan, mai estompat în cel răsăritean. Cu toate acestea, Răsăritul adaugă ectenia «celor spre luminare». Ritul emoționant al binecuvîntării cu luminarea a credincioșilor îngenunchiați în timpul Liturghiei celor mai înainte sfințite, însoțit de semnificativele cuvinte «Lumina lui Hristos luminează tuturor» — se adresează în primul rînd, celor ce se instruesc în doctrina creștină, înainte de botez.

Serviciul divin din Sîmbăta Mare este un serviciu solemn atît al botezului, cît și al ceasurilor Invierii lui Hristos. Într-adevăr, citirea celor 15 pămîntii din ritul răsăritean și celor 12 din ritul așezan, se săvîrșea în timp ce nofiiții înconjurau bapstistierul. În Răsărit, imnul «Cîți în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați și îmbrăcat», în locul Trisaghionului, schimbarea ornatelor (aceasta în ambele rituri), lectura Evangheliei de la Matei, cap. XXVIII în întregime, iar în Apus, binecuvîntarea cristeiței, — spre a nu cita decît aceste exemple, vizează în mod direct botezul, și nimic altceva decît botezul.

Pînă în veacul al IX-lea, un șir întreg de sinoade poruncesc sau îndeamnă de a boteza copiii la Paști, și mai ales, în Sîmbăta Mare. Postul quadragesimal pre-pascal era, așa dar, în Biserica primară, postul catehumenilor.

Dar, în evoluția istorică a Bisericii, creștinii răi au devenit mai numeroși, decît bunii păgîni dispuși să se convertească. De aceea, disciplina penitențială s-a ființat încă din veacul al III-lea. Penitenții iau loc alături de catehumeni, pentru ca, prin post, lacrimi și căință — să se spele de păcate în timpul Postului Mare, mai înainte de a fi admiși din nou la împărtășanie. Orînduiala actuală a creștinilor de a se pregăti, în mod deosebit, pentru praznicul Invierii Domnului, se împletește cu disciplina penitențială din vechime.

Monahismul a dat empiore și a adîncit postul și penitența din anotimpul bisericesc al Păresimilor. Sub înfrîurirea sa binefăcătoare, întreaga Biserică Creștină a devenit penitentă; caracterul catehumenal al quadagesimei cedează, dîna ce în ce mai mult, locul celui penitențial (secolul IV). S-ar putea spune că, prin slujbe și postiri, toate obstacolele credincioase ale Ortodoxiei răsăritene se detașează de lume, timp de patruzeci de zile, pătrunzînd în atmosfera spirituală a minăstirilor și încredințîndu-se călăuzirii duhovnicești a marilor îndrumători ai penitenței creștine (Sfîntul Andrei Criteanul, Sfîntul Ioan Scărarul, Sfînta Maria Egipteanca, etc.).

Dacă există o evoluție istorică — de la quadagesima baptismală, la quadagesima penitențială, cea dintîi fiind cronologic anterioară celei de a doua, — aceasta nu însemnează deloc, că una este mai autentică și mai apostolică decît cealaltă. Amîndouă sînt realizări ale unui moment sau altul din viața Bisericii, din tradiția inițială despre care am vorbit în cele de mai sus, și care se poate defini într-o singură frază: **mersul spre eshatologie**. Căci toate patruzecimile — atît cele din tradiția universală, cît și cele din tradiția biblică a Vechiului și Noului Legămînt — nu sînt altceva decît perioade pregătitoare către un «cer nou și un pămînt nou», etape active către regenerarea omului și învierea universală.

Ni se pare, că aici rezidă adevărata origine a Postului pre-pascal de patruzeci de zile.

MONUMENTE DE ARTĂ RELIGIOASĂ DIN BUCUREȘTI

DECORUL MURAL AL BISERICII GHENCEA

Biserica Ghencea din Capitală este împodobită cu picturi executate în ultimii zece ani, și datorite lui Gheorghe Popescu. Calități excepționale asociate cu monumentalitatea clădirii le așează printre operele de seamă și de interes excepțional. În funcție de anume date arhitectonice și legată de iconografia tradițională a erminiei, lucrarea se așează pe alt plan, și în relație cu aceste date trebuie să fie și analizată. Pentru a învinge dificultățile prezentate de suprafețele întinse pe care trebuia să le zugrăvească, i-a lipsit și lui Gheorghe Popescu echipa unitară ca spirit și bogată ca experiență, de care ar fi avut nevoie. N-a avut ca ajutor, prețios ajutor, decît pe Nuni Dona.

Dispoziția arhitectonică a monumentului, lumina distribuită de ferestre, timpla de lemn, întunecată și nelegată, din punct de vedere al tonalității, cu veșmintul pictural, fragmentează decorul. Cupola se luptă cu umbra; bolțile absidelor sînt întunecate, pereții împărțiți în zone bogat luminate și regiuni cu lumina distribuită în snopi. Unele scene, cum este Adormirea Maicii Domnului zugrăvită, la apus, în partea superioară a peretelui, între naos și pronaos, abia se distinge. Pereții pronaosului singuri sînt bine și egal luminați, ceea ce dă decorului din această parte a bisericii o înfățișare armonioasă și vie. Unitatea de execuție se simte în întreg decorul: siguranța mîinii este evidentă, iar soliditatea substratului picturii împacă orice teamă. Mai puțin fericită este, poate, tonalitatea generală a fondului, un verde cenușiu, care nu vibrează și nici nu se stinge în deajuns pentru a lăsa să vorbească figurile. Cîteva scene au monumentalitate. Compoziția și liniile figurilor, proporția și mișcarea sînt acordate armonios, între ele și laolaltă, cu formele arhitectonice. Cîteva alte scene apar mai puțin clare și tratate asemenea ilustrațiilor. Troparul proscomidiei din absida principală și portretele în picioare de sfinți și sfinte din ultima zonă a pronaosului, sînt reușite în cel mai înalt ordin.

Pe creștetul cupolei (calota), Mintuitorul, pictat bust și înveșmintat cu eleganță și solemnitate, impune prin expresia Lui nobilă și prin gestul larg al binecuvîntării. Tunica albastră, luminoasă, se armonizează minunat cu mantia vișinie. Ingeri cu aripile întredeschise îl încadrează în cerc. Cilindrul cupolei este împodobit cu portrete de prooroci și Apostoli iar, la bază, ilustrează Liturgia îngerească. Înțelesul scenei este turburat fiindcă pictorul, urmărind o prezentare logică și artistică, a înfățișat, la fel, pe cei cinci ingeri pictați la miez de noapte și pe cei cinci zugrăviți la miez de zi. Intorși către altar, ei au aceeași mișcare. Mintuitorul figurat de două ori, cum se cuvine, are atitudinea din scena împărțirii Apostolilor. De fapt, «liturgia îngerească ilustrează două momente. Cel dintîi moment arată organizarea și pornirea cortegiului, iar cel de al doilea întoarcerea ingerilor care se înclină și aduc, la altar, sfintele vase și epitaful încredințat lor de însuși Mintuitorul, la pornire, în calitate de episcop care prezidează slujba. De dragul armoniei și ritmului scenei, artistul a zugrăvit, frumos și în mișcare, ingerii care poartă epitaful. Aceia de la mijlocul cortegiului stau însă, pe loc, întorși către interiorul bisericii, iar, la capete, ingerii din sfîrșitul cortegiului care pleacă, apar întorși către Mintuitor și în aceeași atitudine ca și cei din fruntea cortegiului care se întoarcе. În pendentivi, evangheliștii apar pictați în interioarele lor de lucru, pe fond de arhitecturi.

În absida principală, Fecioara Maria stă pe tron și poartă pe Iisus. Trei ingeri se închină Mintuitorului pe dreapta, și alții trei pe stînga; toți pictați în picioare. Cel dintîi, de fiecare parte, desfășoară un pergament cu inscripții. Maria în tunică albastră și maforion roșu, solemnă, prezintă pe Fiul său care primește închinările ingerilor. Iisus este îmbrăcat în tunică albastră și mantie portocalie. La partea superioară a peretelui de răsărit, Împărțirea Apostolilor se desfășoară pe fond de arhitecturi. Un altar mare, adăpostit de un baldachin cu colonete și împodobit cu draperii înodate în jurul acestora, poartă sfîntul disc așezat pe fața lui roșie. Mintuitorul este înfățișat de două ori și, de fiecare dată, cu un inger lîngă El. La miezănoapte, El dă sfîntul Trup Apostolilor iar, la miezăzi, sfîntul Singe. Cei 12 Apostoli sînt împărțiți în două grupe. Pictorul a variat prezentarea, gruparea și mișcarea Apostolilor, evitînd cu grijă uniformitatea și monotonia. A zugrăvit figuri înalte și capete mici cu nimb în jur. Mîinile, bine desenate, sînt expresive. Tunicile și mantiiile Apostolilor, colorate în verde, roșu,

albastru și portocaliu, sînt armonizate cu știință și sentiment. Sub împărtășirea Apostolilor, apare cortul mărturiei, cu două altare, fiecare împodobit cu portretul Fecioarei Maria, și cu opt regi aducători de daruri (amfore de aur). La partea inferioară a peretelui, au fost pictați, de la miazănoapte la răsărit și la miazăzi, arhidiaconul Ștefan cu chivot și cădelniță, Vasilie cel Mare în polistavron și cu omoforul mare, Chiril (nu ni se spune dacă e vorba de Chiril din Alexandria sau Chiril din Ierusalim), înveșmîntat și el în polistavron și cu omofor; Atanasie cu felon înflorat, și Grigore, iarăși nu știm precis al cărui Sfînt Grigore ni se dă portretul. Toți poartă în mîini pergamente desfășurate cu inscripții românești în caractere cirilice. Pe acela al lui Vasilie cel Mare, citim: «Învață-mă să săvîrșesc sfințire întru frica Ta». Pe pergamentul lui Atanasie stă scris: «Născut iar nu făcut, cel de o ființă cu Tatăl». Pergamentul lui Chiril poartă la rîndul lui cuvintele: «Prea Sfîntă Născătoare de Dumnezeu și Maica (Luminei ?)». Chipurile sfinților episcopi au toate drept teme portrete istorice.

Un arc mare al bolții se coboară deasupra ferestrei de la proscomidie, la un capăt și, deasupra aceleia de la diaconicon, la celălalt capăt. El poartă șase scene evanghelice, din care se văd bine nașterea Mariei, intrarea în Biserică, Buna Vestire și întilnirea cu Elisabeta la poarta de aur. Ferestre mari închise cu geamuri albastre și verzi luminează nepotrivit interiorul absidei principale. Ele accentuează umbra și obosesc privirea. Fondul picturilor, un verde închis sau brun roșiatic închis, nu luminează încăperea și nici nu pune în valoare figurile sau scenele. Privind cu luare aminte, deosebim însă mișcările variate și potrivite cu solemnitatea liturgică, chipurile fizionomice și draperiile frumos stilizate. Mîinile sînt însă mici și neproporționate cu trupurile.

La proscomidie, pe peretele de răsărit, scena «Deisois» este zugrăvită deasupra troparului «în mormint cu trupul, în iad cu sufletul, în rai cu tilharul...». Această din urmă scenă cuprinde stilizări frumoase și tonalități nobile, atrage ochiul și interesează sufletul. La diaconicon, tot pe peretele de răsărit, rugul lui Moise e zugrăvit deasupra unei scene inspirată din Solomon: «Înțelepciunea și-a zidit sie-și casă». Pictura vedește însușiri mari de ilustrator și împlinește cerința cea mare a zugrăvelilor bisericești, aceea de a deștepta interesul privitorului și de a-l îndemna să cunoască și să pătrundă înțelesul lucrurilor.

În bolta absidei laterale de la miazăzi, vedem stihirea de Crăciun (Fecioara Maria este zugrăvită culcată în centrul scenei, lîngă leagănul lui Iisus); în bolta absidei din miazănoapte, Învierea, ia chipul coborîrii în iad a Mîntuitorului.

Pereții naosului sînt împodobiți cu scene evanghelice care ocupă primele două registre: Fuga în Egipt, Botezul lui Iisus, Schimbarea la Față, Nunta din Cana Galileii, Duminica Floriilor, Rugăciunea pe Muntele Măslărilor, Coborrea de pe Cruce, Punerea în mormint, Cina de la Emaus și Rusaliile. Răstignirea formează o friză pe peretele de apus al pronaosului, unde vedem și judecata Mîntuitorului la Pilat. Învierea este înfățișată, la rîndul ei, prin mironosițele la mormint, necredința lui Toma și arătarea lui Iisus la marea Tiberiadei, pictate pe primul registru de la miazănoapte, în pronaos. Pictorul a împărțit scenele evanghelice ale Patimilor și Învierea, între naos și pronaos, urmîrind suprafețele cele mai potrivite pentru punerea în valoare a subiectului. Înălțarea se vede pictată, astfel, pe unul din arcele bolții pronaosului. Alte scene sînt zugrăvite tot în pronaos, unde aflăm Duminica orbului, a samaritencii și vindecarea slăbănogului. Adormirea Maicii Domnului ocupă locul obișnuit la apus, pe primul registru.

Arcul triumfal este împodobit cu medalioane de prooroci iar, pe poale, cu portretul lui Ioachim și al Anei, care încadrează timpla. Bolțile naosului ne arată portrete de sfinți închise în medalioane și, la partea inferioară a arcului mare de la apus, chipurile în picioare ale Arhanghelilor Gavriil cu crînul în mînă și Mihail cu spada. Decorul naosului este împlinit cu portretul Mîntuitorului stînd pe tron și încadrat de Fecioara Maria și Sfîntul Nicolae înveșmîntat ca episcop. În același registru, cel de al treilea, au fost pictate portretele Sfinților Haralambie, Constantin și Elena, Victor, Dumitru, Corneliu, Teodor Tiron, Mina, Gheorghe și Pantelimon. Tot aci vedem și o scenă în care apare Mîntuitorul în mantie roșie brodată cu aur, ținînd o carte închisă în mina stîngă și înfățișat asemenea Împăratului slavei. O a doua scenă ne arată pe Fecioara Maria în tunică albastră și maforion roșu, încadrat de patru îngeri, și tronînd în chip de împărăteasă și Maică a Luminei. Ferestrele, și aci, cu geamuri albastre și verzi ori albe roșcate, dau o lumină nepotrivită și brutală care turbură. Figurile se disting greu ori apar deteriorate de reflexe.

Pronaosul este cel mai bine dăruit, din acest punct de vedere. Aci lumina bogată este mai egală, mai bine distribuită și de o calitate mai curată. În boltă, decorul se împarte pe trei arce mari transversale. Arcul de răsărit poartă Înălțarea Domnului: Iisus Hristos într-un medalion încadrat de îngeri în sobor; Fecioara Maria și Apostolii în două grupe, pe poalele arcului, la mieznoapte și la miezăzi. Pe arcul din mijloc: apare Fecioara Maria cu Iisus zăgrăvit pe pieptul său. Icoana este încadrată de o aureolă închisă în coroană și de patru îngeri în zbor. Pe poalele arcului se văd opt portrete de sfinți melozi, în picioare și ținând pergamente cu inscripții. Cel de al treilea arc mare, la apus, ne arată pe cel Vechi de zile între șase serafimi. Chipuri de prooroci, figuri întregi, în picioare, termină decorul la mieznoapte și miezăzi. Zona a doua de la apus, are dedesubt portretele Sfinților Vasile Mărturisitorul, Ion Scărarul, Sfintul Sava cel sfințit, Dimitrie Basarabov, Macarie, Ion Colibașul, Stelian și Nicodim. În aceeași zonă au fost zăgrăviți, la mieznoapte, Sfintul Antonie și Sfințele Maria Magdalena, Elisabeta, Ecaterina, Hristina, Teodora, Varvara și Maria Egipteanca iar, la miezăzi, Sfințele Eugenia, Marina, Anastasia, Filoftea, Paraschiva, Teodosia și Eufrosina. Portretele apar pe un fond verde lipsit de strălucire și căldură, însă efectul este incântător. Chipurile, vii și expresive, ținuta maiestuoasă, ochii mărturisitori, totul contribuie să dea acestor teorii de sfinți și sfinte o autoritate care stăpânește și un farmec care nu se uită.

Inspirat din decoruri mai vechi, pictorul a zăgrăvit sub ultima zonă, în naos și pronaos, arbori din Orient, pitorești, cu crengi chinuite și frunze grase în care se adăpostesc păsări. Elementul acesta pune o intimitate și actualizează am zice, sau umanizează lumea cerului, a Dumnezeuirii și eroilor creștinătății care este atât de deasupra noastră.

*

Putem socoti ușor greutatea mari care trebuie învinse când este vorba de «îmbrăcat» o biserică de dimensiunile și proporțiile acesteia pe care o studiem. Mai mare și mai greu de învins este dificultatea luminării ei. Pictura murală, am arătat și într-altă parte, este puternic legată de lumina pe care o cuprinde și o răspindește în interiorul monumentului, pe de o parte; de lumina care-i vine din afară și este distribuită de ferestre, pe de altă parte. Culorile într-adevăr, tonurile draperiilor, arhitecturilor și fondului nu sînt nici neutre nici pasive ci puternic active. Armonizate între ele de măestria decoratorului, potolite și acordate, ele devin factori activi și exprimă cu putere și în grade diferite rezervele lor de tonalitate. Acestea întîlnesc lumina revărsată de ferestre, și cealaltă lumină, de altă calitate și altă complexitate, reflectată de tîmplă, de strane și de podea. Pictorul nu colaborează, din nefericire, niciodată cu arhitectul și, la vremea cînd începe decorul, el primește ferestrele și lumina cum este distribuită de acestea. În principiu, se socotește că decoratorul trebuie să se supună dispozițiilor arhitectonice. Lucrul n-a fost totdeauna așa, dar noi constatăm lucrurile cum se petrec în zilele noastre. Ferestrele sînt închise cu geamuri după începerea lucrului sau definitiv după terminarea decorului, cînd apar pseudovitralurile, pe care le întîlnim în multe biserici, și geamurile colorate. Tîmpla reprezentă, la rîndul ei, din pricina marii ei suprafețe, unul din elementele cele mai active. Construită în lemn, întunecată, ori aurită, valoarea ei luminoasă devine deosebit de importantă și înfățișează o contribuție tulburătoare. Realizată în zidărie ori în marmură, ea se impacă, destul de greu și prea rar, cu lumina decorului pictural. Oricum, mai niciodată nu se studiază dinainte efectele acestor doi factori și conflictele în perspectivă. În legătură cu alte nevoi impuse de tradiție și de ordinea slujbelor bisericesti, candelabre, candelă și luminări, uneori în mare număr, constituie un al doilea izvor de lumină care apare necalculat și nearmonizat în nici un chip cu pictura murală. Într-o vreme care nu este prea departe și în monumente numeroase, amîndoi acești factori erau calculați cu grijă dintru început, de la plănuierea clădirii. Pe locul unde avea să se înalțe clădirea, în imediata lui vecinătate, se organiza ceea ce se numește în Italia, «fabbrica», atelierul de organizare a planurilor și construcției. Un artist era maestrul meșterului lucrării, de obicei ceea ce numim astăzi arhitectul. Dintru început toate se plănuiu în înțelegere cu pictorul care avea să execute decorul pereților și cu cel ce avea să realizeze ferestrele și lumina lor. mobilierul bisericii, tîmpla, jilțurile de onoare, stranele, covoarele, etc. O grijă

deosebită se avea întotdeauna, de candelabre și candelă, menite să împlinescă un simbolism și un rol bisericesc, dar folosite și ca mijloace de pus în valoare picturile murale. Monumentul se înalță, mobilierul și candelarele se plănuiau și se executau, candelabrele se făureau după un plan dinainte și bine chibzuit. Lucrul acesta a ieșit cu vremea din preocupările noastre și monumentele bisericești se înalță, așa cum știm fiecare și, deseori, cum se întâmplă. Problema este de mare importanță și merită să fie studiată de aproape. Cine cercetează interiorul bisericilor decorate cu picturi în ultimii cincizeci de ani, își poate da seama de valoarea lipsurilor pe care le-am însemnat. În biserica Ghencea, entuziasmul și energia, care au rezolvat greutățile legate de înălțarea monumentului și de decorul lui pictural, vor putea de bună seamă să continue opera de viață începută și să o împlinescă. Valoarea zugrăvelilor murale adăogată la aceea a edificiului vor forma cel mai puternic și judicios îndemn.

DECORUL PICTURAL AL BISERICII SFINTA VINERI NOUA DIN CAPITALA

Monumentul este opera arhitectului Berechet. Impunător și impresionant, cu liniile lui ascendente, masiv și zidit ca să înfrunte vremea, biserică, care oprește și reține privirea cheazăse de ocrotire, liniște și împărtășire sufletească de înalt ordin. În interior, în contrast cu severitatea și maiestrea intrării, arhitectul a creat un spațiu «adunat» și intim, egal luminat și dispus în așa chip că toate par aproape. De oriunde se poate urmări desfășurarea liturghiilor, și nimeni nu se simte izolat ori pierdut. Pereții sînt calzi, lumina mîngîie și ecoul nu turbură. Un paroh viteaz, ajutat de preoți și enoriași a dobîndit cu grea trudă, pentru «scrisul» zidurilor, ajutorul prețios a patru din cei mai de seamă pictori bisericești: Ștefan Constantinescu, Gheorghe Popescu, Eugen Profeta și Nicolae Stoica.

O suprafață imensă, 2600 m.p., lumină bună și egală, cu excepția bolților din absidale laterale; exigențe și îndemnuri care n-au lipsit și, firește, mîndria demnă a fiecăruia din cei patru artiști. Fiecare a vrut să se întrecă pe sine. A urmat o împărțire a domeniilor. Unul din pictori a zugrăvit cupola și absida principală, un al doilea un perete al naosului ori pronaosului; al treilea și al patrulea și-au rezervat suprafețele lor. Prilej de realizare, în înțelesul cel mai bun, artiștii au folosit, în primul rînd și în cadrul programului iconografic general, predilecția lor pentru anume subiecte. Înțelegînd nevoia și drepturile ansamblului, s-au străduit să împace și să armonizeze liniile figurilor, tăietura veșmintelor, spațiile libere și ornamentele, precum și tonalitatea în așa chip încît să nu se izoleze nici una din figuri, nici o scenă, și nici să nu apară prea distinctă personalitatea colaboratorilor.

Pe vremuri, cu două, cu trei și cu patru sute de ani înainte, în evul mediu, în apus și răsărit, în cazul unor asemenea întreprinderi artistice, sub autoritatea Bisericii dar investit cu drepturi mari, era meșterul, «le maître d'oeuvre». Programul iconografic se respecta întru totul, și acesta era încheșat, potrivit tradiției și nevoilor locale. Meșterii colaboratori, în subordine și ucenici, erau specializați: pictori de capete și portrete, de draperii, de arhitecturi și peisaje, etc. Colectivul forma în asemenea condiții o echipă omogenă. Ea lucrase multă vreme sub conducerea meșterului cel mare. Programul iconografic era strict impus, și întreaga lucrare săvîrșită de o «familie», în același spirit, de artiști cu formație asemenea și cu multă experiență.

Decorul pictural al bisericii Sfinta Vineri-Nouă apare, judecat în legătură cu asemenea date, o reușită neașteptată. Pereții «cîntă». Figurile înalte, elegante și cu chipuri vii, sînt înveșmîntate în draperii pictate cu «simțul materiei», văzute în cuget realist și redată cu stil. Ochiul vizitatorului se oprește impresionați asupra făpturii severe a Mîntuitorului (din calota cupolei), și este prinsă timp îndelungat de înfățișarea decorului din absida principală. Peste tot veșminte moi, calde și căzînd în chip firesc cu cute înțelese; tonuri de lînuri și mătăsuri cu rezonante potolite ori adînci, fără luciri și reflexe reci. Scenele sînt pline de viață. Figurile, desenate cu simț de proporție și cu tact de decorator, se mișcă liber. Grupurile sînt compuse cu știință și variate. Cele mai multe fizionomii amintesc pe acelea din frescele italiene ale quattrocento-ului, cu ochi cercetători și cu un aer de cunoștințe vechi. Pereții pronaosului, uniți indistinct cu aceia ai nao-

sului, oferă privescerea cea mai interesantă. Scenele evanghelice deșteaptă curiozitate, atrag și rețin ochii. Figurile în picioare, sfinții și sfințele din zona inferioară, alcătuiesc teorii procesionale și impun prin atitudinile și expresivitatea chipurilor. Pictorii decoratori au îmbogățit Capitala cu un monument de artă de valoare, și au îmbrăcat pereții bisericii Sfânta Vineri-Nouă cu un veșmint luxos care încălzește sufletul și înalță gândurile. Caracterizarea aceasta, impusă de valoarea lucrării, ne va îngădui un mare număr de observații.

Un cuvânt, asupra programului iconografic. Pictura unei biserici este «scrisul» monumentului. Operă de artă și ilustrație, ea traduce în imagini și exprimă în linii și culori, o învățătură: înțelesul Evangheliei, aceea a Liturgiilor și riturilor ei adică vorbitoare; ideile esențiale din operele Sfinților Părinți și istoria bisericii. Pictura bisericească a ilustrat, apoi, sute de ani de-a rândul și a tradus în imagini inele închinatelor Mântuitorului și Mariei, și a povestit cu farmec și tîlc viețile sfinților. Arta unui decor religios se judecă, înainte de toate, după limpezimea și ordinea cu care pictorul a tradus materia religioasă. Pictura bisericească este făcută pentru a fi citită, înțeleasă și simțită. Iată de ce «libertățile» pe care și le ia un pictor pentru a turbura un program iconografic, sînt totdeauna supărătoare. În monumentul nostru, repartiția și compoziția scenelor, în absida principală, sînt dintre cele mai judicioase și mai interesante. Cu deosebire, distingem așezarea și compoziția Înălțării: Iisus în tuincă albastră și mantie roșie, stînd pe arcul cerului, apare în creștetul bolții, încadrat de patru îngeri în zbor, eleganți și cu mișcări armonioase, și pictați într-un frumos acord tonal. Apostolii, împărțiți în două grupe, ocupă cele mai fericite locuri, din punct de vedere pictural. Zgurașiți pe marginile calotei, slujesc și drept sprijin, minunat alés, al Fecioarei Maria purtînd pe Iisus. Ce a determinat pe pictor să așeze împărțirea Apostolilor în același registru cu cortul mărturiei, nu știm. Poate exemplul luat dintr-un alt monument. Fapt este că alegerea aceasta programatică l-a îndemnat să asimileze compozițiile. În împărțirea Apostolilor, «peisajul arhitectonic» e format din edificii împodobite cu covoare întinse deasupra acoperișurilor și deasupra ciboriului care adăpostește altarul. Mîntuitorul înveșmîntat în roșu cu broderii de aur desăvîrșec armonia tonală. Dispoziția persoanelor se repetă însă în cortul mărturiei, și ideea nu e potrivită. Apostolii vin către Iisus mișcați și cu graba împărțirii; regii formează însă o procesiune solemnă inspirată din arta antică. În registrul al doilea, vedem intrarea în biserică a Maicii Domnului. Altarul este la dreapta, și marele preot întinde brațele Fecioarei Maria cu un gest de adînc respect și de protecție a tinereții ei sfînte. Ioachim și Ana, fetele tinere care constituiesc suita Fecioarei, sînt urmași de tineri, care nu se întîlnesc de obicei în această compoziție, și pictați la un loc cu două sau trei personaje în vîrstă, alături de copii, fete și băieți. În totul, treizeci de personaje. Insușirile artistice ale scenei sînt însemnate: figuri înalte și elegante, chipuri personale și variate, atitudini diferite și mișcare. Atenția noastră este atrasă însă de lumea asistenților, care și ei se ocupă, mult, de noi, privindu-ne, și prea puțin de scena la a cărei solemnitate nu participă. Inspirația este evidentă și amintește scene din Quattrocento italian. Relevăm însă că Maria rămîne în umbră, pe al doilea plan, din pricina interesului risipit cu bogăție asupra personajelor secundare. La miazăzi, în același registru, apare necredința lui Toma, scenă inspirată dintr-una din cele 11 evanghelii ale Invierii. Amintim să alte evanghelii ale Invierii sînt ilustrate pe pereții bisericii și izolate. În al treilea registru, episcopii și sfinții diaconi sînt pictați la locul lor. Judicios compus este și decorul proscomidiei. Acela al arcului triumfal este completat, totuși, în chip cu totul neașteptat, de Iisus pe Cruce, scenă pictată de două ori, la miazănoapte și la miazăzi, la partea inferioară a arcului, lîngă tîmplă.

Programul pereților, în naos și pronaos, subliniază libertatea pe care și-au luat-o artiștii de a picta subiectele care i-au interesat mai mult și care «faceau mai bine pe zid». Astfel la miazănoapte în primul registru, coborîrea de pe Cruce apare, în friză, cu o scenă a Invierii, mironosițele la mormîntul lui Hristos. Deceput, în al doilea registru vedem rugăciunea pe Muntele Măslinilor și plîngerea Domnului. În absida laterală de la miazăzi, Iisus în templu este pictat în friză cu botezul Domnului. Bolta pronaosului, rezervată de obicei Fecioarei Maria și lui Ioan Botezătorul, este ocupată, în monumentul nostru, de Sfînta Treime la Mamvri, încadrat de îngeri în picioare. Pe peretele de miazăzi, o evanghelie a Invierii, pescuirea minunată, este pictată alături de spălarea picioarelor, scenă care precede, se știe, Cina cea de Taină și Patimile Domnului. În al treilea registru, prinderea

Mintuitorului la Ghetsemani apare alături de Rusalii. Adormirea Maicii Domnului, în sfârșit, temă esențială și deosebit de interesantă, și din punct de vedere pictural, a fost zugrăvită în umbra cafasului, la partea superioară a peretelui de apus, unde nu este ușor de descoperit și, oricum, foarte greu de privit cu interes.

Legătura istorică nu a preocupat pictorii. Hotărâtor pentru ei a fost interesul artistic. Din această pricină lipsesc două serii de teme dintre cele mai importante: sinoadele ecumenice și imnele închinăte Mariei. Apar în schimb teme mai greu de legat cu ansamblul, cum este de pildă scena de la apusul pronaosului în care e zugrăvit Mintuitorul încadrat de îngeri în zbor. Subiectul a dat prilejul artistului să creeze un lucru frumos, fără justificare însă de ordin iconografic.

Încă o observare. În pictura bizantină și orientală, și, în genere în pictura creștină, fondurile, adică cîmpul pereților a fost zugrăvit în albastru, pentru a aminti cerul cu culoarea lui nobilă, curată și simbolică în care Dumnezeu «se odihnește între sfinți», și încotro este îndemnat să se înalțe cugetul nostru. Ideea împărăției lui Dumnezeu, Dumnezeu este «împărat», Iisus Hristos este regele regilor, Fecioara Maria stă «ca 10 regină», la dreapta Sa, au impus, mai târziu, fonduri de aur, evocate de protocolul și luxul împăraților bizantini. Pictorii au inovat câte odată, mai ales sub influențe apusene, care s-au făcut simțite în arta bizantină și orientală din veacurile al XIII-lea și XIV-lea. Au pictat astfel cîmpul în alb, reînviind o tradiție elenistică și o practică întilnită în catacombe. Este mai greu de justificat însă alegerea fondurilor vinete, verzui, marmoreene-pătate care se văd în unele monumente, și care au fost folosite și în biserica Sfînta Vineri-Nouă. Utile, fiindcă scot în relief figurile, și fiindcă sînt neutre și fără acțiune, punct de vedere care nu trebuie însă să precumpănească.

Decorul pictural din biserica Sfînta Vineri-Nouă, inegal, lucru firesc, dacă se are în vedere marea suprafață care a trebuit să fie zugrăvită, activitatea a patru artiști și, ceea ce nu trebuie uitat, intreruperile și reluările petrecute în timp și legate de diferite pricini, oferă un interes excepțional și frumuseți netăgăduite. Din pricina aceasta poate, el și impune numeroase alte chestiuni și observări. Amintim numai două din acestea. Biserica, ca edificiu, cu formele și liniile ei arhitectonice, comandă în chip puternic decorul pictural. Aceasta se știe. Nu trebuie uitat însă că diferitele elemente ale edificiului au și un înțeles istoric și simbolic. Ele se află apoi, în chip strict, supuse și unei ierarhii. Cupola este «capul» bisericii. Ea a adăpostit, la origină, mormîntul sfîntului deasupra căruia s-a ridicat fiecare din monumentele primitive ale creștinătății. Mormîntul a devenit Sfînta Masă, și aceasta a fost mutată în absida principală care, prin aceasta, ocupă locul al doilea în ierarhia monumentului. Urmează arcul triumfal, calotele și pereții absidelor laterale. Pronaosul se așează, în rang, după acestea, cu bolta lui în frunte, etc. Temele sînt alese și hotărîte de tradiție, și aceasta a respectat ierarhia de care vorbim. Se cuvine ca și pictura să o respecte. Ea trebuie să conducă pe privitor și să îndrepte spiritul la locul cel dintîi și, treptat, la suprafețele și în ungherele care trebuie cercetate potrivit principiului pe care l-am expus. Lucrul este greu, însă a fost realizat în monumentele de seamă ale creștinătății, într-un chip surprinzător.

Cînd aceste principii sînt nesocotite, cînd decorul pictural urmărește numai realizări de ordin artistic, destinate să atragă atenția, bunul gust și interesul «amatorilor de artă», el tinde să impună o concepție nouă și turburătoare. Aceasta a apărut mai de mult, și îndeamnă lumea să asemuiască decorurile picturale bisericesti cu privescările artistice, tablouri, ansambluri de muzee, etc. Spiritul celor mai mulți este încîntat să alunece pe asemenea cale, dar aceasta aruncă în umbră esențialul și contrazice înțelesul fundamental al artei bisericesti.

I. D. ȘTEFĂNESCU

VIAȚA BISERICESCĂ ÎN CUPRINSUL MITROPOLIEI

ARHIEPISCOPIA BUCUREȘTILOR

ȘEDINȚA ADUNĂRII EPARHIALE A SFINTEI ARHIEPISCOPII A BUCUREȘTILOR

În ziua de duminică 24 februarie a.c. a avut loc ședința Adunării Eparhiale a Sfinței Arhiepiscopii a Bucureștilor, întrunită în sesiune ordinară anuală.

La orele 10 dimineața s-a săvârșit în paraclisul Sfinței Patriarhii un Te-Deum, de către P.S. Episcop Theoctist Botoșăneanu, Vicar Patriarhal, înconjurat de P.C. Arhim. Ghervasie Crețu, Mare Eclesiarh, Arhim. Benedict Ghiuș și Ierodiaconii Nicanor Motorga și Vladimir Trandafir, de la Catedrala Patriarhală. Răspunsurile au fost date de membrii clerici ai Adunării Eparhiale. Au fost de față membrii Adunării Eparhiale, precum și PP. CC. Pr. Consilieri: Alexandru Petcu, Alexandru Zamfirescu, Marcel Mihăescu, Stan Dimancea, Alexandru Petre; de asemenea, au participat d-nii: Gheorghe Ionescu și Mircea Ionescu, șefi contabilii ai Sfinței Arhiepiscopii, Gheorghe Popescu, Secretar Eparhial, P.C. Arhim. Justinian Florea, Exarh al mănăstirilor din cuprinsul Eparhiei, Al. Trifu, Arhidiacon Iordan Niculescu, Pr. Ion Neamu, secretari de sectoare, Pr. Dinu Proviaș, casier al Sfinței Arhiepiscopii, etc.

După oficierea Te-Deumului, membrii Adunării Eparhiale și invitații au trecut în sala sinodală din Palatul Patriarhal, unde P.S. Episcop Theoctist Botoșăneanu, în calitate de președinte delegat, a rostit următoarea cuvântare:

**Prea Cucernici Părinți,
Domnule Delegat al Ministerului Cultelor,
Onorați membri ai Adunării Eparhiale,**

Salutind prezența în acest înalt for eparhial a reprezentanților aleși ai clerului și credincioșilor din cuprinsul Arhiepiscopiei Bucureștilor, sintem bucuroși să putem împlini îndatorirea încredințată nouă de Prea Fericitul Patriarh Justinian, împărtășindu-vă tuturor binecuvântările patriarhicești ale Intiistătătorului Sfinței noastre Biserici Ortodoxe Romine și urări ca Bunul Dumnezeu să încunune cu bogate roade lucrările acestei sesiuni a Adunării Eparhiale.

La aceste calde și părintești urări, să ne fie îngăduit a ne alătura și noi, care ostenim — sub îndrumarea sa înțeleaptă — întru călăuzirea vieții bisericești din eparhie, pe calea împlinirii evanghelice, pe calea dragostei nețărmurite față de sfintele altare străbune, pe calea devotamentului deplin față de țara noastră Patrie, față de bunul și harnicul popor și față de vrednicii săi cîrmuitori. Pe drumul acesta ne îndatorează să mergem, fără șovăire, însăși învățătura cea dumnezeiască primită, păstrată și propovăduită de aproape două mii de ani, de Sfînta noastră Biserică.

Cel ce mărturisește pe Mintuitorul Hristos după Legea și datina dreptei credințe a Răsăritului, este fiu al Bisericii, dar și fiu al unui popor și cetățean al unei țări; el năzuiește să dobindească viața veșnică și să se învrednicească a moșteni împărăția Cerurilor. Dar și viața cea veșnică, și împărăția cea de sus se cuceresc în răstimpul scurt al vieții noastre pămîntești și sînt condiționate de împlinirea unor îndatoriri, între care cea dintîi este «iubirea lui Dumnezeu și a semenilor». Această înaltă concepție de a așeza pe același plan — în ordinea vredniciei duhovnicești — și iubirea lui Dumnezeu, și iubirea semenilor, constituie superioritatea creștinismului în general și a Ortodoxiei în special.

Strădania ce trebuie s-o depunem pentru a mărturisi prin fapte iubirea lui Dumnezeu și a semenilor noștri, nu este altceva decît lupta pentru cucerirea Împărăției Cerurilor. Aceasta însă poate fi realizată încă de pe pămînt, atunci cînd între oameni sălășluiește «sfințenia și pacea și bucuria în Duhul Sfînt» — precum scrie Sf. Apostol Pavel creștinilor din Roma (Rom. XIV, 17).

Căci în jurul acestei mari idei de devenire a omului la starea de pîrtas al împărăției cerurilor, s-a înmănușiat întreaga învățătură a Mintuitorului nostru. El a recunoscut Cezarului cele ce sînt ale Cezarului și și-a rezervat Sie-și și Bisericii Sale grija pentru cele duhovnicești, adică pentru mîntuirea sufletelor. El a prețuit sufletul omeneșc mai mult decît pe toată lumea. Evanghelia Sa a proclamat demnitatea morală a omului, demnitate de chip și de asemănare a lui Dumnezeu, iar creștinismul tinde către restabilirea omului în starea de curăție, făcînd din sfințenie idealul lui moral.

Principiile evanghelice sînt valabile totdeauna ca adevăruri și aspirații religioase-morale. Ele sînt de aceea juste și folositoare oricînd, deci și în vremea noastră, fiind propovăduite pentru nevoile sufleteste ale omului, care sînt totdeauna aceleași.

Biserica poate contribui, așa dar, în chip real, — cum de altfel mărturisește experiența celor două mii de ani de existență a ei — la ridicarea omului, la innobilarea și fericirea lui, precum și la înfăptuirea oricărui bine obșteșc.

Biserica Ortodoxă n-a urmărit scopuri lumeste, politice, sau numai sociale. Ea a lucrat în bună înțelegere, conviețuire și colaborare cu poporul și cu conducătorii lui.

Ierarhii și conducătorii ei, începînd cu Sfinții Părinți ai primelor secole creștine, continuînd cu șirul nesfîrșit al celor ce au apărut Ortodoxia și dreptatea popoarelor păstorite de ei, — din numărul căroro nu lipsesc vrednicii Ierarhi ce au păstorit dreptcredinciosul nostru popor român — și-au pus sufletul și viața pentru păstorii lor. Ei au ilustrat cu miștea lor luminată, cu inima lor mare și cu exemplul lor strălucit sublimă concepție creștină a dragostei față de om și a felului cum poate fi acesta slujit.

Acest lucru talmăcește totodată trăinicia Bisericii noastre și prezența în lucrarea ei a dumnezeescului Intemeietor care, la temelie tuturor virtuților ce pot împodobi ca niște flori de mare preț, viața unui creștin, a așezat porunca slujirii aproapei, prin strădania ce trebuie depusă de toți fiii și slujitorii ei la făurirea unei stări materiale și culturale înfloritoare.

Avînd o învățătură atît de înaltă, de sublimă și de netăgăduită valoare morală în viața oamenilor, bucurîndu-se pururea de lucrarea neînteruptă a harului dumnezeesc și învrednicîndu-se a avea preoți și credincioși însuflețiți de rivna slujirii învățăturilor ei, Biserica Ortodoxă a rămas și va rămîne vie, prezentă mereu în conștiința milioanei de credincioși.

Evenimentele petrecute în ultima vreme vedesc cu prisosință această prezență activă și binefăcătoare a Bisericii Ortodoxe și a reprezentanților ei în viața oamenilor contemporani. Pe tărîmul vieții internaționale, Ortodoxia a adus una dintre cele mai înflăcărâte contribuții la opera de reînnoire în conștiința creștinătății de pretutindeni a responsabilității față de marea problemă a zilelor noastre: problema apărării și întăririi păcii în lume.

Dacă n-am aminti decit opera realizată în acest sens de Inalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae Krutițchi — acest nou Hrisostom al Ortodoxiei ruse — ca și de eforturile tuturor Iniistătătorilor Bisericii Ortodoxe, și tot ar fi evident aportul Bisericii Ortodoxe la așezarea temeliiilor păcii mondiale, pe care o cer toate popoarele de pe pământ. Să ne aducem aminte și de Prea Fericitul Arhiepiscop Macarios, conducătorul Bisericii Ortodoxe din Cipru, cel care a îmbrăcat de bună voie veșmintul jertfei pentru dobândirea independenței poporului său și care suferă de atita vreme chinul greu al deportării. Zelul cu adevărat apostolic dovedit de mulți Ierarhi și clerici din țările ce-și construiesc o viață nouă, în lumina principiilor de dreptate socială; acțiunea de apărare a păcii și lupta neînfricată a Arhiepiscopului Macarios și a colaboratorilor săi, pentru libertatea și independența poporului cypriot; sprijinul unanim pe care aceste acte eroice l-au găsit în toată lumea ortodoxă — izvorăsc din învățătura sfintă a Bisericii Ortodoxe și vădesc cu prisosință viabilitatea Ortodoxiei noastre.

Și dacă mai adăugăm nenumăratele apeluri, manifestări pentru pace și pentru destinderea încordării dintre state, multele vizite și schimburi de delegații realizate de diferite Biserici Ortodoxe, vom înțelege mai ușor de ce se conturează, în prezent, în întreaga lume creștină, un curent din ce în ce mai puternic, de cunoaștere, de apropiere, de prețuire față de comorile harice, doctrinare și de viață ale Ortodoxiei.

Onorată Adunare Eparhială,

Nu putem să nu subliniem cu vie satisfacție că în anul care a trecut, Biserica Ortodoxă Română s-a dovedit, ca și până acum, același ram viguros al Ortodoxiei celei vii. Un mănunchi restrins de fapte desprins din cronica vieții noastre bisericești este suficient pentru a dovedi tuturor, neseceatele izvoare de energie pe care le păstrează în sine Sfinta noastră maică duhovnicească — Biserica străbună — care nu încetează a-și aduce contribuția sa la binele obștesc.

Sint încă vii în sufletele noastre mărețele festivități ce au avut loc în toamna anului trecut, în Timișoara, unde Sfințul Sinod a săvârșit proclamarea solemnă a canonizării Sfințului Iosif cel Nou de la Partoș, Ierarhul bănățean pe care Dumnezeu l-a împodobit cu neveștejita cunună a sfințeniei. Trăiesc încă puternic în sufletele noastre zilele de neuitat ale vizitelor pe care soli ai altor Biserici îndepărtate le-au făcut Bisericii Ortodoxe Române, în anul ce s-a scurs.

Frați de un singe și de o credință cu noi, din continentul Americii, în frunte cu Episcopul lor canonic, Prea Sfințitul Andrei Moldovanu, ne-au adus mărturia dragostei lor frățești și a legăturii lor de nezdruccinat cu Biserica mamă și cu pământul sfint al țării de obirșie. Scurta vizită făcută la unele din bisericile și minăstirile din București, ca oaspete al Prea Fericitului Patriarh Justinian, de către Prea Fericirea Sa Patriarhul Vichentie al Serbiei, a redeschis calea adincrii unor străvechi legături bisericești. Călătoriile făcute în țara noastră de delegația Bisericii daneze — pe care noi înșine am avut cinstea să o conducem de-a lungul și de-a latul pământului românesc, arătându-le monumentele noastre istorice, biserici și minăstiri din cuprinsul Arhiepiscopiei Bucureștilor; apoi vizita Episcopului anglican de Gibraltar, a preotului indian Philipos Kora — ca reprezentant al străvechei Biserici indiene, întemeiată de Sfințul Apostol Toma — ca și a altor soli ai creștinătății, arată limpede aportul Bisericii noastre la opera de stringere a legăturilor dintre popoare, la acțiunea sfintă de cunoaștere, de înțelegere, de dragoste și de pace, a feluritelor neamuri din lume.

Sub asemenea fericite împrejurări pentru Biserica noastră, deschidem sesiunea Adunării Eparhiale a Sfintei Arhiepiscopii a Bucureștilor și nădăjduim ca lucrările să se desfășoare în chip rodnic, cu rezultate din cele mai folositoare pentru viața spirituală a clerului și credincioșilor acestei eparhii.

Prea Cucernici Părinți,
Domnilor membri ai Adunării Eparhiale,

Vi se vor prezenta în rapoartele generale strădaniile ce s-au depus în cuprinsul acestei Eparhii și roadele care au incununat aceste eforturi, de-a lungul anului trecut, pe toate tărîmurile de activitate eparhială. Dările de seamă ce vi se vor infățișa vor arăta amănunțit împlinirile, frământările și rezultatele unui an de muncă. Noi vrem să atragem numai luarea aminte, în mod deosebit, asupra atenției permanente pe care Centrul Eparhial a acordat-o problemelor legate de

amezarea păcii în lume. Potrivit îndrumărilor Prea Fericitului Patriarh Justinian, pe primul plan s-a situat acțiunea de orientare a clerului spre acele înfăptuiri menite să dea putință de manifestare a simțămintelor de puternic patriotism, care înflăcărează sufletele tuturor fiilor Bisericii noastre.

Tot mai vie a fost participarea preoțimii din Eparhia noastră la lupta pentru pace, la sprijinirea inițiativelor de interes obștească, la acțiunea de lămurire a credincioșilor de la sate, asupra foloaselor colectivizării și cooperativizării agriculturii, a ridicării lor culturale, etc. Numeroase au fost cazurile în care preoții noștri și-au câștigat prin munca lor luminată de învățătura Sfintei Evanghelii și călăuzită de îndrumările chiriarhale, prețuirea credincioșilor și a reprezentanților autorităților locale. O incununare a patriotismului clerului și credincioșilor a constituit-o ziua de 3 februarie a.c., când poporul nostru și-a ales reprezentanții în forul suprem al puterii de Stat. Fiii Bisericii noastre au luat parte cu entuziasm la această mare sărbătoare a poporului întreg. Și am avut bucuria să vedem printre noii deputați și reprezentanți ai cultelor, ca o expresie a caracterului cu adevărat reprezentativ a Marii Adunări Naționale. Alegerea lor este o cinste care se răsfinge asupra tuturor slujitorilor cultelor și o dovadă că drumul pe care este călăuzit clerul nostru este drumul cel bun, pe care merge întregul nostru popor.

O vie preocupare, cu rezultate rodnice, s-a depus și în latura gospodărească, continuându-se, cu sprijinul Ministerului Cultelor, restaurarea monumentelor istorice și ajutând la zidirea bisericilor, acolo unde credincioșii au dovedit rivnă pentru aceasta. Lucrarea aceasta de restaurare a monumentelor istorice, de înfrumusețare a minăstirilor și bisericilor parohiale oglindește grija Părintelui nostru Patriarh față de aceste comori de artă ale trecutului neamului nostru; vedește apoi hărnicia și spiritul gospodăresc al preoțimii Eparhiei noastre și a consilierilor parohiale; și vedește în același timp condițiile de înțelegere și de libertate religioasă, consfințite cultelor de către conducerea Patriei noastre. Oaspeții de peste hotare au putut să se convingă cu prisosință despre acest lucru, vizitând la fața locului unele din lucrările de restaurare subvenționate de Ministerul Cultelor sau de Arhiepiscopia Bucureștilor. Graiul acestor realități le-a vorbit mai adânc și mai convingător decît toate cuvintele, oricît de măiestrit ar fi fost prezentate.

Pe tărîm administrativ, s-a continuat să se vegheze, cu toată grija și cu toată înțelegerea la întărirea spiritului de disciplină, de demnitate preotească și mai cu seamă de trăirea principiilor evanghelice de către toți slujitorii sfintelor altare. Respectarea rînduiriilor și legiuirilor noastre bisericești ne-a fost întotdeauna în rezolvarea multiplelor probleme administrative. Inerentele abateri sau căderi ale unor preoți de la îndatoririle lor preoțești, nu pot să întunece frumosele rezultate obținute în această privință. Aceste rezultate îmbucurătoare constituie pentru noi chezășii scumpe că viitorul va aduce sporuri și mai simțitoare și donștii în același timp convingerea că în această latură de activitate se încunună numai lumini și puteri de la Centru, ci și teren prielnic, înțelegere și dragoste și mai cu seamă timp îndelungat.

Pentru cele împlinite pînă acum, aducem respectuoase mulțumiri Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian, îndrumătorul nostru de fiecare zi, care cu părintează dragoste și cu înțelepciune a călăuzit întreaga activitate ce s-a desfășurat în această Eparhie.

Aducem, de asemenea, mulțumiri D-lui Ministru al Cultelor, Academician Profesor P. Constantinescu-Iași și colaboratorilor Domniei Sale, pentru lărga sollicitudine pe care am găsit-o în rezolvarea problemelor eparhiale, menționînd în același timp și înțelegerea față de cerințele unităților noastre bisericești din partea autorităților locale.

Nu am putea să nu subliniem înțelegerea și eforturile pe care clerul acestei Eparhii le arată în toate împrejurările față de Centrul Eparhial pentru care îi aducem cele mai calde mulțumiri. Și, în sfîrșit, colaboratorii din toate treptele administrative: consilieri, protoierei și salariați, prin munca și conștiinciozitatea cu care și-au îndeplinit îndatoririle lor, sînt vrednici de lauda și prețuirea noastră a tuturor.

Cu aceste gînduri și simțăminte ne înfățișăm Adunării Eparhiale, rugînd pe Bunul Dumnezeu să binecuvînteze lucrările noastre de astăzi. Sîntem încredințați că strădaniile ce se vor depune aici vor fi încununate de roade, ajutînd la propășirea Bisericii noastre strămoșești, la buna chivernisire a rosturilor gospodărești

ale acestei Eparhii și vor tinde totodată și la înflorirea Patriei noastre, pe care o iubim cu aceeași dragoste cu care ne iubim credința și altarele, unde slujim și ne închinăm Domnului și Mintuitorului nostru Iisus Hristos.

Așa să ne ajute Dumnezeu și vă dorim spor la lucru.

După cuvîntarea de deschidere a P.S. Episcop Theoctist, P.C. Pr. Vicar Alexandru Ionescu, Secretar General al Adunării, a făcut apelul nominal constataîndu-se că sînt prezenți 25 de membri, drept care P.S. Episcop Theoctist declară Adunarea valabil constituită, lucrările desfășurîndu-se potrivit Regulamentului de funcționare a Bisericii Ortodoxe Romîne.

P.S. Episcop Theoctist, președinte al Adunării, a propus și Adunarea Eparhială a aprobat trimiterea următoarelor telegrame:

DOMNIEI SALE

DOMNULUI ACADEMICIAN PROFESOR PETRE CONSTANTINESCU-IAȘI,
Ministrul Cultelor

L o c o.

«Adunarea Eparhială a Arhiepiscopiei Bucureștilor, întrunită în sesiune ordinară, astăzi 24 februarie 1957, vă adresează, cu această ocazie, atît Domniei Voastre personal, cît și colaboratorilor Domniei Voastre, cele mai alese sentimente de prețuire pentru sprijinul acordat problemelor bisericești legate de bunul mers al acestei Eparhii și vă asigură de același statornic și sporit sprijin în munca pentru apărarea păcii și înflorirea scumpei noastre Patrii, Republica Populară Romînă».

Președinte,
Episcop THEOCTIST BOTOȘANEANU
Vicar Patriarhal

COMITETULUI NAȚIONAL PENTRU APĂRAREA PACII
DIN R. P. R.

L o c o.

«Adunarea Eparhială a Sfinței Arhiepiscopii a Bucureștilor în obișnuita sa sesiune anuală, astăzi 24 februarie 1957, pentru a lua cunoștință de activitatea desfășurată de Consiliul Eparhial și de preoțimea din parohii, constată cu bucurie că slujitorii Altarului ortodox și credincioșii lor participă cu însuflețire la lupta pentru zădărnicierea planurilor aștătorilor la un nou război, pentru interzicerea armelor termo-nucleare și pentru apărarea păcii.

Tot odată asigură Comitetul Național pentru Apărarea Păcii din R.P.R. că această luptă va fi continuată cu puteri sporite pînă la izbînda deplină».

Președinte,
Episcop THEOCTIST BOTOȘANEANU
Vicar Patriarhal

După aceea sînt depuse pe biroul Adunării rapoartele generale de activitate, care se distribuie Comisiunilor respective pentru studiere și propuneri; pentru acest lucru, ședința se suspendă pentru o oră și jumătate.

La redeschiderea ședinței, s-a dat cuvîntul celor trei rapoartori ai Comisiunilor, pentru citirea rapoartelor și propunerilor.

Dl. Gogu Mazilescu a dat citire raportului alcătuit de Comisiunea Administrativ-Bisericească, P.C. Profesor Diacon Dr. N. Nicolaescu, raportului alcătuit de Comisiunea Cultural-Socială și Dl. Const. Bordeianu, raportului alcătuit de Comisiunea Economico-Gospodărească.

După citirea rapoartelor s-a trecut la discutarea acestora.

Au luat cuvîntul, cerînd lămuriri sau făcînd propuneri, următorii membri ai Adunării Eparhiale: Octav Livezeanu, Anton Alexandrescu, Pr. N. D. Georgescu, C. Bordeianu și Pr. Gheorghe Tache.

Au răspuns unor întrebări PP. CC. Consilieri Stan Dimancea și Alexandru Petcu.

După aceea, P.S. Episcop Theoctist, Președintele Adunării, face un rezumat al dezbaterilor, dînd lămuriri asupra unor probleme ridicate în Adunare și

mulțumind membrilor Consiliului și Adunării Eparhiale pentru interesul ce-l depun spre o bună desfășurare a vieții bisericești sub toate aspectele, în cuprinsul Sfintei Arhiepiscopii a Bucureștilor.

P.S. Sa roagă pe membrii Adunării Eparhiale să fie incredințați că Centrul Eparhial este animat de dorința de a vedea în clerul Eparhiei noastre un cler luminat și pătruns de înflăcărata dorință de a sluji cu cinste și demnitate Biserica și Patria.

Prea Sfinția Sa propune și Adunarea Eparhială aprobă să se trimită o telegramă Prea Fericitului Patriarh Justinian, cu următorul cuprins:

PREA FERICIRII SALE

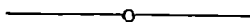
PREA FERICITULUI PARINTE JUSTINIAN,
Patriarhul României

Schitul Dragoslavele
Raionul Muscel

«Adunarea Eparhială a Arhiepiscopiei Bucureștilor, întrunită în ședință anuală de lucru, își îndreaptă gândul către Prea Fericirea Voastră, și vă asigură de întregul său devotament și colaborare în munca pe care o desfășurați pentru fericirea Patriei noastre, pentru propășirea Bisericii Ortodoxe Române și a acestei Eparhii».

Președinte,
Episcop THEOCTIST BOTOȘANEANU
Vicar Patriarhal

Cu acestea, lucrările Adunării Eparhiale a Sfintei Arhiepiscopii a Bucureștilor, întrunită în sesiune ordinară, au luat sfârșit la orele 14,30.

SFINȚIREA BISERICII DIN PAROHIA

„POPEȘTI-CĂTEASCA“, REGIUNEA PITEȘTI

La 17 km. sud de Pitești, pe malul drept al Argeșului, de o parte și de alta a șoselei care urmează cursul apei, se înșiră casele albe ale comunei Căteasca. În mijlocul lor, domnind împrejurimile pînă departe, se înalță spre bolta luminosă a cerului podoaba acestui străvechi ținut de așezări istorice românești: biserica cea nouă a satului, construită și înzestrată cu toate podoabele cerute de sfințenia unui lăcaș dumnezeesc, în lungul răstimp a două decenii, între anii 1937-1956.

Stau îngropate la temelii acestei biserici sfînta pasiune pentru preoție a părintelui paroh Ioan Drăghici și rivna arzătoare pentru casa Domnului a unui sat care a izbutit să ridice, pe acele plaiuri argeșene un minunat și mîndru lăcaș de închinare.

Istoria acestui sfînt lăcaș este frumoasă și pilduitoare. Credincioșii din Căteasca nu erau lipsiți de biserică, în primăvara anului 1937, cînd au pus temelii catedralei lor de astăzi; dar ceea ce făcuseră înaintașii lor, între anii 1866-1869, în frunte cu pururea pomenitul ctitor Dinu Cojocar, nu mai putea mulțumi setea de frumos a generațiilor tinere de acum douăzeci de ani. Biserica veche era neîncăpătoare, igrasioasă, avea trebuință de reparații capitale la zidărie, mobilier și pictură. În suflete începea să-și facă loc gîndul construirii unei biserici noi, grandioase, nu atît pe măsura stării economice a sătenilor, cît pe aceea a unei întreceri spirituale față de lăcașurile de cult din împrejurimi, întrecere cultivată cu pricepere și bun simț de inimosul paroh Ioan Drăghici.

Și astfel, în luna mai a anului de la Hristos 1937, după ce arhitectul Emil Călinescu din București a întocmit proiectul noii biserici, iar Serviciul Tehnic al Consiliului Central Bisericesc a avizat aprobarea lui, meșterul Ion Martinescu de la Slătioarele-Argeș a început turnarea fundațiilor, pe terenul dăruit în ime-

diata vecinătate a vechii biserici. În ajunul zilei de praznic a Sfinților Apostoli Petru și Pavel, din acel an, această primă lucrare era sfârșită, prin munca susținută a credincioșilor localnici, care dăruiau zile de muncă cu brațele și cu viclele lor, sub imperiul unui entuziasm rar întâlnit. Valoarea lucrării se cifra la suma de 208.428 lei.

Pe timpul verii s-au lucrat 123.000 cărămizi, care s-au adăugat la alte 100.000 cărămizi primite donație, și s-a făcut aprovizionarea șantierului cu cele de trebuință: 40 mc. lemn brut, esență tare; 450 steri lemn, esență moale, cu care s-a ars cărămida lucrată în sat; 40 mc. scândură și grinzi, necesare cofrajilor și șarpantei acoperișului; fier pentru beton (2 vagoane) și tablă galvanizată (45 de legături), ciment (7 vagoane) și var (3 vagoane). Toate aceste materiale au fost puse în lucru la 1 aprilie 1938. În noiembrie același an, biserica era zidită și acoperită în cea mai mare parte. Valoarea totală a lucrărilor din această a doua etapă se urca la suma de 602.844 lei.

Noua biserică parohială din Popești-Câteasca.

Etapa a treia a început în mai 1939, când — cu materiale noi, au fost executate: restul acoperișului, tencuielile interioare și exterioare, valoarea lucrărilor atingând suma de 418.546 lei.

Totalul materialelor și valoarea cifrică a lucrărilor din toate cele trei etape (în care nu este inclusă valoarea materialelor primite în dar) se prezintă astfel: 130.000 kg. ciment, 50.000 kg. var, 20.000 kg. fier beton și 225.000 bucăți cărămidă, 90 mc. scânduri și grinzi de brad, 65 legături de tablă galvanizată: valoarea 1.231.679 lei, în afară de cărăușe și munca cu brațele, oferită gratuit de bunii credincioși de toate vîrstele din Câteasca.

Dar vine al doilea război mondial, cu întregul lui cortegiu de nefericiri. Pe șantierul de la Câteasca nu se mai înregistrează acum nici un pas înainte pe drumul desăvîrșirii lucrului început. Lucrările sînt rețuate în anul 1945. Localnicii aduc, în convoi de căruțe, ciment de la Fieni și piatră de mozaic de la Cîmpulung, din care execută pardoselile. Se cumpără clopot, odăjdii, cărți de ritual, sfeșnice

de alamă și candelă din metal argintat, se montează mobilierul și catapeteazma, — acestea, din urmă din lemn masiv de stejar, sculptat în atelierul lui D. Piiescu din Călinești-Muscel.

Sintem în anul 1952. Toate erau gata la biserică din Căteasca, în afară de pictură. Lucrare grea, pretențioasă — față de frumusețea arhitectonică a sfântului lăcaș — și pe deasupra costisitoare. În vremea aceea s-a petrecut, la Curtea de Argeș, o întâmplare fericită, între Patriarhul țării Prea Fericitul nostru Părinte Justinian și preotul Ion Drăghici de la Căteasca. Cu sfială, preotul acesta inimos dar copleșit de povara lucrului care își aștepta desăvârșirea, se destăinuiește Arhiepiscopului nostru și primește de la Prea Fericirea Sa îndemn și încurajare: «Fiule, îndrăznește și vei birui! Eu te voi ajuta. Fă-ți noi ctitori din filii poporului nostru dreptcredincios și pornește la lucru!».

Momentul acesta a fost decisiv pentru reînceperea lucrărilor. Preotul Drăghici a bătut din nou la poarta gospodarilor din Căteasca și a reapins în sufletele lor fiorul sfânt al iubirii de Dumnezeu. S-a zugrăvit cu înecineală, dar s-a zugrăvit frumos în tencuiala crudă, potrivit regulilor meșteșugului vechi al zugrăvelii în frescă. Lucrarea aceasta a făcut-o pictorul Eremia Profeta din București, iar pentru împlinirea ei Prea Fericitul Patriarh Justinian a contribuit, din fondurile Arhiepiscopiei Bucureștilor, cu suma de 22.000 lei.

Și așa au fost pregătite toate, pentru fericita zi a tirnosirii noului sfânt lăcaș: duminică 11 noiembrie 1956.

Încă din ajun au poposit la Căteasca: Prea Sfințitul Episcop Theotist Botoșăneanu, Vicar Patriarhal; P.C. Pr. Prof. Dr. Petre Vintilescu, fiu al satului și fiu al venerabilului și vrednicului de amintire preot Marin Vintilescu; P.C. Pr. Stan C. Dimancea, Consilier Cultural al Arhiepiscopiei Bucureștilor și P.C. Pr. Dr. Virgil Godeanu, Inspector Eparhial; P.C. Pr. Aurel O. Popescu, Protoiereul raionului Topoloveni; Dl. Ion Pascal, împuternicit al Ministerului Cultelor pentru regiunea Topoloveni; PP.CC. ierod. Trandafir Vladimir și Filotei Pașcu, de la Catedrala Sf. Patriarhii. Pentru ziua tirnosirii, soborul slujtorilor a fost sporit cu participarea CC. Preoți: Nicolae Gr. Nicolescu-Leordeni, Nicolae Circumărescu-Vișchiști, Gh. Fulger-Suseni și C. Grigorescu-Șerbănești, raionul Costești.

Cu ochiul minții revăd și acum serviciul divin al tirnosirii și Sfânta Liturghie arhierască, săvârșită de Prea Sfințitul Episcop Theotist Botoșăneanu. Revăd și credincioșii — bărbați și femei, copii și bătrâni — care nu se mai săturau privind și ascultând!

De la tirnosirea din 1869, satul Căteasca nu mai cunoscase o festivitate religioasă de proporțiile și frumusețea acesteia.

Nimeni, însă, nu mai supraviețuia evenimentului de atunci, pentru a povesti celor de acum despre măreția lui. Totul era deci nou pentru credincioșii din Căteasca și în această nouă trebuie căutată explicația interesului lor pentru serviciile divine la care asistau.

Slujba religioasă a tirnosirii s-a desfășurat lin, cu îndemnarea și ponderația care sînt proprii Prea Sfințitului Episcop Theotist. Era mai ger decît gerul Bobotezii, dar Prea Sfinția Sa citea rugăciunile rituale pe îndelete, îngenunchiat pe treptele de la intrare, ca și cînd totul s-ar fi petrecut sub învăluirile dulci ale unui soare primăvăratec de mai!

La strană au psalmodiat cîntăreți cu glasuri bine timbrate, din satele vecine, iar răspunsurile liturgice au fost date de corul din Căteasca, sub conducerea pricepută a preotului Constantin Grigorescu de la Șerbănești.

La sfîrșitul Sfintei Liturghii, preotul paroh Ioan Drăghici a prezentat darea de seamă privitoare la mersul lucrărilor de construire și înregistrare a sfîntului lăcaș cu toate cele de trebuință, — o dare de seamă substanțială și instructivă, din care au fost împrumutate elementele de la începutul acestei cronici.

Cucernicia Sa a aflat frumoase și potrivite cuvinte de mulțumire pentru toți cei care au contribuit, cu obolul sau cu munca lor, la înălțarea bisericii din Căteasca, îndreptîndu-și cel din urmă gînd către toți păstoriții săi, și spunîndu-le:

«Acum, după nouăsprezece ani de la începutul lucrării, după patrusprezece ani de muncă continuă, după doisprezece ani de slujbă provizorie, oficiată în această biserică, ne-am adunat aci pentru a face ales popas duhovnicesc. Pentru că permanent am fost alături de D-voastră și am lucrat împreună, cu ocazia acestui fericit popas fiecare să răscolim amintirile trecutului de muncă depusă. Pe fiecare parcă-l văd trudind cu brațele și cu carul, aducînd colosale grămezi

de pietriș, de nisip, de cărămidă, făcînd alte nenumărate transporturi de diverse materiale, de la diferite distanțe, pe diferite vremi!

Parcă vă văd cum lucrați mortarul de ciment, de var, cum cărați cărămida cu samarele și urcați sus, tot mai sus, tot felul de materiale, pînă la cupola pantocratorului.

Vă priveam cu stringere de inimă, cînd cei 7-8 inși ați fixat crucea cea mare într-o zi friguroasă de noiembrie.

Parcă văd gospodinele noastre cum se întreceau a găti masă bună pentru meșteri și cite altele!

Fiecare aveți o părțică de lucru, constînd din materiale și manoperă orînduită aci. Fiecare a muncit, a jertfit din ființa sa, ca oarecînd meșterul Manole, care și-a zidit soția, pentru reușita lucrării!

Nu v-au lipsit nici contribuțiile bănești. Să găseau între noi familii care au excelat, s-au întrecut cu astfel de donații și alte diverse ajutoare.

Pentru toată munca ce ați depus, pentru toate jertfele ce ați făcut întru înălțarea acestui divin edificiu, cu permisiunea Prea Sfințitului Episcop, vă declar ctitori ai acestui sfințit lăcaș. Ctitoria e o demnitate de care nu oricine poate avea parte. După cum se poate urmări la sfințele slujbe, în special la slujba slujbelor — Sfînta Liturghie —, locul rezervat ctitorilor este unul din cele mai de seamă. Chiar și în mod anonim, ei sînt pomeniți cît va dăinui biserica!

Această aleasă demnitate, în afară de mulțumirea sufletească pe care trebuie să o avem fiecare, mai cu seamă acum, să nu ne facă stăpîniți de păcatul mîndriei, «căci pe cel mîndru îl urăște Dumnezeu!». Ci să cugetăm la cuvintele Psalmistului: «Nu nouă Doamne, nu nouă, ci numelui Tău cel de mare cuviință». Nu noi, ci Dumnezeu a fost Cel ce a lucrat prin noi. Și ce s-a lucrat, spre slava Lui s-a lucrat. Cu noi a fost ajutorul dumnezeesc; El ne-a dat înțelegere, pricepere și puteri de muncă».

A urmat la cuvînt P.C. Pr. Prof. Dr. Petre Vintilescu, în calitatea sa de fiu al satului și fiu al fostului preot Marin Vintilescu, care a slujit în altarul vechii biserici de aci cu aleasă vrednicie, timp de 54 ani, Prea Cucernicia Sa a dat grai bucuriei duhovnicești care îi inunda întreaga ființă, în acea zi istorică pentru satul copilăriei sale. Și dacă toți cei prezenți puteau gusta atunci cite ceva din cupa nevăzută a fericirii, nimeni nu putea să soarbă o fericire mai mare ca a Cucerniciei Sale: participa la tirnosirea bisericii din satul natal, pe care o săvîrșea Episcopul Theotist Botoșăneanu, fost strălucit elev al său pe băncile Facultății de Teologie din București —, și era înconjurat de alți foști elevi ai săi care, prin prezența lor, dădeau măreție solemnității de sfințire. În plus, trăia sentimentul unei mari biruințe morale a consătenilor săi, — unii dintre ei colegi de școală primară cu vorbitorul — care, prin munca și devoțiunea lor religioasă, au izbutit să înalțe, pentru Dumnezeu, o biserică monumentală într-un mediu rural!

Cel din urmă cuvînt a fost rostit de Prea Sfinția Sa Părintele Episcop Theotist, din grăirile căruia spicuim următoarele:

«Prin cuvinte simțite, părintele paroh Drăghici ne-a arătat, ca într-un film, toată strădania pe care ați desfășurat-o timp de mai mulți ani, pînă să vă vedeți sfînta biserică gata de tirnosire. A fost o muncă uriasă, dar ați izbutit să înalțați un lăcaș de închinare, vrednic de slava dumnezească și de admirația tuturor celor ce o vor vedea. Prin măreția, arhitectura și zugrăveala din interior, noua biserică poate sta alături de cele mai frumoase biserici din țara noastră.

Ascultînd darea de seamă a părintelui paroh, am reținut multe lucruri frumoase și dătătoare de mari nădejdi pentru toți. Așa de pildă, ne-a impresionat unitatea deplină dintre păstor și enoriași, stăruința, curajul și încrederea în terminarea măreței opere începute, învingînd toate inerențele piedici; înțelegerea, bunăvoința și sprijinul autorităților locale și raionale și a cucernicilor preoți din Protoieria Topoloveni. Peste toate acestea s-a adăugat și îndemnul faptic din partea Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian, care a contribuit cu un ajutor substanțial din fondurile Sfîntei Arhiepiscopii a Bucureștilor și Patriarhiei Romine. Mai cu seamă sfatul evanghelic: «Indrăznește fiule», rostit hotărît de Prea Fericitul Patriarh Justinian, într-un moment cînd părintele paroh i-a solicitat sprijinul, a avut un rol covârșitor în reînceperea lucrărilor și în sporul cu care acestea au continuat după aceea.

Cum să nu fie acesta un rar și înălțător prilej de obștească bucurie astăzi, cînd noua biserică s-a tirnosit? Și cine ar putea să nu tresalte de bucurie, cînd

toți, tineri și tinere, femei și bărbați — cum se arăta în darea de seamă — au depus atât suflet și au contribuit cu ațita bunăvoință și entuziasm, pentru terminarea lucrărilor de la această biserică? Și noi ne-am împărtășit din mulțumirea voastră și am trăit alături de voi clipe de reculegere și de comuniune în Duhul Sfânt, care sălășluiește în Biserică și ni se împărtășește tot prin Biserică. Mulțumirea aceasta este cu atât mai mare, cu cât la temelia acestui dumnezeesc lăcaș de închinare se află obolul fiecărui credincios, a fiecărui enoriaș, ca jertfă personală. Din această clipă, pe Sfântul Altar va fi pururea Mîntuitorul Iisus Hristos, conducind, ocrotind și sfințind sufletele și trupurile tuturor celor ce se vor ruga în această sfințită biserică.

În felul acesta mărturisim crezul de totdeauna al Sfintei Biserici: «Noi toți la un loc — preoți și credincioși — sîntem trupul lui Hristos și fiecare în parte sîntem membre ale aceleiași trup» (I Cor. XII, 26). Aici aflăm și temeiul participării noastre la bucuria și fericirea voastră de astăzi. Omul lui Dumnezeu, creștinul adevărat, se cade să se bucure întodeauna de bucuria aproapelui, de izbînda lui, de binele lui, după cum trebuie să-l ajute, atunci cînd acesta are trebuință de ajutor și să participe și la necazurile și suferințele lui, ușurîndu-le».

În continuare, Prea Sfinția Sa dă credincioșilor diferite povești duhovnicești, arătîndu-le însemnătatea înțelegerii dintre păstor și credincioși și roadele acestei înțelegeri în viața unei parohii.

Subliniînd grija pe care preotul trebuie să o aibă atît de gospodărirea bisericii, Prea Sfinția Sa spune: «Alături de însușirile pastorale, ce trebuie să împodobească viața unui preot, este și permanenta grijă față de gospodărirea sfintului lăcaș de închinare, a cimitirului, ca și a tuturor bunurilor parohiale. Dacă în predicarea cuvîntului lui Dumnezeu, ca și în latura sa de chivernisitor al Sfințelor Taine, preotului i se cere o bogată știință despre Dumnezeu și lucrarea Lui în lume, o cunoaștere temeinică a Sfintei Scripturi și a Sfinților Părinți, pentru dreapta lor tălmăcire; în privința lucrării sale practice, de gospodărire a bunurilor bisericii, i se cere o desăvîrșită rîvnă pentru casa Domnului, înțelepciune și iscusință, tact și pricepere, dezinteres și cinste, în gradul cel mai înalt. I se cere, adică, să aibă acele calități care să-i sporească prestigiul în fața credincioșilor, să-l ajute în cucerirea dragostei și încrederii desăvîrșite în el, din partea enoriașilor.

Diadema acestor virtuți, ni se pare că a avut-o părintele paroh Drăghici, care, deși fără licență în Teologie — așa cum arăta în cuvîntul său — a știut totuși să aprindă căldura și zelul credincioșilor pentru casa Domnului. A știut să cucerească bunăvoința și sprijinul autorităților și și-a încununat cinstita-i preoție cu zidirea unei monumentale biserici!

Preotul, iubiți credincioși, este acela care radiază din tezaurul virtuților sale, pentru enoriașii lui, inițiative și hotărîri, stimulînd și promovînd lucrarea duhovnicească a credincioșilor. Din experiență știm că adeseori, înlăuntrul nostru mijesc intenții foarte bune și idealuri sublime, pentru mai-binele nostru sau al aproapelui nostru. Totuși, ele rămîn în nemișcare și nu ies la iveală. Ele nu izbutesc întodeauna să ne determine la înfăptuirea lor. Prezența lor însă o simțim, și mai ales necesitatea punerii lor în practică n-o tăgăduim. Aceste înalte simțăminte rămîn uneori multă vreme fără strălucire, fără viață, asemenea scînteilor învelite în cenușă. Iar alteori se sting cu desvîrșire. Cînd, însă, se găsește cineva care să înlăture înveliușul de deasupra și să sufle cu putere în vatra de jăratec a sufletului nostru, atunci scînteile acestea încep să se zărească, să scînteieze, se aprind cu putere, luminează, încălzesc și transformă totul în jur.

Acest lucru a izbutit să-l facă, după a noastră socotință, părintele vostru sufletesc, prin această statornică și neobosită muncă, pe care a dus-o pînă la capăt. El a aprins pe vetrele credinței voastre, lumina și căldura dragostei față de Biserică. A întreținut focul credinței din sufletele voastre nestins, pînă la încoronarea operei mărețe, începută cu atîta ani în urmă. S-a dovedit un preot vrednic și s-a arătat că într-adevăr preoția pe care a îmbrăcat-o, a fost o chemare sfințită, dumnezeiască!

Pentru această lucrare, îi aducem binemeritul cuvînt părintesc de laudă și de prețuire, din partea Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian și-l vestim că Sinodul Mitropolitan a aprobat ridicarea sa la rangul de «iconom stavrofor».

Aceasta, ca o răsplată a vredniciei sale și a enoriașilor săi, buzi și harnici, ca un îndemn la o spornică strădanie în cîmpul Sfintei noastre Biserici strămoșești. Felicităm din toată inima, consiliul și comitetul parohial, precum și pe toți binecredincioșii enoriași ai acestei parohii.

Nădărdum, iubiți credincioși, că dragostea voastră pentru sfânta Biserică, tîrnosită astăzi, va spori și mai mult de aici înainte; căci un bun creștin, niciodată nu sfirșește lucrarea binelui, decît atunci cînd Părintele Ceresc îl chiamă la Sine. Credinciosul, totdeauna se străduiește să-și sporească virtuțile, să-și sporească credința, să-și înmulțească faptele bune și dragostea față de aproapele. Pentru dobîndirea acestora, el cere ajutorul lui Dumnezeu. Se roagă seara și dimineața, înaintea icoanelor din casa sa, se roagă apoi cu căldură în sfînta Biserică, în duminici și sărbători. El se arată statornic în dreapta credință, duce o viață curată și lucrează cu toată puterea și dragostea pentru familia lui, pentru semenii lui și pentru înflorirea Patriei; participă cu evlavie la Sfînta Liturghie, depune stăruință să se izbăvească de apucături urite și de patimi vătămătoare de suflet și se curățește de păcate, prin taina spovedaniei, luminîndu-se prin împărtășirea sfințelor și precuratălor taine, cheazășia mîntuirii noastre a tuturor. Așa se cuvine să-și ducă viața creștinul, legat de sfînta Biserică!

Să vă arătați așadar, și mai departe, credința și dragostea voastră pentru lucrarea poruncilor lui Dumnezeu, pentru îndeplinirea rînduieșilor bisericești și strămoșești și pentru slujirea aproapelui; să împodobiți acest sfînt locaș cu participarea statornică la slujbele bisericești și cu sufletele curate să aduceți cîntare de laudă și de mulțumire lui Dumnezeu. Pereții bisericii, împodobiți atît de frumos cu icoanele sfinților, în frunte cu Prea Curata Maică a lui Dumnezeu, ocrotitoarea acestei sfînte biserici, sînt pururea mijlocitori și rugători pentru noi toți, pe lângă Atotputernicul Dumnezeu. Sînt cei mai apropiați de noi și sînt pilde, de felul cum trebuie să ne ducem și noi viața aceasta pămîntească, spre a fi bine plăcuți lui Dumnezeu. Căci și ei au fost oameni care au grăit, au lucrat, au gîndit și s-au luptat cu răul, pînă la biruința lui, aici pe pămînt .

Din scrierile și mai cu seamă din traiul lor, desușim mai ușor și mai limpede, felul în care trebuie să slujim pe aproapele nostru și felul în care putem să ne îndeplinim îndatoririle și față de Stăpînire. Ei au fost luptători dirzi pentru înaltele principii de dreptate socială, de frățietate, de dragoste față de om, pentru fericirea căruia nu au cruțat nici un fel de efort. Urmînd pilda lor, se cuvine să nu uităm nicio clipă că și noi sîntem datori să luptăm pentru binele și fericirea aproapelui nostru, pentru binele și fericirea întregii obști în care ne ducem viața aceasta pămîntească. Obștea în care trăim, depune o muncă stăruitoare pentru înflorirea Patriei, zidește o viață mai bună pentru fiii noștri și însetează după pace. Incoronarea muncii voastre pentru înălțarea acestei biserici, — sărbătoarea de astăzi — nu ar fi fost cu puțință, dacă nu ne bucuram de văzduhul acesta de pace din Patria noastră. Iată de ce, ne rugăm mereu ca «înger de pace» să ne dăruiască Dumnezeu nouă și lumii întregi!

Cu aceste cuvinte, binecuvîntăm strădania tuturor, rugînd pe bunul Dumnezeu să reverse din darurile Lui cele bogate, pace, sănătate, bună sporire și mai ales mîntuirea tuturor ostenitorilor, ctitorilor și binefăcătorilor acestui sfînt locaș».

*

În curtea bisericii erau rînduite mese pentru ziua marelui praznic. Cînd totul a fost gata în interiorul sfîntului lăcaș, Prea Sfințitul Episcop Theotist, înconjurat de preoții și diaconii slujitori, a binecuvîntat ospățul credincioșilor de față, închinat de către toți, amintirii morților lor dragi.

S-a intonat dulcea cîntare: «Cu Sfinții, odihnește Hristoase sufletele adormiților robilor Tăi», după care solemnitatea tîrnosirii a luat sfîrșit.

Preotul STAN C. DIMANCEA

SFINTA MINĂSTIRE PASĂREA

La o depărtare de câțiva kilometri de Capitală, dincolo de podul unui lac plin de trestii, își ridică smerit cupoza bisericii, o Sfântă Minăstire de maici, «Pasărea».

Sînt aproape o sută cincizeci de ani de cînd a fost întemeiată de către starețul care hibernisea pe atunci minăstirea unde astăzi odihnesc moaștele Sfîntului Calinic: Arhimandritul Timotei de la Cernica. Nu-i ctitorie domnească, nici măcar boierească. E răsărită din evlavia călugărilor și a mirenilor simpli din jur.

Călugării și frații de la Cernica, s-au apucat să curețe locul de pădure, i-au adus o bisericuță de lemn din București și au ridicat în jur cîteva chilioare din birne. Era numai un schit mic și sărac, pe care l-a înstărit încet și cu greu, mila creștinilor evlavioși, haiducii de prin codri, cei prieteni cu oropsiții și rivna neînțată a călugărilor puține, dar vrednice.

Și cite necazuri și groaze au mai avut de înfruntat, așezate așa, la gura Bucureștiului și în plină cîmpie: de la un pașă turc pe de vremea lui Tudor Vladimirescu, de la tilharii care, alături de haiduci, se acuiuau în pădurile învecinate, de la nemți în vremea primului război mondial și a ocupației, de la lacul plin de țînțari și miasme de alături, ba și de la cataclisme ale naturii: cutremure și furtuni!

Dar maicile nu s-au speriat, nu au fugit; și-au urmat pravila, dînd slavă lui Dumnezeu pentru toate, și ridicînd tot mai frumos, mai traînîc și mai încăpător sfîntul locaș.

Ba mai mult decît atît: în 1864, au înființat un spital în chiar incinta minăstirii! Și, pentru a vindeca de dezastrele și durerile pricinuite de război, au deschis în 1921 un orfelinat, unde copiii rămași fără părinți și-au găsit adăpost și căldură.

Astăzi, minăstirea adăpostește mai bine de două sute de maici, în căsuțe de zid acoperite cu șindrilă, căsuțe strînse unele în altele, pe trei rînduri, în jurul bisericii, căsuțe surzînd curat și sfios vizitatorilor.

Iar dintre cele două biserici, cea principală, cu hramul Sfînta Treime, încăpătoare și înaltă, are icoane împărătești, îmbrăcate în argint. La construirea ei s-a ostenit însuși Sfîntul Calinic, și aici se oficiază zilnic Sfînta Liturghie și toate laudele. Maica stareță Serafima Chialda, care astăzi chivernisește minăstirea, a adus reparații importante clopotniței, bisericii, stăreției, atelierului, s-a îngrijit să înființeze în vara aceasta arhondăria și să pregătească trapeza pentru a putea fi folosită ca o cantină.

Astăzi minăstirea cunoaște zile de tihnă: pădurile din împrejurimi au fost curățate. În apropiere s-a ridicat o cabană și case de odihnă, pentru oamenii muncii.

Maicile își împletesc în liniște rugăciunile și nevoințele călugărești, cu îndeletniciri frumoase și sfinte.

În 1950 s-a înființat o cooperativă de producție meșteșugărească, dezvoltîndu-se treptat în mai multe secții: de covoare, țesături naționale, confecții.

Mîinile de călugărițe își dovedesc hărnicia și îndemnarea nu numai asupra mătăniilor, dar și peste urzeală, făcînd-o să înflorească de motive naționale. Munca le isvorăște din rugăciune, rugăciunea le luminează munca. Și iată cum, în fiecare an, munca le sporește. De unde la început erau în total douăzeci și cinci de lucrătoare în cooperativă, dintre care abia douăsprezece la covoare, astăzi, sînt peste o sută douăzeci de lucrătoare, dintre care șaptezeci și șase la covoare. Maica proinstareță Magdalena Pencu, în vîrstă de șaptezeci și unu de ani, muncește în atelier, la rînd cu surorile și maicile tinere, dînd exemplu de cea mai frumoasă și adevărată tinerețe: tinerețe suflătoare!

Și așa se face, că în 1955, minăstirea a căpătat o mențiune pentru executarea covoarelor; iar în decembrie 1956, în cadrul unui concurs, a fost premiată cu premiul I pe țară! Pînă departe peste hotare, se apreciază strădania minuțioasă călugărească a călugărițelor de la Pasărea, strădania încriindu-se în tradiția vechilor dovezi de frumusețe suflătoare din minăstiri: miniaturi și cusături.

Nu se poate uita însă că minăstirile pe timpuri au însemnat focare de viață culturală. Acolo, în chilii simple s-au întocmit cronicile, s-a tradus și s-a tipărit pentru prima oară Sfînta Scriptură, cărțile de slujbă și de zidire suflătoare. Menținînd și această frumoasă tradiție — care sub patriarhatul Prea Fericitului Părinte Justinian constituie de altfel o obligațiune desprinsă din noul Regulament de organizare a vieții monahale — Minăstirea Pasărea a înființat de curînd o școală monahală de trei ani, pentru a pregăti pe viitoarele călugărițe să-și înțeleagă și

să-și împlinească chemarea minunată, în toată adâncimea ei. În fiecare Duminică seara, părintele protosinghel Nifon Bărbieru și maica stareță organizează ședințe duhovnicești, în care se dau învățături, se fac lecturi și se cântă în comun rugăciuni.

Deasupra foșnetului firav al trestiilor lacului Pasărea, răsună în fiecare zi peste câmpie, toaca. Chiamă la rugăciune; glasul ei, cântec aspru și smerit de călugăr, vorbește totodată Tatălui din Cer despre miinile minunate, care, acolo se roagă și muncesc!

E primăvară! Grădinile și ferestrele maicilor se umplu de flori pe țesăturile din atelier, flori în casele mici, flori în sufletele lor dăruite Domnului Hristos, flori pe altar!

Insuși gândul nostru, ce și-a oprit cucernic pasul în pragul sfintei minăstiri, se alătură cu un smerit ghiocel, acestei primăveri adusă prinos pe altarul bisericii ei!

N. EUFROSINA

† CEZAR PARTENI-ANTONI

Cezar Parteni-Antoni, rectorul Institutului Politehnic din Capitală, a trecut în lumea celor drepti. Neîndurata moarte i-a curmat firul vieții la numai 56 ani, când se găsea în plină activitate științifică.

Născut la Iași, în anul 1900, și-a făcut studiile la universitatea locală și a plecat apoi în Franța, trecindu-și examenul de doctor în specialitatea mașini electrice, la Nancy.

Între anii 1944-1951, a fost rector al Institutului Politehnic din Iași, iar în 1951 a organizat Institutul de Mașini și Aparate Electrice din Craiova, fiind numit apoi rector al Institutului Politehnic din Capitală, activând totodată și ca cercetător științific la Institutul Energetic al Academiei R.P.R.

Datorită deosebitelor calități cu care era înzestrat, Cezar Parteni a urcat în scurtă vreme, pe cele mai înalte trepte ale științei, fiind unanim apreciat ca unul din cei mai distinși oameni de știință ai poporului nostru.

Prin moartea lui, știința românească a pierdut un element de bază, într-un moment când se deschid drumuri de largi perspective pentru cercetările în domeniul energiei atomice.

*

Inmormântarea strălucitului și mult regretatului profesor Cezar Parteni, fiu mult iubit al glorioasei capitale a Moldovei, a avut loc la 14 decembrie 1956, la cimitirul Sf. Vineri din Capitală, în prezența unui numeros public din Iași și din Capitală, care a ținut să aducă un ultim omagiu ilustrului dispărut.

Slujba prohodirii a fost săvârșită de P. S. Episcopul Theocist Botoșăneanu, Vicar Patriarhal, înconjurat de următorul sobor: Pr. I. Petrescu-Visarion, Pr. M. Dimoftache, Pr. I. Țincoca și diaconii A. Uncu și Al. Munteanu.

După terminarea slujbei, P. S. Theocist Botoșăneanu a elogiat figura fostului rector Cezar Parteni, ținînd celor prezenți următoarea cuvîntare:

«Petrecem astăzi, pe «drumul cel fără de întoarcere», pe unul din cei mai de seamă oameni de știință din Capitala noastră, pe unul din cei mai iubiți și mai prețuiți slujitori ai catedrei universitare, alături de toți cei ce l-au cunoscut, alături de tinerile vîlstare, de ucenici, pe care i-a format ani de-a rîndul, laolaltă cu tinerii ziditori ai vieții celei noi din Patria noastră, care s-au împărțit din luminile rectorului Cezar Parteni.

Biserica, prin glasul nostru, adaogă rugăciuni după rînduială și cuvînt de binemerit omagiu pentru acest harnic, conștiințios și bun fiu al Patriei și al Bisericii strămoșești.

Bănuiesc că printre cei de față sînt și ieșeni, care au cunoscut din plin amărăciunea zilelor negre ale războiului trecut și au simțit rănile adînci pe care acesta le-a pricinuit în deosebi în Moldova. Pentru vindecarea acestora, a început o acțiune obștească susținută de fruntașii Iașului. În jurul acestora, s-au grupat toți oamenii cinstiți, din capitala Moldovei și din orașele și satele ei, de diferite stări sociale și de diferite ocupațiuni: intelectuali, muncitori, preoți, ostași, gospodine, etc. La

adunări sau consfătuiri, prezenta și aportul efectiv al rectorului Cezar Parteni, era totdeauna un imbold și o pildă vie în a salva vieți omenesti, a mîngia, a ajuta și a însenina frunțile multor orfani și tineri lipsiți de ajutor. Pe această latură a lucrat neobosit, aflînd înțelegere deplină la ierarhul din fruntea Mitropoliei Moldovei pe atunci, Prea Fericitul Patriarh Justinian, organizînd în minăstirile moldovene, cămine de odihnă, atît pentru studenții debili, cit și pentru cadrele didactice ale Institutului Politehnic din Iași. În împrejurări nespuse de grele, datorită acestei colaborări, multe răni s-au legat și vindecat, multe căminuri s-au refăcut, multe nădejdi au fost înviate și multe vieți au fost salvate de la moarte.

În acești ani de refacere materială și morală, faptele de înaltă ținută patriotică și creștină în acelaș timp, ale tînărului om de știință, Cezar Parteni a fost înscrise la loc de cinste și au alcătuit pagini pilduitoare în istoria orașului Iași, neuitate pentru toți cei ce l-au cunoscut. Biserica Moldovei, care desfășura atunci o largă activitate de asistență socială sub toate formele, a avut în rectorul Politehniciei ieșene, pe unul din cei mai apropiați colaboratori, pentru care motiv, vrednicul și destoinicul profesor a fost ales deputat în Adunarea Eparhială a Sfintei Arhiepiscopii a Iașilor.

A slujit știința și catedra, pînă la ultima bătaie a inimii sale. A slujit și a iubit oameni pînă la dăruire. Și, a înscris noi și însemnate realizări pe tărîmul de activitate în ramura specialității sale științifice, atît de prețuite în făurirea vieții celei noi din Patria noastră!

De aceea, împărtășim durerea familiei, greu încercată, pentru această prea timpurie și neașteptată despărțire, rugînd pe Cel Atotputernic, să-i reverse mîngiere și întărire, iar rectorului Cezar Parteni, adormit întru Domnul, să-i dăruiască «veșnică odihnă!».

Au luat apoi cuvîntul doi delegați din partea Institutului Politehnic și un delegat al studenților, care au arătat meritele științifice ale dispărutului, insistînd mult asupra calităților omului Parteni, care trata frățește pe colegi și părintește pe studenți.

În numele Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian și al Prea Sfinției Sale, P. S. Episcop Theoctist a prezentat condoleanțe familiei decedatului.

Sierul cu rămășițele pămîntești ale fostului rector Cezar Parteni a fost luat apoi pe umerii colaboratorilor și studenților, și depus întru cele de veci, în regretul tuturor celor prezenți.

Diacon AL. MUNTEANU

EPISCOPIA BUZĂULUI

ȘEDIȚA ADUNĂRII EPARHIALE A SFINTEI EPISCOPII A BUZĂULUI

În ziua de 17 februarie 1957, a avut loc la reședința episcopală din Buzău, ședința ordinară a Adunării Eparhiale a Sfintei Episcopii a Buzăului.

La orele 9,30 s-a oficiat în Catedrala Episcopală, un Te-Deum, în prezența P. S. Episcop Antim, președintele Adunării și a membrilor Adunării Eparhiale, de către P. C. Vicar M. Bogoiu, asistat de P. P. C. Cons. Ad-tivi R. Ardeleanu și Th. Rotaru și de clerul Catedralei, de față fiind și invitații autorităților locale de stat și mulți credincioși aflați în biserică la sînta slujbă.

După săvârșirea serviciului religios, membrii Adunării Eparhiale au trecut în sala de recepție a Palatului Episcopal, unde, după constituirea biroului și facerea apelului, prin care s-a constatat prezența legală, 26 membri din 30, în conformitate cu prevederile art. 119 din Regulamentul pentru funcționarea organelor deliberative, P. S. Episcop președinte declară deschise lucrările acestei sesiuni și rostește o frumoașă cuvîntare ocazională, spunînd următoarele:

«Iată-ne, după un an de muncă, adunați iarăși în sala de recepție a acestei istorice reședințe episcopale ca să dăm socoteală despre mersul treburilor bisericești din cuprinsul acestei de Dumnezeu păzite Eparhii. Din rapoartele pe care consilierii vi le vor înfățișa pe baza referențelor întocmite de părinții consilieri ad-tivi, vă veți face o idee justă de felul cum s-a activat în toate sectoarele, de activitate bisericească conțornu statutului și regulamentelor în vigoare.

Putem afirma dela început că Biserica noastră a lucrat în cadrul celei mai strînse colaborări cu Statul nostru de democrație populară, pentru binele și fericirea obștească. Această lucrare s-a desfășurat potrivit dispozițiilor Sf. Sinod al Sîntei noastre Biserici Ortodoxe Romîne, Pastoralelor noastre și a tuturor dispozițiilor primite dela autoritățile în drept.

Menționăm, că am înregistrat un spor și un avînt în munca preoțimii, privind latura apostolatului social, datorită maturității de gîndire teologică și socială, experienței bogate pastorale și a zelului ei misionar în plină desfășurare. Socotim ca o sîntă datorie din partea noastră a îndrumătorilor bisericești, să depunem toate eforturile pentru aflarea și punerea în valoare a tuturor comorilor nebănuite, pentru fericirea și prosperitatea întregii obști, în condițiunile cerute de noua viață socială, întronată în Republica noastră Populară. Am înțeles că îndeplinindu-ne cu devotament datorile sociale cerute, ne atașăm maselor populare, sprijinind noile concepții economice și sociale».

În lupta pentru pace, preoțimea Eparhiei a desfășurat o activitate rodnică, acolo unde a găsit înțelegerea și o justă apreciere a rolului său în comitetele de luptă pentru pace».

Mai depărfe, P. S. Să, trece în revistă, în linii generale, activitatea bisericească ce s-a desfășurat în cuprinsul Eparhiei în cursul anului 1956, reliefînd că s-a muncit cu rîvnă și devotament în toate sectoarele.

În încheiere, P. S. Sa, spune:

«Salutăm prezența în mijlocul nostru a reprezentanților organelor de Stat locale și-i asigurăm de colaborarea noastră pe latură socială și mai ales în lupta pentru pace.

Dorim ca ceste raporturi să fie cît mai strînse și să ne cunoaștem cît mai aproape.

Ne exprimăm toată mulțumirea și recunoștința față de guvernul R. P. R. pentru libertatea religioasă acordată și sprijinul dat Bisericii noastre.

Domnului Prof. Academician Petre Constantinescu-Iași, Ministrul Cultelor, îi aducem mulțumiri pentru modul înțelept în care armonizează raporturile dintre Stat și Biserică precum și pentru sprijinul pe care îl acordă școlilor bisericești și preoțimii, în general.

Prea Fericitului Patriarh Justinian, îi aducem respectul, devotamentul și gratitudinea noastră, pentru grija pe care o arată pentru Biserica și clerul ei și pentru toate realizările, pentru stăluirea bisericească și stima căpătată din partea celorlalte biserici surori.

Domnului Doctor Petru Groza, Președintele Prezidiului Marii Adunări Naționale, îi exprimăm toată gratitudinea clerului și credincioșilor Eparhiei, pentru atențiunea acordată Sîntei noastre Biserici. Vă mulțumim Domnilor Voastre, pentru interesul pe care îl dovediți pentru promovarea intereselor bisericești ale Eparhiei Buzăului, și vă dorim, spor la lucru».

După aceasta, P. S. Episcop Președinte, potrivit art. 104 din Regulamentul pentru funcționarea organelor deliberative, repartizează celor 3 comisiuni referate întocmite de consilierii ad-tivi permanenți, privind activitatea bisericească în cursul anului 1956.

Potrivit regulamentului susmenționat, P. S. Episcop, suspendă ședința pe timp de o oră și jumătate, iar membrii Adunării se retrag în comisiuni, pentru studierea lucrărilor și întocmirea rapoartelor cuvenite.

După redeschiderea ședinței, se procedează la citirea rapoartelor, după cum urmează:

A. Comisiunea Administrativ-Bisericească. Raportor: D-I Stănescu-Mizil. Din raportul prezentat, s-a desprins că activitatea ad-tiv bisericească în cuprinsul Eparhiei s-a desfășurat potrivit orînduiriilor canonice, statutare, regulamentare și a dispozițiilor Sf. Sinod, în deplină armonie cu legile Statului și în bună colaborare cu autoritățile de Stat. Activitatea organelor parohiale a înregistrat un progres vădit, prin stră-

dania depușă în vederea construirilor, reparațiilor și renovărilor și locașuri, împodobite cu o aleasă pictură bisericească.

Protopopiatele au desfășurat o rodnică activitate, iar P. P. C. C. Protopopi au executat planul anual de muncă în proporție de 100%. Au fost evidențiate protopopiatele: Tecuci, Focșani, R.Sărat, Buzău, Mizil și Liești.

Raportul propune spre ratificare, lucrările Consiliului Eparhial și ale Permanenței Consiliului Eparhial, precum și diferite lucrări, având formele legale îndeplinite și anume:

1) Iniințarea postului II de preot extrabugetar dela parohia Sascut raionul Adjud, Tem. nr. 4265/1956.

2) Iniințarea parohiei Sf. M. M. Dimitrie din orașul Buzău, prin deslăpirea sectorului II de preot extrabugetar dela parohia Broșteni orașul Buzău și cu atribuirea lăstii bisericii luterane, trecută în patrimoniul Eparhiei în condițiunile art. 37 din Legea pentru regimul general al Cultelor din R. P. R., care urmează, a fi adaptată cultului Bisericii noastre Tem. nr. 12794/1956.

3) Trecerea filialei Șcinteia de la parohia Balotești-Panciu la parohia Pădureni II-Focșani, Tem. nr. 4466/1956.

4) Trecerea parohiei Umbrărești — Liești dela categ. I la categ. II-a Tem. nr. 1344/1957.

În încheiere, raportorul arată că referatul P. C. Const. Th. Rotaru, conducătorul sectorului, a redat cu o vie claritate întreaga viață ad-tiv bisericească — Eparhiei, că s-a muncit cu spor și interes, vădindu-se un pronunțat progres.

Se aduc mulțumiri, pline de recunoștință P. S. Episcop Antim, factorul principal în conducerea treburilor eparhiale și exemplu viu de muncă, corectitudine și abnegație.

De asemenea, se aduc mulțumiri colaboratorilor P. C. Episcop dela Centrala Eparhială în frunte cu P. C. Vicar M. Bogoiu pentru munca depusă și conștiinciozitatea în serviciu.

Au luat parte la discuțiuni, făcând unele propuneri și cerind unele lămuriri, D-nii Vasile Gîngă-Focșani și Gh. Ionașcu-Tecuci, P. S. Episcop Antim dînd lămuririle cuvenite, supune volului Adunării, raportul prezentat, iar Adunarea Eparhială îl aprobă în unanimitate.

B. Comisiunea Culturală. Raportor: D-l Traian Alexiu-Panciu. Raportorul arată că în sectorul cultural-social a pulsat o activitate demnă de toată lauda, preoțimea Eparhiei făcîndu-și datoria cu deplină conștiinciozitate și zel apostolic. Referatul întocmit de P. C. Consilier Ad-tiv Th. Rotaru abundă în date și cifre, privind activitatea predicatorială, catehelică, cîntarea obștească, bibliotecile parohiale și conferințele protopopești lunare. precum și activitatea preoțimii pe tărîm social — privind lupta pentru apărarea păcii și sprijinirea acțiunilor de interes obștesc.

Sub direcția îndrumare și supraveghere a P. S. Episcop Antim, s-au combătut cu toată energia, inovațiile în cult, misticismul bolnăvicios, cu toate manifestările lui, superstițiile de tot felul, falsele teofanii și vedenii amăgitoare, preoțimea Eparhiei dînd dovada maturității sale teologice și sociale. În unele parohii, catehizarea și cîntarea obștească lasă de dorit.

O deosebită grijă acordă Eparhia în vederea pregătirii viitorilor slujitori ai strănei și ai Sf. Altar, prin acordarea burselor elevilor dela școala de cîntăreți și Seminarul Teologic din Buzău, a studenților dela Institutul Teologic din București și a elevilor Seminarilor Monahale.

Problema stilistă, este actuală în cîteva parohii din nordul Eparhiei în părțile moldovene, și a preocupat îndeaproape conducerea Eparhială, instituind echipe de preoți misionari, care s-au deplasat în centrele stiliste, ajutînd pe preoții localnici în munca lor.

În lupta pentru apărarea păcii, clerul Eparhiei a depus o rodnică și pilduitoare activitate. Fac parte din comitele de luptă pentru pace raionale, comunale și satești un număr de 475 preoți, din totalul numărului de 715 preoți cîți are Eparhia, mulți fiind preoți împreună slujitori.

În fruntea acestei nobile acțiuni, stă însuși P. S. Episcop Antim, membru în Comitetul de Luptă pentru Pace Ploiești, Consilierii Ad-tivi R. Ardeleanu și T. Rotaru, precum și alți 10 protopopi, care activează în comitele Raionale de luptă pentru pace. În bisericile Eparhiei s-au rostit un număr de 2757 predici pentru pace, iar în cadrul căminelor culturale și în cadrul altor adunări obștești, s-au rostit 376 cuvîntări pentru pace. S-a scos în evidență și aportul preoțimii în ceea ce privește buna reușită a tuturor acțiunilor de interes obștesc.

În chipul acesta, s-a remarcat ca toate Pastoretalele, circularile și îndemnurile P. S. Episcop Antim, privind activitatea preoțimii în latura culturală socială, au găsit un larg ecou în conștiința preoțimii, iar rezultatele au fost din cele mai bune.

Raportorul propune să se aprobe darea de seamă anuală a sectorului cultural social pe anul 1956, aducând respectuoase mulțumiri P. S. Episcop Antim; pentru preocuparea permanentă în îndrumarea și supravegherea bunului mers al vieții bisericești din acest sector.

După citirea raportului au luat parte la discuțiuni d-nii: Traian Alexiu-Pancu, Gh. Tîrziu-Adjud și P. P. C. C. Cons. Ad-tivi R. Ardeleanu și T. Rotaru. Toți vorbitorii au scos în evidență rodnică activitate desfășurată de preoțimea eparhiei în acest sector, iar P. S. Episcop Antim a dat lămuririle cuvenite. Pus la vot, raportul a fost aprobat în unanimitate.

C. Comisiunea Economică. Raportor Arhitect I. Flavian-Tecuci.

Raportul prezentat oglindește activitatea prodigioasă a sectorului economic-gospodăresc, condus de P. C. Cons. Ad-tiv R. Ardeleanu. Se remarcă, în mod cu totul deosebit epocalele realizări dela Centrul Eparhial, prin continuarea lucrărilor de instalație a încălzirii centrale de calorifer, care au și fost date în folosință în toamna anului 1956, deservind întregul complex de clădiri ale Centrului Eparhial.

Se supune votului Adunării Eparhiale contul de gestiune pe anul 1956 și aprobarea planului financiar pe anul 1957, pe care P. C. Consilier R. Ardeleanu l-a citit în extrase. De asemenea, s-a supus votului Adunării Eparhiale și planul financiar al școlii de cântăreți ai Seminarului Teologic din Buzău, pe anul 1957, precum și acela al Casei de Credit și al Fondului de Asigurare dela Centrul Eparhial.

Au luat parte la discuțiuni, următorii membri: Preot Gh. Popescu-R. Sărat, Richard Păcuraru-Adjud, V. Gîngă-Poșani, iar P. S. Episcop Antim a dat lămuririle cuvenite. Adunarea, constatînd că la alecătuirea acestor lucrări, s-au respectat întocmai dispozițiunile financiare în vigoare ale Statului și că spiritul de economie financiară a călăuzit tot timpul conducerea Eparhială, aprobă în unanimitate toate aceste lucrări.

A luat apoi cuvîntul d-l avocat V. Vasilescu-Rîmniceanu Buzău, care în cuvînte pline de aleasă prețuire și respect față de P. S. Episcop Antim, scoate în evidență bogata activitate desfășurată în toate sectoarele, înregistrîndu-se astfel un pas înainte în propășirea vieții religioase și a binelui comun. Vorbitorul a reliefat apoi că toate aceste mărețe realizări, s-au efectuat în climatul unei adevărate libertăți religioase, cu sprijinul binevoitor al conducerii statale, care garantează exercițiul cultelor religioase în scumpa noastră Patrie, Republica Populară Romîna.

La orele 14 P. S. Episcop Președinte, constatînd că ordinea de zi s-a epuizat, propune Adunării Eparhiale textul telegramelor omagiale adresate D-lui Dr. Petru Groza, Președintele Prezidiului Marii Adunări Naționale, P. F. Patriarh Justinian și D-ului Ministru al Cultelor, Prof. Academician Petre Constantinescu-Iași.

În cuvîntul de încheiere P. S. Episcop Președinte, aduce calde mulțumiri membrilor Adunării Eparhiale, pentru participarea unanimă și activă la lucrările acestei sesiuni și pentru munca depusă în rezolvarea problemelor din ordinea de zi, asigurîndu-i pe toți că și în viitor se va munci cu același interes, pentru binele Sfînteii noastre Biserici și a Patriei noastre dragi.

P. S. Sa declară lucrările Adunării Eparhiale închise, împărtășind tuturor celor prezenți, arhieresti binecuvîntări, cu urări de sănătate și întru toate bună sporire.

După încheierea lucrărilor, membrii Adunării Eparhiale, au luat parte la agapa frățească dela reședința Episcopală, împreună cu toți slujbașii Centrului Eparhial, plecînd apoi fiecare la rostul său și păstrînd în suflet dulci mîngîțieri și deplină mulțumire despre mersul treburilor bisericești în cuprinsul Eparhiei Buzăului.

Pr. TH. ROTARU

EPISCOPIA DUNARII DE JOSADUNAREA EPARHIALĂ A SFINTEI EPISCOPII
DUNAREA DE JOS GALAȚI

În ziua de 24 februarie 1957, a avut loc la Reședința Episcopală din Galați ședința ordinară a Adunării Eparhiale pe anul 1956.

La ora 8,30, în Paraclisul Sf. Episcopiei, de față fiind P. S. Episcop Chesarie — Președintele Adunării Eparhiale, s-a oficiat Sf. Liturghie și Te-Deum-ul de către P. C. Insp. Bis. Pr. Gh. Cârнару, împreună cu un sobor de preoți compus din P. C. T. Stănescu, Protoiereul raionului Galați, Panome Gorea și Arhid. N. Piroșcă.

Dupa Te-Deum, la ora 9,30, în sala de ședințe a Adunării Eparhiale, P. S. Episcop Chesarie, Președintele Adunării își face intrarea înfrumusețat de membrii Adunării cu limnul «Pre Stăpînului».

Imediat se procedează la constituirea biroului Adunării, compus din P. C. Pr. Gh. Cârнару, ca secretar general și d-nii Țane Filip și D-tru Ionașcu ca secretari.

Făcîndu-se apelul s-ă constat prezența a 19 membri din 30, deci în conformitate cu art. 119 din Regulamentul pentru funcționarea organelor deliberative, P. S. Episcop Chesarie, declară ședința deschisă, întrucît membrii Adunării sînt constituiți în număr legal.

P. S. Chesarie, Președintele Adunării, a rostit următoarele:

ONORATA ADUNARE EPARHIALA,

«Întîlningea noastră de astăzi, după un alt an de activitate bisericească, este rînduită de prevederile Regulamentului de funcționare a organelor deliberative. Să-mi fie îngăduit să vă întîmpin și de data aceasta cu tradiționaia salutare de «Bine ați venit!».

ONORATA ADUNARE EPARHIALA,

Biserica din Eparhia Dunărea de Jos, în anul ce s-a scurs — 1956 — nu s-a îndepărtat de calea ce i-a fost indicată de dumnezeescu învățător și Intemeietor al ei — Mîntuitorul Hristos — cale care este rezumată în cuvintele Sale: «Dați Chesarului cerace este al Chesarului și lui Dumnezeu, ceiace este al lui Dumnezeu».

Ținînd seama de acest dumnezeesc îndemn, Biserica Eparhiei Noastre prin slujitorii ei dela Centru, prin cei dela Protoierii și deja parohii s-a ostenit să-și îndeplinească cu loialitate și devotament îndatoririle ei spirituale și sociale și să răspundă vremii cu cît mai mult folos pentru obște și credincioșii săi, care sînt în acelaș timp cetățeni loiali ai Patriei noastre.

De aceea, preoțimea noastră a fost prezentă și s-a asociat cu convingere și cu dragoste la toate inițiativaie organelor de conducere ale Statului, luate pentru înălțarea unei vieți mai bune a poporului nostru.

La conferințele protopopești, în Comitetele de luptă pentru pace, în conferințele interconfesionale și în orice ocazii, preoțimea noastră a fost prezentă.

Participarea ei cu mult folos la munca de lămurire în toate campaniile de interes obșteșc (fie că a fost vorba de însămințări, de recoltare, de autoimpuneri, de cooperati vizarea și de înființare de gospodării colective) a fost recunoscută și elogiată de autoritățile superioare ale Statului.

Din referatele ce vi se vor prezenta veți lua cunoștință amănunțit de modul cum s-a desfășurat activitatea Bisericii noastre atît pe teren ad-tiv-cultural cît și pe cel economic-gospodăresc.

Mă mărginesc să amintesc de reparațiile și îmbunătățirile făcute mai multor biserici din Eparhie, prin străduințele preoților respectivi, la a căror străduință s-a adăugat în multe cazuri ajutoarele date — în limita posibilităților — din fondurile Eparhiale, ajutoare care vor trebui să le acordăm în anul în curs.

În prezent apoi ne găsim aproape de terminarea lucrărilor de finisaj a Catedralei din Galați și nădăjduim să avem bucuria să o rededem în acest an.

Nu pot trece cu sub tăcere lucrările de restaurare a Bis. monument isoric «Precista» din Galați, pentru care, în anul acesta Ministerul Cultelor a destinat o însemnată sumă de bani.

Aceasta ne îndreptățește să aduceam mulțumirile Bisericii noastre regimului de democrație populară, care nu numai că acordă deplină libertate religioasă cultelor, dar și însemnate ajutoare materiale pentru restaurarea locașurilor istorice de cult religioasă.

Mulțumiri Bisericii din Eparhia Dunărei de Jos se îndreaptă în mod special către Domnul Acad. P. Constantinescu-Iași, Ministrul Cultelor, care personal și prin colaboratorii în subordine ne-a fost todeauna în ajutor.

După examinarea referatelor și verificarea gestiunilor pe anul 1956, veți avea de examinat și întocmit planul financiar pe anul 1957, cu ajutorul cărui activitatea Bisericii noastre să se poată desfășura în cele mai bune condițiuni.

Cu acestea zise, declar deschisă sesiunea ordinară a Adunării Eparhiale din anul 1956».

După cuvîntul de deschidere al P. S. Episcop Chesarie, se citește de la birou telegramele adresate: Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian, D-lor Petre Groza Președintele Prezidiului Marii Adunări Naționale, Chivu Stoica, Președintele Consiliului de Miniștri și Acad. Prof. Petre Constantinescu-Iași, Ministrul Cultelor.

Membrii Adunării Eparhiale, prin aplauze unanime au aprobat telegramele.

În conformitate cu prevederile art. 104 din Regulamentul pentru funcționarea organelor deliberative membrii Adunării Eparhiale se împart pe comisii pentru studierea lucrărilor și dărilor de seamă, repartizate pe sectoare.

Sedința se suspendă, iar comisiunile se retrag să studieze lucrările și să întocmească referatele respective.

La ora 11 sedința se redeschide și se trece la citirea referatelor întocmite pe comisiuni.

Se citește întâi referatul Comisiei ad-tiv bisericești, de către c. pr. Ioan Dragomir — raportor.

Comisiunea ad-tiv bisericească, cercetînd darea de seamă a sectorului respectiv, prezentată de Consiliul Eparhial, evidențiază munca desășurată în acest sector și luînd în calculare tem. nr. 307/1957, 795/1956 și 690/1957, propune Adunării Eparhiale să aprobe:

1. Trecerea parohiei Mircea Vodă raion Măcin dela categ. III la categ. II.

2. Trecerea parohiei Copealăc II raion Istria, dela categ. I la categ. II-a.

3. Aprobarea hotărîrii Consiliului Eparhial din 18 iulie 1956, privind înființarea postului II de preot la parohia Filimon Sîrbu raion Tulcea.

Pus la vot referatul Comisiunii ad-tive bisericești, se aprobă de către Adunarea Eparhială în unanimitate de voturi.

Se citește referatul comisiei culturale de către c. pr. M. Apostol — raportor.

Comisiunea cercetînd darea de seamă prezentată de Consiliul Eparhial, constată o muncă susținută și progres în toate laturile depășind mult în bine realizările anului 1956.

La discuții asupra referatului se înscriu c. c. preoți I. Grădinaru și I. Dragomir care aduc mulțumiri de felul cum s-au rezolvat problemele de ordin bisericesc și cultural.

La unele întrebări puse de acești vorbitori, se dau răspunsurile cuvenite de către P. S. Episcop Chesarie și P. C. Consilier adm. M. Blănaru.

P. S. Episcop Chesarie, pune la vot referatul Comisiei Culturale și Adunarea Eparhială în unanimitate aprobă referatul.

Se citește referatul Comisiei economice de către D-l V. Grigore — raportor.

Comisiunea prezintă Adunării Eparhiale darea de seamă a Consiliului Eparhial a sectorului economic.

Comisiunea face o amplă analiză a documentelor:

a. Contul de profit și pierdere al St. Episcopiei.

b. Bilanțul încheiat la 31 decembrie 1956.

c. Contul de profit și pierdere și bilanțul C. A. R. C. pe 1956.

d. Contul de profit și pierdere, bilanțul F. A. B. pe 1956.

e. Planul financiar pe 1957.

Din punct de vedere economic gospodăresc, e cazul să menționăm, că planul de muncă al sectorului economic, în cursul anului 1956, s-a scontat cu o serie de realizări, vrednice de subliniat.

Astfel, s-au efectuat lucrările dela Catedrala Episcopială aproape în întregime. Deasemenea biserica «Precista», monument istoric din orașul Galați, a fost restaurată în întregime, în cece privește partea constructivă, urmînd ca în cursul anului 1957, să se execute din stejar ușile și să se facă săpăturile exterioare, pentru a se nivela terenul, dîndu-i-se forma în care a fost inițial.

Totodată, s-au efectuat și terminat în întregime lucrările de reparații și zugrăveli la Reședința Episcopală.

S-au amenajat la Techirgloa Casa de odihnă a Eparhiei, înzestrind-o cu 15 paturi și lenjeria necesară.

Prin concursul Ministerului Cultelor, s-a cumpărat autoturismul marca «ZIM»

Ținând seamă de realizările obținute în toate secțiile de activitate, în cursul anului 1956, trebuie să mărturisim că ele nu ar fi fost posibile, fără sprijinul zi de zi al P. S. Episcop Chesarie, care cu o viziune clară a realităților, cu o conduită clasică în aplicarea planurilor financiare, a inițiat, organizat și a îndrumat activitatea rodnică a Eparhiei Dunărea de Jos.

P. S. Episcop, în obținerea rezultatelor practice a fost ajutat de P. C. Vicar Arhim. Ieronim Motoș, P. P. C. Consilieri adn. Pr. M. Blănaru și I. Teofiarie, P. C. Insp. Bis. Pr. Gh. Cărnaru, de personalul serv. contabilității, condus de D-l Nicanor Timuș.

Alături de acești factori de promovare a intereselor superioare economice, culturale și spirituale ale Eparhiei și-au dat contribuția întreagă toți funcționarii din conducerea Centrului Eparhial, care în spirit de colaborare, ordine și pace, au muncit cu pituiloare rivnă și dragoste.

Referatul Comisiunii Economice, pus la vot este aprobat în unanimitate.

În conformitate cu art. III din Regulamentul pentru funcționarea organelor de liberative, se procedează la fixarea Comisiei pentru verificarea și aprobarea sumarului ședinței compusă din: D-nii Istrate Ionescu, Gr. Vasile, Ionașcu Dumitru, Pr. T. Stănescu și Pr. Gh. Cărnaru.

Epuizându-se ordinea de zi P. S. Episcop Chesarie, aduce mulțumiri membrilor Adunării pentru munca depusă în rezolvarea problemelor.

Urează membrilor spor la lucru pe anul 1957, pentru binele bisericii și prosperitatea Patriei noastre.

După încheierea lucrărilor la orele 13, s-a servit o masă comună.

Cu această ocazie a loastat P. C. Protoiereu T. Stănescu membru în adunare pentru sănătatea P. S. Episcop Chesarie și a colaboratorilor P. S. Sale, scoțind în evidență munca rodnică a P. S. Episcop.

Răspunde în cuvinte emoționante P. S. Episcop, care urează ani mulți cu sănătate P. F. Părinte Patriarh Justinian, D-lui Ministru al Cultelor, Acad. P. Constantinescu Iași și tuturor conducătorilor Republicii Populare Române.

Preot M. BLANARU

OFICIALE – ADMINISTRATIVE

ARHIEPISCOPIA BUCUREȘTILOR

PAROHII VACANTE

Se publică, spre a fi ocupate cu noi titulari, următoarele posturi de preoți, cu termen pentru depunerea cererilor și actelor, 30 zile, de la data apariției numărului prezent al revistei «Glasul Bisericii»:

1. Postul bugetar de preot paroh de la parohia Rătești, raionul Topoloveni; parohie de categ. III-a, cu 148 familii;
2. Postul bugetar de preot paroh de la parohia Schitul Poenari, raionul Alexandria; parohie de categ. III-a, cu 265 familii;
3. Postul nebugetar de preot paroh de la parohia Sf. Vasile Chioara, raionul Fetești; parohie de categ. III-a, cu 240 familii.

Cererile și actele se vor depune în termen la Protoieria raionului respectiv.

Cererile depuse pe altă cale sau cu acte lipsă, cum și cele nedepuse în termen, nu vor fi luate în considerație.

Pe lângă actele cerute cu circulara nr. 8512-954, candidații vor depune procesele verbale tip de inspecție, pe anii 1955 și 1956 și memoriul de activitate pe acești ani, iar cei din alte eparhii vor depune nota administrativă și pe anii 1955, 1956.

E P I S C O P I A B U Z Ă U L U I

MIȘCAREA PERSONALULUI

I. Angajări cu salariu din bugetul Statului.

Temei nr. 1433/957. P. C. Preț Scarlat Dimitriu de la parohia Mărășești, raionul Panciu, se angajează pe data de 1 februarie 1957 în postul de protopop al raionului Panciu, reg. Galați.

Temei nr. 2223/957. D-l Nicolae I. D. Gheorghe absolvent al școlii de cântăreți Bisericești Buzău, se angajează pe data de 1 martie 1957, în postul I de cântăreț de la parohia Maxenu, raionul Buzău.

Temei nr. 1928/957. D-l Dinu Lupu din orașul Buzău, se angajează pe data de 15 febr. 1957, în postul de bucătar de la școala de cântăreți și Seminarul Teologic din Buzău.

II. Angajări cu salariu din fonduri proprii.

a) Cântăreți.

Temei nr 570/957. D-l Enache R. Ichim abs. al școalei de cântăreți Bisericești se angajează pe data de 1 ianuarie 1957 în postul I de cântăreț de la parohia Rubla, raionul R. Sărat.

Temei nr. 402/957. Dl. Rusu Nicolae, abs. al școalei de cântăreți bis. se angajează pe data de 1 decembrie 1956, în postul II de cântăreț de la parohia Broșteni, orașul Buzău.

Temei nr. 912/957. D-l Vasile N. Ionel, abs. al școalei de cînt. Bis. se angajează pe data de 1 noiembrie 1956, în postul II de cântăreț la parohia Pueștii de Jos. raionul R. Sărat.

Temei nr. 1772/957. Cîntărețul Paizen Vasile se reîncadrează pe data de 1 ianuarie 1957, în postul de cântăreț dela parohia Păunești I, raionul Adjud.

Temei nr. 2162/957. D-l Stănescu Șt. Ioan, abs. al școalei de cântăreți bisericesti se angajează pe data de 1 ianuarie 1957, în postul I de cântăreț de la parohia Mănești, raionul Beceni.

b) Personal ad-tiv și de serviciu.

Temei nr. 1769/957. D-l Iacob Paiuc, cîntăreț la parohia Adormirea Mizil se angajează pe data de 1 ianuarie 1957, în postul de referent de la protopopiatul Mizil reg. Ploești.

Temei nr. 909/957. D-l Pătrașcu Constantin, se angajează prin transferare pe data de 10 noiembrie 1957, în postul de șofer la protopopiatul Tecuci.

Temei nr. 2219/957. Monahia Sibiu Catelina-Epifania, se angajează pe data de 1 februarie 1957 în postul de îngrijitoare de la Centrul Eparhial, Căminul preotesc.

III. Transferări.

a) Preoți.

Temei nr. 1432/957. Preotul Voinea Ștefan, de la parohia Iugani, raionul Zeletin, Eparhia Romanului și Hușilor, se transferă pe data de 15 ianuarie 1957, în postul de preot paroh bugetar, de la parohia Podoleni, raionul Tecuci.

Temei nr. 2224/957. Protos. Dosoftei Mocănașu de la Catedrala Episcopală Buzău, se transferă pe data de 1 martie 1957, în postul de preot bugetar de la Sf. Mt. Rătești-Buzău.

Idem, Preotul Toma Apreotesei de la parohia Spulber, raionul Vrancea, se transferă disciplinar pe data de 1 februarie 1957, la parohia Herăstrău, acelaș raion.

b) Personal Administrativ.

Temei nr. 1769/957. D-l Dan Cazacu, referent la Protopopiatul Mizil, se transferă pe data de 1 ianuarie 1957, în postul de secretar, al aceluiași protopopiat.

Pensionări.

Temei nr. 2224/957. Preotul Istrate Vladimir, de la Sf. Mt. Rătești raionul Buzău, se pensionează la cerere pentru limită de vîrstă, pe data de 1 ianuarie 1957.

EPISCOPIA DUNĂRII DE JOSMIȘCAREA PERSONALULUI

Angajări.

Tem. nr. 6363/1956. C. Pr. Chircu Teodor, de la parohia Plopu, raion Filimon Sirbu, se angajează pe data de 1 august 1956, în postul de secretar la protoieria raion Filimon Sirbu.

Tem. nr. 7163/1956. C. Pr. I. Florescu se încadrează pe data de 1 decembrie 1956 la parohia Cochirleni, raionul Medgidia.

Tem. nr. 7964/1956. Se recunoaște următoarele mișcări de personal plătite din fonduri proprii:

1. D-l Susan Mihalache se angajează pe data de 1 octombrie 1956, în postul de ajutor de șofer categ. II/5.

2. D-ra Secăreanu Aurica se angajează pe data de 1 iulie 1956 de la categ. V/1, la categ. VIII/1.

3. D-l Ionescu I. Ioan trece de la categ. II/8, la categ. IX/2, începînd cu data de 1 octombrie 1956.

4. D-l Ivanciu Budui, se angajează pe data de 1 ianuarie 1956, în postul de pangaragiu la par. Sf. Dumitru oraș Galați.

5. D-l Postelnicu Nicolae se angajează pe data de 1 ianuarie 1956, în postul de paracliser la parohia Bălteni raion Filimon Sirbu.

6. D-na Niculina Leopa se angajează pe data de 1 ianuarie 1956, în postul de pangaristă la parohia Sf. Vasile oraș Galați.

7. D-na Ghimu Ioana, se angajează pe data de 1 octombrie 1956, în postul de paracliser la parohia Sf. Haralambie oraș Galați, în locul d-nei Chiriachița Militici, demisionată.

Tem. nr. 8058/1956. D-l Ilie Gheorghe se angajează pe data de 1 noiembrie 1956, în postul de cîntăreț la parohia Vîncele raionul Negru Vodă reg. Constanța, în locul d-lui Rădulescu Dumitru, transferat pe aceeași dată în postul de cîntăreț la parohia Sf. Ilie, orașul Constanța.

Tem. nr. 62/1957. Tînărul licențiat în teologie Mohonea Costică se angajează pe data de 31 decembrie 1956, în postul de diacon la Catedrala Episcopală, categ. de salarizare III/2.

Tem. nr. 135/1957. C. Pr. V. Martinescu de la parohia Ianca, raionul Filimon Sirbu, a fost înlocuit din oficiul parohial pe data de 1 ianuarie 1957, cu Pr. Neagu Buzea, slujitor la aceeași parohie.

Tem. nr. 167/1957. C. Pr. Pantase Constantin de la parohia Ostrov, raionul Adam Klisi se angajează în funcția de secretar la Protoieria raionului Adam Klisi.

Tem. nr. 900/1957. C. Pr. I. Bușilă se angajează pe data de 15 februarie 1957 în postul de referent ad-tiv la Centrul Eparhial Galați.

Tem. nr. 1172/1957. Se fac următoarele angajări și mișcări de personal plătite din fonduri proprii:

1. Dl. Marcel Stoica se angajează pe data de 1 ianuarie 1957 în postul de ajutor de șofer la Centrul Eparhial Galați.

2. Dl. Cristian Gheorghe, cîntăreț la parohia Sf. Impărați I, orașul Constanța,, se transferă pe data de 1 ianuarie 1957 în postul II de cîntăreț la parohia Sf. Ingeri din același oraș.

3. D-nii Sucală Teodor și Cuprinsu Iancu, din com. Potîrnichea, raionul Negru Vodă, reg. Constanța, se angajează pe data de 1 aprilie 1956, primul în postul de paracliser la parohia Potîrnichea, în locul d-lui Al. Ghiță, demisionat, iar al doilea în postul de paracliser la filiala Straja, pendinte de aceeași parohie.

4. Dl. Banciu Nicolae se angajează pe data de 1 ianuarie 1957 în postul de cîntăreț la parohia Sarai, raionul Hîrșova, pentru filiala Stejaru.

5. C. Pr. Manea Ene de la parohia Hîrșova, raionul Hîrșova, se angajează pe data de 1 ianuarie 1957 în postul de gestionar de materiale al Protoieriei Hîrșova.

6. C. Pr. Moise Păun de la parohia Tuzla, raionul Negru Vodă, se angajează pe data de 1 ianuarie 1957 în postul de contabil la Protoieria raionului Constanța.

7. Dl. Bănciță Vasile, paraclicer la parohia Sf. Împărați, orașul Galați, se angajează pe data de 1 ianuarie 1957 în postul de incasator la aceeași parohie.

8. Dl. Enache Petre se angajează pe data de 1 ianuarie 1957 în postul de paraclicer la parohia Măcin, raionul Măcin, în locul d-lui C. Baldovinescu, demisionat.

9. Dl. Dediș Ioan se angajează pe data de 1 ianuarie 1957, în postul de pangarist la parohia Sutești, raionul Filimon Sirbu.

10. Dl. ing. M. Ionescu se angajează pe data de 1 februarie 1957 în postul de referent tehnic la Centrul Eparhial Galați.

Transferări.

Tem. nr. 7162/1956. C. Pr. I. Manu se transferă pe data de 1 decembrie 1956, de la parohia Mag, raionul Sibiu, la parohia Tufani, raionul Adam Klisi. Tem. nr. 1153/1957. C. Pr. Alex. Doicescu de la parohia Satul Nou, raionul Adam Klisi, se transferă pe data de 1 februarie 1957, la parohia Valea Dacilor, raionul Medgidia.

Tem. nr. 1152/1957. C. Pr. V. Ciomintan de la parohia Saligni, raionul Medgidia, reg. Constanța, se transferă reciproc pe data de 1 februarie 1957 cu C. Pr. Virgil Neagu de la parohia Tari Verde, raionul Istria, reg. Constanța.

Delegație de paroh.

Tem. nr. 7963/1956. Pe data de 15 noiembrie 1956 se încredințează pr. N. Chiorpec conducerea oficiului parohial de la parohia Cernavoda, raionul Medgidia.

Supliniri.

Tem. nr. 8125/1956. Pe data de 15 decembrie 1956 i s-a încredințat spre suplinire C. Pr. Vasiliu Lazăr, parohia vacantă Urlești, raionul Bujoru.

Decese.

Tem. nr. 8125/1956. Pe data de 27 noiembrie 1956 a încetat din viață cîntărețul Nicolae Ioan de la parohia Țibănești, raionul Insurăței.

Tem. nr. 490/1957. Pe data de 24 ianuarie 1957 a încetat din viață Pr. Alex. Tăune de la parohia Sf. Ioan, orașul Galați.

3. Pe data de 12 ianuarie 1957 a încetat din viață D. Munteanu, dirijorul corului Catedralei Episcopale.

4. Pe data de 7 februarie 1957 a încetat din viață preotul Ioan Turcu de la parohia Ovidiu, raionul Medgidia.

CUPRINSUL

Pagina

† Antim al Buzăului, Priviri în câmpul pastoral	131
INDRUMARI PASTORALE	
Pr. D. Stăniloae, Predică la Duminica lăsatului de sec	134
Asist. Căns. I. Pavel, Predică la Duminica a V-a din Postul Mare	139
Pr. P. F. Alexandru, Predică la Duminica Tomii	144
Pr. Pavel Grosu, Din cugetările Sfinților Părinți despre post	147
Pr. E. Dionisie, Duminicale	151
COMEMORĂRI	
Redacția Comemorarea Răscoalei din 1907, Preoțimea Ortodoxă și lupta țărânimii	154
PENTRU APARAREA PACII	
Pr. Al. I., Lucrările Marii Adunări Naționale	159
STUDII ȘI RECENZII	
Prof. Diac. Nicolae Balca, Vechiul Testament și catehizația religioasă creștină	162
Arhiepiscop. E. Kovalevsky, Postul Mare (trad. de protos. Emilian Birdaș)	168
I. D. Ștefănescu, Monumente de artă religioasă din București (Decorul mural al bisericii Ghencea)	171
VIATA BISERICESCA IN CUPRINSUL MITROPOLIEI	
Arhiepiscopia Bucureștilor	
— Ședința Adunării Eparhiale a Sfintei Arhiepiscopii a Bucureștilor	177
Pr. Stan C. Dimancea, Sfințirea bisericii din parohia Popești-Câteasca, Reg. Pitești	182
N. Eufrosina, Sfânta Minăstire Pasărea	188
Diac. Al. Munteanu, † Cezar Parteni-Antoni	189
Episcopia Buzăului	
Pr. Th. Rotaru, Ședința Adunării Eparhiale a Sfintei Episcopii a Buzăului	190
Episcopia Dunării de Jos	
Pr. M. Blănaru, Adunarea Eparhială a Sfintei Episcopii Dunărea de Jos-Galați	194
OFICIALE ADMINISTRATIVE	
Arhiepiscopia Bucureștilor	
Parohii vacante	196
Episcopia Buzăului	
Mișcarea Personalului, angajări, transferări, pensionări	196
Episcopia Dunării de Jos	
Mișcarea personalului, angajări, transferări, delegație suplinitri, decese	199

BUCUREȘTI
TIPOGRAFIA INSTITUTULUI BIBLIC ȘI DE MISIUNE ORTODOXA
1 9 5 7